

**”En halunnut tietää teidän
luonanne mistään muusta
kuin ristiinnaulitusta Kris-
tuksesta.”**

1. Kor. 2:2

Tässä numerossa

66 | Pääkirjoitus

Kantaako Kivirannan perintö?

68 | Artikkelit

69 | Tomas Nygren: Lain ja evankeliumin saarna
narsistisessa kulttuurissa

88 | Raimo Mäkelä: Luterilainen herätysjulistus
– vaikeaa ja ihanaa

100 | Tässä ja nyt

108 | Kirjat

114 | Sananselitystä

● Pääkirjoitus

Kantaako Kivirannan perintö?

Teologian lisensiaatti **Simo Kivirannan** kuolemasta on kulunut kymmenen vuotta. Suomen teologisessa instituutissa pidetyssä symposiumissa muisteltiin hänen merkitystään kirkolle ja teologialle. Kivirannan perintönä pidettiin yleisesti ottaen kolmea hänelle tyypillistä seikkaa: suurta oppineisuutta, avaraa sydäntä ja syvää hengellistä oretta. Nämä piirteet olivat todellisia. Kivirantaa jopa hieman pelättiin ammatilaisten joukossa, koska hänen ”viiltävän terävä analyysinsä” – kuten on todettu – osui poikkeuksetta kohteeseensa. Toisaalta hän kuitenkin sovittelevana luonteena säilytti hyvät välit kaikkiin suuntiin niin pitkälle kuin mahdollista. Ja kolmanneksi, hänen työnsä tähtäsi aina viime kädessä kirkon kasvuun ja hengellisen elämän syventymiseen.

Kuluneina kymmenenä vuotena Kivirannan kuoleman jälkeen kirkon muutokset ovat olleet voimakkaita ja nopeita. Tahti on ollut sellaista, että sitä tuskin kukaan olisi odottanut. Herätysliikkeiden asemaa on heikennetty pakkotoimia käytämällä. Vanhan virkakannan edustaja on vedetty maalliseen oikeuteen ja tuomittu hovioikeudessa syrjinnästä. Kirkollinen nuorisonohjaajakoulutus on Diakissa jo menettänyt ja lähitulevaisuudessa yhä selvemmin menettämässä kosketuksen herätysliikkeisiin (asia, joka tulee todennäköisesti muuttamaan kaikkein eniten hengellisen elämän toteutumista kirkon arjessa). Tämän lisäksi lähetysjärjestöt ovat joutuneet suorastaan käsittämättömän lokakampanjan kohteeksi. Niitä kohdellaan naisia ja seksuaalivähemmistöjä syrjivinä toimijoina, ja osa seurakunnista on jäädyttänyt niiden lähetysvarat. Ho-

moliikkeen ”lobbarit” esittävät järjestöt propagandassaan rikollisjoukkoina, joille ei pidä jättää tilaa toimia. Jopa toimittajakunta on unohtanut objektiivisen asemansa ja lähtenyt kirkonvastaiseen taisteluun – ja tämä kaikki siitä huolimatta, että Suomen laki ei pidä uskonnollisten katsomusten perusteella toimimista syrjintänä!

Kivirannan perintö muistuttaa meitä tilanteen analyysissä kuitenkin tärkeimmästä. Kyse on viime kädessä teologiasta. Kun teologian sisältö muuttuu, myös käytäntö muuttuu. Tai kuten Satakunnassa (jonka huumoria Kivirantakin rakasti) sanotaan: kun korvien välissä fiiraa millin, se tekee konteissa (siis jaloissa) jo metrin. Kun periaatteet muuttuvat, käytäntö hajoaa kokonaan.

Muistan tehneeni aikoinani eräässä luennossani ennustuksen – Simonkin vielä eläessä – että **Immanuel Kantin** aatteet vievät kirkkomme vähitellen kohti uskontojen sulautumista. Rationalistina Kant oli menettänyt Raamatusta sen teologisen ytimen. Hän tarvitsi uskontoa ainoastaan moraalin takeeksi. Mutta varsinaisesti hän oletti uskontojen sulautuvan vähitellen yhteen ja muuttuvan kulttuuriksi, tarkoittaen etenkin kristinuskoa ja islamia. Kristinuskon on siis tuomittu menettämään erityispiirteensä eurooppalaisen filosofian pakottamana.

Simo Kivirannan lähes valmis väitöskirja (joka yhä vain odottaa postuumia julkaisemistaan) käsitteli **Ritschliä** ja kantilaista uusprotestantismia. Juuri Kiviranta kasvatti STI:n teologijoukon tekemään ”viiltävää analyysiä” uskantilaisesta perinteestä luterilaisessa teologiassa. Kulttuuriksi muuttuva luterilaisuus pyrkii muuttamaan dogman humanistiseksi

moralismiksi. Silloin oppi ja ihmiskäsitys joutuvat väistymään yhteiskunnallisten tasa-arvokäsitysten tieltä. Tämän tien päässä on lähetystyön purkaminen ja erojen poistaminen uskontojen väliltä (joka tietysti on yksipuolista muiden uskontojen säilyttäessä korkean profiilinsa). Ruotsissa tästä jo keskustellaan. Lähetysmäärärahojen poistaminen ei siten ole sattumaa eikä SETAn suuri saavutus kirkkopoliitikassa. Sen taustalla on teologinen muutos kirkkomme johdossa. Jos teologia olisi kunnossa, painostusryhmien lakia vääristelevä propaganda ei kykenisi horjuttamaan kirkon ominta toimintaa.

Kantaako Kivirannan perintö? Toisaalta voimme sanoa, että mitään muuta mahdollisuutta meillä ei ole. On paneuduttava teologiaan, säilytettävä avara mieli ja soviteltava sekä pidettävä kiinni pelastuksen evankeliumista. Toisaalta on myös totta, että hajaannus on syvä. Kirkkomme on sirpaleinen, ja se voi säilyä edes sellaisena ainoastaan, jos herätysliikkeille jätetään tilaa toimia. Pakkokeinojen lisääntyessä murtumat syvenevät. Kirkon ja seurakuntien päätöksentekijät seisovat nyt suuremmalla vedenjakajalla kuin ymmärtävätkään. ●

Timo Eskola

● Perustalla

Raamatun avain

Koska Raamattu on Jumalan sanaa, ei sitä voi kuulustella eikä sen kanssa voi neuvotella. Se, joka lähestyy Raamattua saadakseen vastauksen uteliaisiin tai epäluuloisiin kysymyksiinsä maailman iästä tai jäniksen märehimisestä tai laskeakseen, milloin maailmansota loppuu tai maailmanloppu tulee, saa havaita sen olevan seitsemällä sinetillä lukittu. Se, mitä hän terävällä älyllään luulee saavansa selville Raamatusta, on ja pysyy vain inhimillisen älykkyuden tuotteena. Se ei ole Jumalan suusta lähtenyt sanaa.

Yhtä huonosti käy, jos Raamattua lähestytään tietyin ehdoin ja varauksin, niin että vaaditaan oikeutta valikoida mukaan osia ja hylätä toisia. Sehän merkitsee, että ihminen luulee omaavansa Jumalasta selvemmän tiedon kuin Raamattu, ja oikeudentajun, joka on Jumalan käskyjä parempi. Hän rohkenee asettua Raamatun ”jumalakuvan” tuomariksi ja uskoo voitavansa luoda Kristuksesta ja hänen elämäs-

tään oikeamman kuvan kuin evankeliumit. Se, joka lähestyy Raamattua tällaisin vaatimuksin, havaitsee sen portit seitsemäkertaisella lukolla lukituiksi. Se, mitä hän luulee saaneensa esiin Raamatusta, onkin vain hänen oman aikansa hengen ilmausta...

Raamatun avain on kädessään ihmisellä, joka alkaa kysellä: ”Herra, kuinka minä saisin omakseni iankaikkisen elämän? Kuka Sinä olet, Jumala? Mitä tahdot minusta? Puhu, Herra, palvelijasi kuulee – ja kaikkea. mitä Sinä sanot, tahdon tutkistella ja panna sen sydämelleni.”

Bo Giertz: *Suuri valhe ja suuri totuus.* Perussanoma 2013, s. 159-160. ●

Artikkelit

69 | Lain ja evankeliumin saarna narsistisessa kulttuurissa

Olemme tilanteessa, jossa ajatus yleisestä moraalinormista (-laista) ja kysymykset syyllisyydestä näyttävät olevan merkityksettömiä. Jokainen määrittää itse omat arvonsa. Elämäntapaamme voidaan kuvata kulttuurinarsistiseksi. Netti ja sosiaalinen media tekevät jokaiselle mahdolliseksi julkaista omaa ”The Daily Me” -lehteään. Ruotsalainen **Tomas Nygren** pohtii, miten julistaja voi kohdata nykyihmisen. Onko tämän puhuttelu lain ja evankeliumin käsitteillä enää mahdollista?

88 | Luterilainen herätysjulistus – vaikeaa ja ihanaa

Raimo Mäkelän mukaan luterilainen herätysjuhlistus ei voi olla vain **Martti Lutherin** saarnojen lukemista tai **Urho Muroman** kasettien kuunteluttamista, ei myöskään fraaseiksi tyhjentyneiden käsitteiden latelemista, menneiden herätysten kuvailemista tai ratkaisun tekemisen korostamista. Julistajan oman sydämen tulee olla syttynyt Jeesuksen rakkaudesta.

● Lain ja evankeliumin saarna narsistisessa kulttuurissa

Tomas Nygren

Kirjoittaja on teologian tohtori ja Johannelundin teologisen korkeakoulun rehtori Upsalasta. Hän vieraili teologisilla opintopäivillä Suomen Raamattuopistossa tammiukuussa ja piti tämän esityksen 3.1.2014.

Johdanto¹

Amerikkalainen Kentuckyn yliopiston psykologian professori **Nathan DeWall** analysoi tutkimusryhmänsä kanssa musiikkilehti *Billboardin* suosikkilistaa vuodesta 1980 vuoteen 2007 saadakseen osoitusta kulttuurin muuttumisesta narsistisemmaksi. Ajatuksen ideaansa hän sai kuunneltuaan kerran iPodistaan rokkikappaletta. Usein toistuvassa kertosäkeessä olivat sanat: ”I am the I am the greatest man that ever lived” (”Minä olen minä olen paras mies joka koskaan on elänyt”).

Kun DeWall pohti, kenen voisi ajatella väittävän julkisesti jotakin sellaista, hän totesi, että vain narsisti sanoisi niin.

Tutkimus tehtiin laskemalla tekstien pronomineja. Hypoteesina oli, että jos kysymys olisi selvästä narsismista, se näkyisi yksikön ensimmäisen persoonan (minä, minulle, minun...) käytön lisääntymisenä ja vastaavasti kollektiivisempien pronomien (me, meille, meidän...) käytön vähenemisenä. ”Juuri sen me löysimme”, sanoo DeWall haastattelussaan.²

Miten on Ruotsin populaarikulttuurissa? Onko suosikkilaulujen teksteissä sama

trendi? Ajatus vaikuttaa todennäköiseltä, sillä suurelta osin samat kappaleet hallitsevat musiikin kärkisijoja. Ei olekaan vaikea löytää Ruotsissa tuotettujen listakärkien joukossa kappaleita, jotka pyörivät ”minän” ympärillä. Esimerkiksi **Erik Saada** voitti Ruotsin melodifestivaalin 2011 kappaleella, jonka kertosäkeessä³ ovat sanat:

I will be popular, I will be popular
I'm gonna get there, popular
My body wants you girl
My body wants you girl
I'll get you when I'm popular

Kappale sijoittui kolmanneksi euroviisufinaalissa. Tekstin päätemana on ”minä”, jolla on omat tarpeensa. Iskelmä keskittyy siihen, kuinka tämä ”minä” voi tyydyttää tarpeensa tulemalla suosituksi. Tekstiä voi tuskin syyttää syvällisyydestä. Sen sijaan se heijastaa samaa narsistista trendiä, jossa ”minä” ja minun tarpeeni ovat keskiössä.

Aikana, jolloin tämäntyppinen narsistinen sanoma sekä heijastuu populaarimusiikissa että sen välityksellä tulee lauletuksi ihmisten elämään, voi kysyä, miten luterilainen saarna, joka käyttää lakia ja evankeliumia tulkinta-avaimenaan, kestää tämän haasteen. Voisiko sillä olla enää merkitystä?

Lain ja evankeliumin kritiikki

Käsiteparia *laki ja evankeliumi* on reformaatiosta alkaen käytetty luterilaisessa teologiassa tarkoittamaan sekä Raamatun keskeistä pelastussanomaa että ihmisten

¹ Artikkelin on julkaistu aikaisemmin juhla-kirjassa *Johannelund 150 år* (2012).

² Moein 2011.

³ Kempe 2010.

tilannetta. Saksalainen teologi **Wolfgang Pannenberg** kritisoi kuitenkin useasta eri syystä käsiteparin perinteistä käyttöä luterilaisessa teologiassa teoksessaan, joka kuuluu merkittävimpiin viimeisten 50 vuoden aikana laadittuihin uskonoppoihin. Yksi kritiikin aiheista koskee käsiteparin relevanttiutta omana aikanaamme.

Pannenbergin mukaan uskonpuhdistajille lain ja evankeliumin käytön välttämättömänä taustana oli myöhäiskeskiajan kirkossa vakiintunut parannuksen tekoon perustuva hurskauselämä. Siihen kuuluu ajatus, että laki, ennen muuta Jumalan kymmenen käskyn muodossa, toimi rippipeilinä, joka auttoi yksityistä ihmistä tunnistamaan syntinsä ja herättämään murhetta syntiensä tähden. Pappi saattoi sen jälkeen antaa ihmiselle parannuksen ja sovituksen sakramentissa Jumalan anteeksiannon, absoluution. Tämä saattoi sen jälkeen toistua ihmisen elämässä kerta toisensa jälkeen elämän loppuun asti. Reformaatioissa uutta oli Pannenbergin mukaan se, että papin rooli muuttui siten, että parannuksen sakramentissa hän ei enää *antanut* syntejä anteeksi vaan *välitti* Jeesuksen Kristuksen lupauksen anteeksiannosta. Jeesuksen lupaus anteeksiannosta tarkoitti lisäksi samaa kuin evankeliumi. Tällä tavoin keskiaikaisen kirkon parannuksen sakramentti muodosti taustaympäristön luterilaiselle lain ja evankeliumin teologialle. Laki paljasti synnin, ja evankeliumi toi syntien anteeksiannon Jeesuksen lupauksen perusteella. Pannenbergin mukaan nykyään tällainen tapa ei enää sovi teologian rakentamiseksi. Parannuksen tekoon perustuva hurskauselämä alkoi jo valistuksen vaikutuksesta menettää otettaan kulttuurista.⁴

Pannenbergin analyysistä voidaan keskustella. Vaikka hän olisikin oikeassa siinä, että parannuksen tekoon perustuva

⁴ Pannenberg 1998, s. 81–84.

hurskauselämä on jo aikoja sitten marginalisoitunut tai hävinnyt kulttuurista, siitä ei voida tehdä sitä johtopäätöstä, että syyllisyys ja anteeksianto olisivat myöskin tulleet tarpeettomiksi ihmiselämässä.

On hyvinkin mahdollista, että syyllisyys ja anteeksianto koskettavat ihmiselämää syvemmillä tasolla kuin vaikutusvaltaiset ja rajalliset kirkolliset perinteet ja instituutiot, kuten parannusentekoon perustuva hurskauselämä.⁵

Pannenbergin esittämä ajatus lain ja evankeliumin soveltumattomuudesta nykymaailmaan on kuitenkin viime vuosikymmeninä vahvistunut nk. narsistisen kulttuurin voimistumisen myötä ja yksityisen ihmisen tarpeiden nousua keskiöön.⁶ Tämä voidaan, kuin johdantona tälle artikkelille, havainnollistaa populäärimusiikin lauluteksteistä. Narsistisella kulttuurilla on myös muita seurauksia, kuten se, että konfliktitilanteissa on tapana tulkita itsensä uhriksi sen sijaan, että esittäisi kysymyksiä, jotka koskevat myös omaa syyllisyyttä.

Tässä artikkelissa aion osoittaa, että lakiin ja evankeliumiin pohjautuva luterilainen teologia on kaikesta huolimatta asianmukaista ja antaa julistukselle valmiudet vastata ihmisten elämäntilanteeseen. Aion siis antaa perusteet sille, miksi luterilaisella teologisella perinteellä on edelleen suuret mahdollisuudet välittää ihmisille pelastusanoma.

Aluksi pyrin kuvailemaan narsismia voidakseni sen jälkeen pohtia kulttuurin narsismia. Sen jälkeen on vuorossa lain ja evankeliumin luonnehdinta. Lopuksi luon

⁵ Perusteellisempi arvio Pannenbergin kritiikistä lain ja evankeliumin relevanttiudesta ks. Nygren 2007, s. 180–184.

⁶ Lasch 1983. Aatehistorioitsija Christopher Lasch nostaa esiin kirjassaan *Den narsistiska kulturen* nyttemmin jo klassisen analyysin länsimaisesta yhteiskunnasta. Ks. myös esim. Twenge 2008, s. 919–927.

yleiskatsauksen joidenkin aikamme teologien ajatuksiin lain ja evankeliumin saarnasta narsistisessa kulttuurissa sekä pohdin heidän ehdotuksiaan.⁷

Narsismi – kehityspsykologinen näkökulma

Lapsen kehityksessä puhutaan narsistisesta vaiheesta noin kahdeksasta kuukaudesta kolmeen vuoteen.⁸ Prosessi, jonka lapsi käy läpi tuona aikana, on ensimmäinen vapautumis- ja erottautumisvaihe vanhemmista tai muista huoltajista. Elettyään symbioosisuhteessa huoltajaansa lapsi alkaa oppia, että huoltaja on sinä, toinen yksilö, joka ei ole vain lapsen (välittömien) tarpeiden tyydyttäjä. Kun vanhempi sanoo lapselle selvästi ”ei”, tämä reagoi spontaanisti häpeämällä – ”minusssa on vikaa” – ja kokee itsensä hylätyksi, mikä on hyvin uhkaava ja vaikeasti käsiteltävä tunne. Toimivassa kasvuympäristössä jatkuva suhteen ennalleen palauttaminen ja sen vahvistaminen, että lapsi on kaikesta huolimatta rakastettu, saa lopulta aikaan, että lapsi alkaa ymmärtää kiellon kohdistuvan hänen tekemisiinsä eikä hänen persoonansa. Tällä tavoin lasketaan perustusihmisen kyvyille nähdä toiset ihmiset omina yksilöinä ja samoin myös kyky tuntea syyllisyyttä: ”Olen tehnyt väärin.” Jos lapsi syytä tai toisesta ei saa kokea tai ei kykene kokemaan eheän suhteen palautumista ennalleen, niin että voisi elää tämän narsismivaiheen läpi, hänen elämänsä voi jäädä kiinni suhteettoman suureen välittämisen vahvistamisjanoon ja itsekeskeisyy-

⁷ Tahdon kiittää Per Edleria, LarsOlov Eriksonia, Hans Lindholmia ja Birger Olssonin aikaisempien versioiden kommentaista.

⁸ Narsismin kuvauksista ks. esim., Alvensson 1989, Johansson 1999; Lundin 2008; artikkeli ”Narcissistisk personlighetsstörning” Wikipediassa (Internet).

teen. Toista ihmistä ei ensisijaisesti nähdä sinänä, itsenäisenä subjektina, vaan lähinnä oman minän jatkeena, omien tarpeiden kohteena. Toiset ihmiset ovat narsistille pelkkiä välineitä omien tarpeiden tyydyttämiseksi. Niinpä heistä tulee joko esteitä tai apuvälineitä.

Narsisti kulkee itsestään luomansa yleensä suurellisen ihannekuvan – jota hän pitää yllä mielikuvituksellisten tulevaisuudensuunnitelmien ja etsimiensä positiivisten palautteiden avulla – ja häpeän ja mitättömyyden kokemuksen välillä, joka johtuu kielteisestä palautteesta ja hankkeiden surkeasta epäonnistumisesta. Tämä kaksinapaisen kulkureitin pääte on erityisen uhkaava, ja narsisti pyrkii kaikin tavoin välttämään sitä. Näiden napojen välillä kulkeminen saa aikaan sen, että narsistilta puuttuu realistinen minäkuva tai se on ainakin alikehittynyt.

Kehittyneen realistisen minän puuttuminen merkitsee myös kyvyttömyyttä kokea syyllisyyttä. Narsistin kehittämää etiikkaa voidaan kutsua eettisen egoismin alkukantaiseksi muodoksi. Siinä ihmisen toimintaa arvioidaan ennen muuta sillä perusteella, miten hyvin se palvelee narsistin omia tarpeita. Narsistit ovat itsekeskeisyydestään huolimatta usein ulospäin suuntautuneita ja sosiaalisia. Heidän solmimiaan suhteita voi kuitenkin usein kuvailla ”asymmetrisiksi”, ne toisin sanoen eivät ole tasapuolisia vaan toimivat narsistin ehdoilla.

Jos ihmisen reagoititapa on kehittynyt edellä kuvatulla tavalla, puhutaan persoonallisuushäiriöstä, jota pidetään useimpien persoonallisuushäiriöiden tavoin hyvin vaikeasti hoidettavana. Lisäksi on syytä todeta, ettei narsismi johdu pelkästään ympäristötekijöistä. Jotkut tutkimukset viittaavat siihen, että myös geneettisillä tekijöillä on suuri merkitys.⁹

⁹ Svenska Psykiatriska Föreningen 2006, s. 17–18.

Kulttuurinarsismi

Kuten edellä on käynyt ilmi, narsistinen persoonallisuushäiriö merkitsee mm. kyvyttömyyttä kokea syyllisyyttä. Kun aikamme länsimaista yhteiskuntaa luonnehditaan narsistiseksi, sillä tuskin tarkoitetaan, että suurin osa väestöstä kärsii narsistisesta persoonallisuushäiriöstä. Ruotsin psykiatrisesta hoidosta vastaavien mukaan ihmiset, joille voidaan antaa diagnoosiksi narsismi, muodostavat alle yhden prosentin väestöstä.¹⁰

Mitä siis tarkoitetaan, kun puhutaan narsistisesta kulttuurista?

Lyhyesti sanoen kulttuurinarsismi voidaan kuvata suhtautumisena itsekeskeisyyttä ja narsistista käyttäytymistä edistävään elämäntapaan. Eräässä aikakauslehti *Axessin* artikkelissa ”Nätets narcissister” (”Netin narsissit”) todetaan, että nykyään monet internetin käyttäjät toimivat itsekeskeisemmin kuin ihmiset koskaan aikaisemmin. Linaan artikkelikirjoittaja:¹¹

Suuremmassa määrin kuin koskaan aikaisemmin virtuaali- ja digitaali-tekniikka pyrkii täyttämään pienimätkin tarpeemme istua kuljettajan paikalla. Me emme voi vain valita, mitä uutislähdettä tahdomme lukea verkossa, vaan me voimme myös muotoilla sen dramaattiseksi. Voimme esimerkiksi valita, mitä uusia aiheita tahdomme saada ”etusivulle” ja mitkä aiheet tahdomme siirtää loppuun tai kokonaan suodatetuiksi pois.

Kirjoittaja huomauttaa, että tällä tavalla me luomme oman ”The Daily Me” -lehtemme, joka välittää uutiset omien miel-

tymystemme mukaisesti suodatettuina. Vastaavalla tavalla netti mahdollistaa sen, että kuuntelemme vain oman makumme mukaista musiikkia, ja katselemme makupaloja vain arvostamistamme tv-sarjoista ja niin edelleen.

Näin me yhä suuremmassa määrin asetamme itsemme alttiiksi vain niille aatteille, uutisille ja yhteyksille, jotka miellyttävät meitä. Siten ohenevat yhteiset kokemukset, jotka luovat yhteisöllisyyden tuntua. Koska internet ja digitaalitekniologia totuttavat meitä siihen, että pienimätkin ja merkityksettömät tarpeemme tulevat pikaisesti tyydytetyiksi, on odotettavissa, että pidämme yleisemminkin itseämme oikeutettuina saamaan yhä nopeammin tyydytyksen kaikille tarpeillemme. Facebook tarjoaa meille välineen itseilmaisuuksiin. Saamme siten mahdollisuuden antaa ihannekuvan itsestämme toisille. Se voi merkitä monille tilaisuutta esitellä itsensä toisille sellaisena kuin toivoisi olevansa eikä niinkään sellaisena kuin on – ja sillä tavalla etsiä oikoteitä muutokseen, joka todellisuudessa olisi vaikea tai mahdoton.¹²

Narsismin viljely, jota monet toteuttavat internetin käytöllään, voi näin ollen toimia yhtäältä niiden seikkojen suodattajana, jotka suuntautuvat minua ja minun etujani vastaan ja toisaalta se antaa minulle mahdollisuuden luoda itsestäni suureellinen ihanneminä, jota voin esitellä netissä suurelle katsojajoukolle.

Kulttuuristamme voi osoittaa muitakin narsismia ruokkivia tekijöitä, kuten liikkuvuuden kasvu, mikä merkitsee sosiaalisten verkostojemme vaihtumista merkittävästi useammin ja radikaalimmin kuin aikaisemmin. Joillekin tämän haasteen käsittely voi merkitä turvautumista narsistiseen puolustukseen, jossa toiset ihmiset helposti nähdään objek-

¹⁰ Svenska Psykiatriska Föreningen 2006, s. 67.

¹¹ Aboujaoude 2011, s. 46.

¹² Aboujaoude 2011, s. 44–49.

teina sen sijaan, että heidät kohdattaisiin minä–sinä-suhteessa. Näin toimiminen on vähemmän tuskallista, kun ajatukse-
na on, että muutto joka tapauksessa kat-
kaisee suhteet. Seurauksena voi olla myös,
ettei ihminen opi tuntemaan itseäänkään
kovin hyvin, koska itsetuntemus kasvaa
yhteydessä toisiin ihmisiin. Epävarmuus
omasta minuudesta voi luoda suuren ja
lähestulkoon pohjattoman kehumisen,
tukemisen ja ihailun tarpeen.¹³

Yhtenä tekijänä on myös mainosten
ja massakulutuksen vaikutus. Tavara-
merkit, mainokset ja myyjät antavat vas-
tauksia siihen, miten asiakas voisi korja-
ta puutteitaan. Ostajalle luvataan uusi ja
parempi itsetunto. Ihmisille tarjotaan siis
pelastustietä itseinhosta ihanneminään.
Samaan aikaan mainoksissa muistutetaan
jatkuvasti ihmisiä heidän puutteistaan,
joihin ”oikean” tavaran, palvelun tai ko-
kemuksen hankkiminen tuo avun. Näin
myös massakulutus ruokkii jonkinlaista
kulttuurinarsismin lajia, eikä kuluttajan
oikeastaan sallita jäädä paikalleen toden-
mukaiseen minäkuvaan.¹⁴

Olemassaolon idealisointi, jota mainos-
ten ja median unikuvat välittävät, saa ai-
kaan sen, että ihminen odottaa kaiken ole-
van hyvää tai parasta. Nirson kuluttajan
asenne alkaa hallita kaikkea elämää. Epä-
mukavat asiat karsitaan pois. Sen sijaan,
että alettaisiin työstää hankalia asioita, jat-
ketaan pintaliittoa jollakin muulla elämän-
alueella, uusissa piireissä, uudessa suh-
teessa. Monitahoinen valinnan vapauden
yhteiskunta antaa monia mahdollisuuksia
välttää vaikeiden asioiden työstämistä, ku-
ten esimerkiksi syällisyyskysymystä. Kult-
tuuri, jossa elämme, ruokkii ajatusta siitä,
että kaiken pitäisi olla hauskaa ja onnekas-
ta; siten se monin paikoin toimii kulttuuri-
narsismin harjoitusohjelmana.

¹³ Lundin 2008, s. 17.

¹⁴ Lundin 2008, s. 17.

Narsistinen kulttuuri luo kulttuuri-
narsisteja, jotka erotuksena patologisista
narsisseista kykenevät sinänsä tuntemaan
syällisyyttä, mutta heidät on opetettu
välttämään sitä. Välitön tulkinta jonkin
mennessä pieleen on se, että on joutu-
nut uhriksi ja ettei itsellä ole mitään syytä
asiassa. Viestintämaisema, jossa yleisty-
vät sellaiset narsistisesti latautuneet sanat
kuin ”loukattu” tai ”kunnioitus”, leviää
yhä laajemmalle.¹⁵

Laki ja evankeliumi

Miten laki ja evankeliumi koskettaa narsis-
tisessa kulttuurissa eläviä ihmisiä? Eivät-
kö laki ja evankeliumi edellytä sitä, että ih-
miset painiskelevat syällisyyskysymysten
kanssa? Jos on olemassa laki, joka tuomit-
see, ja ihmisiä, jotka tuntevat syällisyyt-
tä, niin silloin evankeliumi Jumalan an-
teeksiannosta tietenkin kiinnostaa. Mutta
miten asia on kulttuurissa, jossa moni on
harjaantunut välttelemään kysymyksiä
omasta syällisyydestä? Moni ajattelee si-
tä paitsi, ettei luultavasti ole edes olemas-
sa mitään objektiivista moraalialia, koska oi-
kea ja väärä liitetään yhä useammin vain
yksityisen ihmisen arvoihin.¹⁶ Olemme
toisin sanoen tilanteessa, jossa sekä aja-
tus yleisestä moraalinormista (-laista) ja
kysymykset syällisyydestä näyttävät ole-
van monien mielestä merkityksettömiä.
Eikö osoita siis harvinaisen huonoa ajoit-
tusta alkaa tässä yhteydessä puhua perin-
teisestä luterilaisesta teologiasta? Ennen
kuin vastaan näihin kysymyksiin, tahdon

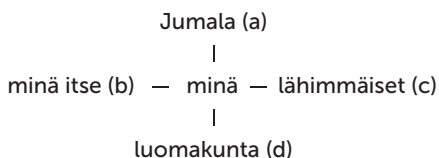
¹⁵ En tietenkään tarkoita, että kaikki, jotka
tuntevat itsensä loukatuiksi, ovat narsisteja.
On monia tilanteita, joissa voidaan oikeute-
tusti puhua siitä, että jotakuta on loukattu.
Tarkoitan tässä yhteydessä sitä, että narsisti
kokee tuleensa aina loukatuksi, kun joku vas-
tustaa häntä.

¹⁶ Svensson 2011, s. 12–13.

ensin kuvata lakia ja evankeliumia, jotka jo itsessään voivat antaa ainakin tiettyjä osavastauksia kysymyksiin. Sen jälkeen syventävässä pohdinnassa tuon esiin joi-takin ratkaisumalleja.

Laki on perinteisessä luterilaisessa teo-logiassa tulkittu Jumalan tahdon ilmauk-seksi.¹⁷ Syntiinlankeemuksessa lain luonne on muuttunut ja saanut kielteisen alku-merkin: ”Älä...” Syntinen ihminen kokee tämän ankaraksi ja työlääksi vaatimukseksi. Näin laista on tullut asia, jonka kanssa ihminen joutuu kamppailemaan eikä sitä mielletä kuvaukseksi hyvän elämän suh-teista. On tärkeää pitää kiinni siitä, että la-ki koskettaa ihmisen elämän ehtoja.

Martti Luther oli teologian historiassa ensimmäinen, joka puhui lain erilaisesta käytöstä. Hän havaitsi Raamatun tutkimi-sen ja julistustyöstä saamansa kokemuk-sen perusteella, että lailla oli eri tehtäviä riippuen siitä, millaisesta suhteesta oli kysymys. Yksinkertainen suhdekartta ha-vainnollistaa asiaa:

Ehdot ihmisen suhteille luomakuntatasol-la – itseensä (b), lähimmäisiin (c) ja luoma-kuntaan (d) – asetettiin Lutherin mukaan luomisessa, koska Jumala on luonut maail-man, joka toimii hänen suunnittelemal-

¹⁷ Lakia ei tässä artikkelissa käytetä ku-vaamaan tiettyä Raamatun osaa (esim. VT:a), vaan sille annetaan sisällöllinen määritelmä: laki on sitä, mitä Jumala tahtoo tai vaatii. Näin ollen laki tulee vastaan sekä VT:ssa et-tä UT:ssa. Vastaavalla tavalla puhutaan evan-geliumista Jumalan pelastustekojen ja hänen lupauksiensa ilmaisijana. Evankeliumia on se-kä VT:ssa että UT:ssa.

laan tavalla. Teologiassa puhutaan tässä yhteydessä usein jonkinlaisesta luonnon-laista, jonka me kohtaamme riippumatta siitä, tunneimme Jumalan vai emme. Jos ihminen toimii näiden suhteiden vastai-sesti, hän joutuu ennemmin tai myöhem-min kärsimään seurauksista. Esimerkiksi ihminen, joka jatkuvasti valehtelee, kohtaa todennäköisesti vaikeuksia suhteessa lä-himmäisiinsä (c). Tästä johtuu, että meissä, vaikka synti onkin vahingoittanut maail-maamme ja meitä itseämme ja eettistä ar-vostelukykyämme, on sisäinen kyky ym-märtää, mikä on oikein ja väärin. Luomisen tasolla ihminen kohtaa lain sen ensimmäi-sessä käytössä (L₁) ja hän voi yleisinhimil-lisen kokemuksen perusteella muotoilla ainakin muutamia perustavia ”Älä...” -sää-döksiä, jotta eläminen voisi sujua. Tässä la-ki on yleisinhimillisessä ja yhteiskunnal-lisessa tehtävässään. Tästä seikasta ja siitä tosiasiaista, ettei yksikään ihminen ole täy-dellinen, voidaan johtaa, että ihminen väis-tämättä kohtaa suhteissaan puutteellisuus-tensa ja sen myötä myös syyllisyytensä.

Ehdot ihmisen suhteelle Jumalaan (a) eivät ole perinteisen luterilaisen teologian mukaan yhtä selviä yksittäiselle ihmiselle, koska ihminen ei tunne tätä Jumalaa, jollei Jumala itse ole esittänyt hänelle. Kun Jumala julistuksessa tai Raamatun sanan välityksellä paljastaa ihmiselle itsensä, tä-mä alkaa vähitellen käsittää, että hänen syyllisyytensä suhteissa b, c ja d koskevat myös Jumalaa, koskapa Jumala on kaiken luoja ja myös laillinen omistaja.¹⁸ Syylli-

¹⁸ Huomaa, ettei tässä yhteydessä ole kysy-mys siitä, kuinka särkyneet jumalasuhteet (peri-synti) on vahingoittanut kaikkia muita suhteita ja saanut aikaan sen, että ihminen tekee pahoja asioita (tekosyntejä), vaan pikem-minkin siitä pedagogisesta kysymyksestä, kuinka särkyneet suhteet luomisen tasol-la voidaan ymmärrettävällä tavalla liittää ju-malasuhteeseen.

syys paljastuu synniksi Jumalan edessä, ja ihminen alkaa jossakin määrin ymmärtää tarpeensa saada Jumalalta anteeksi ja päästä sovintoon hänen kanssaan. Tällä tavoin sama laki nähdään Jumala-suhteen valossa, ja silloin se on toisessa eli hengellisessä käytössään (L2). Tämä lain käyttö on paljon epämiellyttävämpää kuin ensimmäinen, sillä se syvimältäan paljastaa ja tuomitsee ihmisen elämän, tämän olemassaolon perustavimmassa suhteessa eli suhteessa Jumalaan.

Lain toista käyttöä vastaan asettuu evankeliumi (E), sanoma siitä, että Jumala on Jeesuksessa ottanut kantaakseen maailman synnin ja syyllisyyden ja että Jumala hänessä lahjoittaa ihmiselle anteeksiannon, sovinnon ja elämän. Näin laki tässä toisessa käytössään valmistaa maaperää evankeliumin julistukselle ja evankeliumin lahjan vastaanottamiselle. Evankeliumin julistaminen vaikuttaa myös sen, että sen vastaanottanut ihminen uskaltaa entistä syvemmillä tavalla suostua lain suorittamaan paljastukseen, mikä puolestaan syventää evankeliumin lahjan käsittämistä. Sillä tavoin luterilaisen teologian mukaan laki ja evankeliumi toimivat tehokkaassa yhteistyössä keskenään.

Kun ihminen on ottanut vastaan evankeliumin, on otettava huomioon vielä yksi lakiin liittyvä näkökulma. Samalla lailla, joka tuomitsee ja paljastaa ihmisen, on Lutherin avustajan ja kanssuskonpuhdistaja **Philipp Melanchtonin** mukaan vielä kolmaskin käyttö (L3). Mielestäni lain kolmannen käytön hedelmällisin määritelmä on, että se on pilkahdus hyvästä laista sen alkuperäisessä käytössä; se on kuin hyvän elämän piirustus ajalta ennen synnin tuloa ihmisten maailmaan. Kristitylle, jota pidetään uutena ihmisenä, laki antaa mallin ja tiedon siitä, miltä voivat näyttää ne hyvät teot, joihin Jumala kutsuu häntä. Luther itse ei milloinkaan varmuudella käyttänyt ilmaisua *lain*

kolmas käyttö, mutta pidän kiinni siitä, että hän kannatti itse asiaa. Asian havaitsemiseksi riittää, kun lukee *Vähästä katekismuksesta* Lutherin selitykset kymmenen käskyyn. Kolmas käyttö näkyy hänen myönteisistä kuvauksistaan siitä, mitä lain mukaan eläminen tarkoittaa.¹⁹

Näin ollen kristitty kohtaa lain kolmessa eri käytössä: ensimmäisen käytön (L1) arkielämän suhteissaan, toisen käytön (L2) julistuksessa ja kolmannen (L3), kun hän saa myönteisen muistutuksen siitä, mitä hyviä tekoja hänet on kutsuttu tekemään niissä luomakunnan tason suhteissaan, joissa hän elää (katso edellä olleesta kaaviosta b, c ja d). Tällä tavoin nähtynä ymmärtää, että tapa, jolla laki ja evankeliumi kussakin yksittäisessä tilanteessa vaikuttavat, on viime kädessä Jumalan Pyhän Hengen työtä, ja se riippuu siitä, mikä näkökulma kuulijassa on tuolloin polttopisteessä. Voidaan esimerkiksi ajatella, että kolme miestä kuuntelee samaa kuudenteen käskyyn pohjautuvaa puhetta: ”Älä tee aviorikosta.” Ensimmäinen tulee muistutetuksi yleisinhimillisellä tasolla siitä, että hänen tulee lopettaa flirttailu työtoverinsa kanssa (L1).

Toista kuulijaa käsky muistuttaa pitkälle viedyistä ja usein uusiutuvista fantasioista, joita hänellä on eräästä vaimonsa ystävättärestä ja joita hän mielessään ruokkii, ja hän ymmärtää, että tämä ongelma hänen täytyy ratkaista ja tunnustaa se syntinä (L2). Kolmatta miestä puhe

¹⁹ Käytän ilmaisua ”lain kolmas käyttö”, vaikka se voidaan ymmärtää eri tavoin. Kuitenkin jo keskustelu asiasta osoittaa termin käytökelpoisuuden. Syytä ilmaisun käyttöön on mm. se, että se osoittaa kysymyksessä olevan sama Jumalan tahto, joka ilmenee mistäkin lain käytön nimityksistä, vaikkakin tässä yhteydessä evankeliumin etumerkeillä varustettuna. Perusteellisemmin lain kolmannesta käytöstä ks. Nygren 2007, luku 7.

muistuttaa etuoikeudesta saada elää mo-
lemminpuolisessa ja hyvässä suhteessa
paremman puoliskonsa kanssa, joten hän
kiittää Jumalaa vaimostaan ja pohtii, mi-
ten voisi entistä paremmin osoittaa tälle
arvostustaan (L3).²⁰

Tällä tavalla voi jopa puhe, joka sisäl-
löllisesti on lakia, kuulostaa yhden kor-
vissa evankeliumilta, joskus voi taas olla
päinvastoin. Se, joka esimerkiksi kuulee
selitystä ensimmäiseen käskyyn (”Älä pidä
muita jumalia minun rinnallani”), voi jos-
sakin tilanteessa pitää sitä evankeliumina,
kun hän kokee vapautusta siitä, ettei tar-
vitse Jumalan lisäksi mitään muita juma-
lia. Puhe Kristuksen työstä ristillä voidaan
käsittää lakina siitä huolimatta, että se on
sisällöllisesti tärkeä osa evankeliumin sa-
noma: ”Minä olen syntieni vuoksi ollut
mukana ristiinnaulitsemassa Kristusta.”²¹
Tämän luterilaisen teologian esittämän
lain ja evankeliumin dynaamisen ulottu-
vuuden ei tule kuitenkaan estää julistajaa
laatumasta strategiaa siitä, miten hänen
tulee tuoda esiin lakia ja evankeliumia,
vaikka se toisaalta pitääkin hänet nöyräl-
lä paikalla, koska hän ei voi tietää, miten
kuulija lopulta ottaa vastaan julistetun sa-
noman.

Lain ja evankeliumin kuvaaminen, niin
kuin se esitetään perinteisessä luterilai-
sessa teologiassa, auttaa näkemään, että
syyllisyyskysymyksellä on tärkeä osa lain
ensimmäisessä (L1) ja toisessa (L2) käy-
tössä sekä evankeliumin (E) käsittämises-
sä. Narsistinen kulttuuri merkitsee suuria
haasteita sille, joka tahtoo jatkaa luteri-
laista perinnettä tässä asiassa. Samaan ai-
kaan on selvää, että mahdollisuksiakin
on. Esimerkiksi analyysi ihmisen ehdois-
ta lain ensimmäisen käytön (L1) valossa
osoittaa, ettei kysymystä syyllisyydestä

²⁰ Tarkemmin lain ja evankeliumin kuvauk-
sesta ja pohdinnasta ks. Nygren 2007.

²¹ Althaus 1966, s. 261–266.

voida välttää, vaikka koettaisikin olla tart-
tumatta siihen.

Laki ja evankeliumi narsistisessa ajassa

Kuva, joka monilla ihmisillä eikä vähiten
julistajilla, näyttää olevan lain ja evanke-
liumin julistamisesta, saa aikaan, että ju-
listus torjutaan helposti. Laki ja evanke-
liumi ymmärretään usein stereotyyppisenä
teologisena mallina ja saarnan jäykkänä
muotona, jossa saarnaaja aluksi painaa
kuulijat maahan lakia painottamalla: ”Olet
syntinen”, ja sen jälkeen hän lopuksi ojen-
taa ihmisille lyhyesti evankeliumin (L2 →
E). Jos käsittää sillä tavoin lain ja evanke-
liumin käytön, on helppoa heittää luterilai-
nen laki–evankeliumi-malli historian ros-
kakoriin. Monille se esittäytyy aivan liian
”digitaalisena” (vain kaksi paikkaa) ja en-
nustettavana, ja lisäksi se vaatii liian pal-
jon nykykuulijalta, koska se edellyttää tältä
jonkinlaista teologista tietämystä.

Kiintoisaa on kuitenkin todeta, että To-
ronton yliopiston Emmanuel Collegen
homiletiikan professori ja johtaviin poh-
joisamerikkalaisen julistuksen tuntijoihin
kuuluvan **Paul Scott Wilsonin** mukaan
monia eri teologisia traditioita edustavat
julistajat työstävät puheitaan enemmän
tai vähemmän tietoisesti jonkinlaisen la-
ki–evankeliumi-paradigman mukaisesti.
Hän kirjoittaa teoksessaan *Preaching and
Homiletical Theory*:²²

Though it goes largely unnoticed, law
and gospel (or what we will call trouble
and grace) has become a major school
in homiletical thought.²³

²² Wilson 2004a, s. 75.

²³ Vaikka asiaa ei ole laajemmin huomattu-
kaan, laista ja evankeliumista (eli ongelmis-
ta ja armosta, niin kuin sanomme), on tullut
homileettisen ajattelun tärkeä koulukunta.

Wilson toteaa edelleen, että nykyään usein muut kuin luterilaiset näkevät lain ja evankeliumin mahdollisuudet julistuksen välineinä ”ehkä siitä syystä, etteivät he taistele vanhojen luterilaisten väitteiden ja kielteisten miellelyhtymien kanssa”.²⁴

Laki ja evankeliumi antavat Wilsonin tulkinnan mukaan ”syväkieliopin” saarnatyöhön ja pitävät sisällään monia hyödyllisiä elementtejä:²⁵

- Hermeneuttisesti – ne auttavat saarnaajaa saarnatekstin tulkinnassa. Käsitepari tuo kaksi erilaista tapaa tarkastella tekstiä. Silloin myös implisiittiset ulottuvuudet tulevat näkyviin.
- Teologisesti – ne auttavat näkemään Jumalan sanan dynamisuuden, niin että sekä laki että evankeliumi voivat olla äänessä toisiaan estämättä, vaikka evankeliumi uskon kautta saakin viimeisen sanan. Ne auttavat myös erottamaan Jeesuksen yhtäältä esikuvana (lakina) ja toisaalta pelastajana (evankeliumina).
- Homileettisesti – ne antavat saarnalle liikkeen laista evankeliumiin, vankeudesta vapauteen, kuolemasta ylösnousemukseen, ongelmista armoon.

Palaan vielä jatkossa Wilsoniin, mutta tässä vaiheessa tahdon osittain edellä esittämäni lain ensimmäisen käytön kuvauksen ja osittain **Gustaf Wingrenin** teologian avulla täydentää Wilsonin esitystä tuomalla esiin sen, että laki antaa myös tulkinta-avaimen nykyihmisen elinehto-

---

²⁴ Wilson 2004a, s. 83. Todettakoon, ettei Wilson itse ole luterilainen, vaan kuuluu Kanadan yhdistyneeseen kirkkoon (The United Church of Canada). Kirkko on ekumeeninen, ja siihen kuuluu metodisteja, presbyteereja ja kongregationalisteja.

²⁵ Wilson 2004a, s. 98–99.

jen ymmärtämiseen.²⁶ Elämme maailmassa, jossa päivittäin väistämättä törmäämme lain asettamiin ehtoihin. Laki antaa siten julistukselle kosketuspinnan kuuli-joihin.

Millaisia strategioita ovat siis laatineet sellaiset teologit, joiden julistuksen lähtökohtana on laki ja evankeliumi ja jotka tahtovat välittää ilosanomaa kulttuuri-tilanteessa, jossa syyllisyyskokemus ei ole aina ensimmäisellä sijalla?

Laki ja evankeliumi Fredrik Broschén mukaan

Fredrik Brosché, joka työskenteli aikaisemmin Göteborgin hiippakunnan sielunhoitokeskuksessa, ajattelee julistuksen voivan toteutua neljässä vaiheessa:²⁷

1) *Jumalan kutsu luomisen välityksellä.* Tässä on kysymys sen tietoisuuden välittämisestä, että luonnon suuruuden vaikuttajana on Luoja, joka myös näkee yksittäisen ihmisen ja rakastaa tätä ja kutsuu häntä luokseen. Ihmisen tulee saada oivallus: ”Olen Jumalan silmissä joku”.²⁸

Tämän kohdan tavoitteena on, että Jumalasta tulee Sinä yksittäiselle ihmiselle ja että Jumala ottaa hänet vakavasti. Teologisoin termein ilmaistuna tässä on kysymys lain ensimmäisestä käytöstä (L₁), joka kohtaa ihmisen luomisen tasolla ja ottaa tämän vakavasti. Ihminen on Jumalan tekoa, ja hänellä on tehtävä luomakunnan varjelemisessä. Tämä kohta auttaa kohottamaan ihmisen itsetuntoa.

2) *Laki ihmisen syyllisyyden paljastajana Jumalan edessä.* Ihmisen kaikkien pienten syntivelkojen taustalla on suuri syyllisyys Jumalan edessä. Koska Jumala antaa ihmiselle kaiken, tämän tulisi kiittää ja kunniottaa siitä Jumalaa koko sydämeästään.

---

²⁶ Wingren 1996, s. 196.

²⁷ Brosché 1987, s. 38–53.

²⁸ Brosché 1987, s. 40.

Siitä laissa pohjimmitaan on kysymys – rakkaussuhteesta, jossa Jumala on ihmisen elämän keskuksessa. Tässä on kysymys laista sen toisessa käytössä (L₂), ja se paljastaa ihmisen syyllisyyden ja osoittaa, ettei tällä ole mitään selityksiä tai pakoteita, joilla voisi vapautua syyllisyydestään. Tämä valmistaa ihmistä seuraavaan vaiheeseen, josta käy ilmi, ettei ole muuta pelastusta kuin Kristus.

3) *Evankeliumin lahja*. Syynä Jumalan vihastumiseen, joka on synnin tuomitsemista, on Jumalan rakkaus. Se kohtaa ihmisen siinä, mitä Kristus on tehnyt hänen puolestaan. Evankeliumia (E) tulee julistaa samaan aikaan lain kanssa. Muutoin ihminen ei uskalla antaa lain tuomion kohdata itseään. Antamalla lain langettaa tuomion elämälleen ihminen voi ottaa vastaan myös täydellisen armon.

4) *Jumalan rakkauden läsnäolo kaikessa ja kutsumus tehdä hyviä tekoja*. Saarnan tulee jatkua evankeliumin julistamisen jälkeen. On saarnattava, että Jumala on Jeesuksessa kohdannut luomakunnan kaiken surkeuden ja vaivan. Ristinsä kautta Jeesus on samastunut kaikkien ei-toivottujen kanssa ja osoittanut Jumalan rakkauden. Kristityt on kutsuttu jakamaan Jumalan asennoituminen maailmaan ja Kristuksen seuraajina omistamaan elämänsä hyvien tekojen tekemiseen. Tässä artikkelissa käyttämäni terminologian mukaan tämä on lain kolmatta käyttöä (L₃), koska siinä on kysymys siitä hyvästä, mitä kristitty on kutsuttu jakamaan Kristuksen seuraajana kuntoon tulleen jumalasuhteen vaikutuksesta.

Broschén saarnan rakenne ja muoto näyttävät tällaiselta:

L₁ → L₂ ↔ E → L₃.

Suurin ero luterilaisen perinteen mukaiseen saarnaan, josta olemme edellä puhuneet (L₂ → E), on ensimmäinen ja viimeinen vaihe. Hän ei aloita saarnaansa

suoraan L₂:llä, jonka tarkoituksena on paljastaa ja tuomita ihminen, vaan L₁:llä, joka nostaa esiin Jumalan luomistyön ja ihmisen sen osana. Viimeisessä vaiheessa (L₃) annetaan jatko-ohjeita siitä, miten elämän Jumalan kanssa tulee muotoutua, niin että ihminen elää hyviä tekoja ahkeroiden, mikä on erityisen tärkeää ihmiselle, joka hakee vahvistusta identiteetilleen.

Tätä mallia suosittelevat myös sellaiset sananjulistajat kuin **Olof Edsinger**, joka toimii EFS:n nuoriso- ja lapsityön eli Saltin pääsihteerinä²⁹ sekä **Agne Nordlander**, Johannelundin³⁰ aikaisempi rehtori. Heillä kummallakin on kokemusta julistustyöstä sellaisten nuorten parissa, joiden odottaisi olevan kulttuurinarsisimin vaikutuspiirissä. Myös **Leif Andersen**, Århusin seurakuntatiedekunnan lehtori, antaa vastaavan mallin vuonna 2006 saarnaopissaan *Teksten og tiden: En midlertidig bog om forkyndelsen*.³¹

Laki ja evankeliumi Herman Stuempfle Jr:n mukaan

Herman G. Stuempfle Jr:n aloitteesta on kehitetty hieman toisenlainen malli evankeliumin ja lain julistamiseksi postmodernissa ajassa.³² Hän kehitti aikaisempaa pidemmälle viedyn mallin laista ja evankeliumista nostamalla esiin lain kaksi tehtävää: ihmisen omantunnon syyttäminen (L_A) ja olemassaolon eli eksistenssin ehtojen paljastaminen (L_B).³³ Kun laki syyttää

²⁹ Edsinger 2001, s. 27.

³⁰ Nordlander 2000, s. 234, 240.

³¹ Andersen 2006, luku 6, ks. myös luku 4.

³² Stuempfle toimi USAssa Gettysburgin luterilaisessa teologisessa seminaarissa.

³³ Stuempfle 1991, s. 20–33. Kehittäessään malliaan lain tehtävästä olemassaolon paljastana Stuempfle on saanut vaikutteita saksalais-amerikkalaiselta teologilta Paul Tillichiltä.

Herman Stuempfle Jr:

	Laki omantunnon syyttäjänä (L _A)	Laki olemassaolon paljastajana (L _B)
L: tehtävä:	syyttäminen	kuvaus
L kohdistuu:	omaantuntoon	tietoisuuteen
L tahtoo saada aikaan:	vastuun ottamista	tietoisuutta

omaantuntoa, polttopisteessä on ihmisen syyllisyys Jumalan edessä. Stuempfle puhuu pystyvuorosta ulottuvuudesta (edellä kuviossa suhteessa a). Kun laki paljastaa olemassaolon ehtoja, on kysymyksessä horisontaalinen ulottuvuus (edellä kuviossa suhteet b, c ja d). Siinä ihminen tulee tietoiseksi elinehdoistaan, eli siitä, kuinka on olemassa järjestelmiä, rakenteita, voimia ja mahteja, jotka vaikuttavat häneen kielteisesti ja joiden vaikutuspiirissä hän on. Ihminen pahan vankina ja uhrina on silloin keskiössä. Stuempfle vertaa näitä lain kahta ulottuvuutta taulukossaan³⁴.

Stuempfle kehittää myös kahta evankeliumin ulottuvuutta, jotka vastaavat näitä lain kahta ulottuvuutta. Syyttävään lakiin vastaa anteeksiannon evankeliumi (E_A), ja eksistenssin paljastavaan lakiin vastaa evankeliumi Kristuksesta, joka antaa viisautta, varmuutta, toivoa, yhteenkuuluvuutta ja voiton (E_B)³⁵. Hän painottaa vielä, että kutakin lain vaikutusta torjumaan on asetettava sitä vastaava evankeliumi.³⁶

Laki ja evankeliumi Paul Scott Wilsonin mukaan

Paul Scott Wilson on muiden muassa kehittänyt mallia edelleen korvaamalla sanaparin *laki ja evankeliumi* termeillä *ongelma ja armo* (*trouble and grace*), yhtäältä, jotta laki

ja evankeliumi -sanapariin liittyvät kielteiset ja rajoittavat assosiaatiot voitaisiin välttää, ja toisaalta, jotta uusi sanapari toimisi paremmin postmodernissa ajassa.³⁷ Tässä uudessa Wilsonin edistämässä homilettikan suuntauksessa korostetaan myös sitä, että saarnan muoto on teologinen kysymys, koska julistus ei ole vain tiedon jakamista vaan myös tapahtuma, kokemus, julistetavan asian jakamista. Saarnan voi näin ollen nähdä liikkeenä laista evankeliumiin, ongelmasta armoon ja Jumalan toiminnan asettamisena keskipisteeseen.³⁸

Wilsonin mielestä saarnaajan tulee valmistelessaan työkennellä neljän papeeriarkin avulla. Niistä ensimmäisen tulee käsitellä ongelmaa, joka nousee saarnatekstistä. Toinen arkki käsittelee vastaavaa ongelmaa omana aikanamme, kolmas Jumalan armollista toimintatapaa vastata tekstin esille ottamaan ongelmaan ja neljäs Jumalan armoa omana aikanamme (ja vastauksena oman aikamme vastaavaan ongelmaan).

Wilson kertoo mallin mahdollistavan sen, että teksti ratkaisee, minkä tulee olla tarkastelun kohteena; samalla vältetään vaara, etteivät toisiaan vastaavat lain ja evankeliumin muodot kohtaisi. On totta, ettei saarnatekstistä aina nouse esiin sekä ongelman kuvausta että Jumalan armollista toimintaa, mutta hyödyn-tämällä ongelma-armo-mallissa toisiaan

³⁴ Stuempfle 1991, s. 26.

³⁵ Stuempfle 1991, s. 34–61.

³⁶ Stuempfle 1991, s. 58–59.

³⁷ Wilson 2004b, s. 5.

³⁸ Wilson 2004b, s. 1, 5–9.

vastaavia kohtia, tämä ongelma ratkeaa: raamatunkohdasta esiin nousevan ongelmakohdan ratkaisuksi asetetaan sitä vastaava Jumalan armoteko, vaikka sitä ei käsiteltäisikään samassa perikoopissa. Jumalan armotekohan vastaa aina johonkin ongelmaan, vaikka perikoopissa sitä ei erikseen mainittaisikaan.³⁹

Laki ja evankeliumi John W. Oberdeckin mukaan

Niin ikään amerikkalainen teologi, Wisconsinin Concordia-yliopiston professori **John W. Oberdeck**, on kehittänyt edelleen Stuempflen aloittamaa suuntausta vastaamaan paremmin postmodernin narsistisen kulttuurin haasteisiin. Artikkelissaan ”Law, Gospel and the Postmodern Mind” Oberdeck kehittää edelleen Stuempflen määritelmiä laista ja evankeliumista ja antaa myös konkreettisen ehdotuksen siitä, kuinka edetä evankeliumin ja lain julistamisessa saarnassa tai saarnasarjassa. Oberdeck kuvaa lain kahda ulottuvuutta toteamalla, että lain ensimmäinen ulottuvuus keskittyy siihen, mitä tapahtuu ihmisessä, hänen omassatunnossaan, ja pitää häntä vastuullisena Jumalan edessä. Kun ihminen kohtaa lain tässä ulottuvuudessa (L_A), se nostaa esiin syyllisyyden ja tietoisuuden synnistä, niin kuin tapahtui Daavidille Psalmissa 51, jossa hän tunnustaa syntinsä Jumalan edessä profeetta Natanin vierailtua hänen luonaan hänen syyllistyttyään aviorikokseen.

Lain toinen ulottuvuus kohdistuu siihen, mitä tapahtuu ihmisen ulkopuolella (L_B). Sen avulla ihminen saa selkeän kuvan häntä vaivaavista olemassaolon ongelmista, synnistä, joka on maailmassa ja joka tekee ihmisistä uhreja. Kun ihminen kokee voimattomuutta langenneessa

ja vaarallisessa maailmassa, luonnollinen reaktio on ahdistus, levottomuus ja pelko, niin kuin Daavid asian ilmaisee Psalmissa 56 filistealaisten vangittua hänet.

Näitä kahta ulottuvuutta vastaan nousee kaksi evankeliumin ulottuvuutta. Niistä ensimmäinen, jota kutsutaan tässä termillä E_A , koskee Kristusta, joka sovittajana ottaa pois synnin ja syyllisyyden. Toinen, jota kutsutaan termillä E_B , on julistusta Kristuksesta voittajana, joka on voittanut kuoleman ja muut mahdit (vrt. Joh. 16:33, 1. Kor. 15:57).

Stuempflen ja Wilsonin tavoin Oberdeck korostaa, että L_A :n ja E_A :n on vastattava toisiaan, samoin kuin L_B :n ja E_B :n. Oberdeckin mukaan useat saarnat eivät tuo esiin evankeliumia, koska puhuja sekoittaa nämä vastaavuudet, niin että L_A saa vastaansa E_B :n ja vaihtoehtoisesti L_B :tä vastaan asetetaan E_A . Silloin lääke – evankeliumi – ei vastaa diagnoosiin – lakiin – eikä tuo toivottua tulosta. Esimerkiksi vastaus henkilökohtaiseen syntiin ja syyllisyyteen (L_A) ei ole se, että Kristus voittaa (E_B), vaan se, että hän antaa anteeksi (E_A).

Saarnalle, joka liittyy kulttuurinarsismiin, jonka vaikutuksessa elävät ihmiset eivät yleensä pohdi syyllisyyssymyksiä, Oberdeck ehdottaa lähestymistavaksi ihmisen joutumista uhriksi, minkä jälkeen voi kertoa, kuinka Kristus on voitollaan vapauttanut hänet ($L_B \rightarrow E_B$). Saarnan seuraavassa vaiheessa autetaan kuulijaa ymmärtämään, että tämä itsekkin lisää vääryyttä maailmassa ja on osallinen Jumalan tahdon torjuntaan, mutta Jeesuksessa Kristuksessa on anteeksianto ($L_A \rightarrow E_A$). Tällä tavoin Oberdeck kehittää julistajan lähtökohdaksi postmodernia armonjärjestystä.⁴⁰ Oberdeckin malli lain ja evanke-

³⁹ Wilson 2004a, s. 96–97; Wilson 2004b, s. 7.

⁴⁰ Oberdeck 200? (artikkeliä ei ole päivätty, mutta se lienee kirjoitettu 2000-luvun alussa). Oberdeckin mallin kanssa kiinnos-

liumin julistamiseksi näyttää tiivistettynä seuraavalta:

$$L_B \rightarrow E_B \rightarrow L_A \rightarrow E_A$$

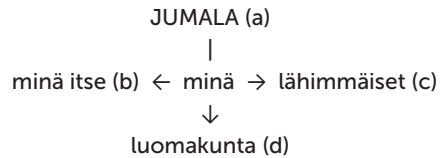
Lain eri käytöt ja Stuepfen kaksi lain määritelmää – pieni tutkielma

Selvyiden vuoksi tahtoisin selvittää, miten edellä sanottu tulee ymmärtää aikaisemmin käyttämiäni ilmaisujen kanssa eli lain ensimmäisen (L_1) ja toisen (L_2) käytön kanssa. On helppoa nähdä, että kun Stuepfle ym. puhuvat laista syyttäjänä L_A , se on yhtäpitävä sen lain käytön kanssa, jota aikaisemmin kutsuimme nimellä L_2 . Mutta, miten Stuepfen luokittelu ”laki, joka paljastaa eksistenssin” (L_B), sopii yhteen lain toisen käytön (L_2) kanssa? Eksistenssiä paljastava laki L_B kohdistuu luomakunnan suhteisiin (kuvion suhteet b, c ja d), jotka aikaisemmin määriteltiin liittyvän lain ensimmäiseen käyttöön (L_1). Siinä yhteydessä julistettava evankeliumi (E_B) vastaa kuitenkin tähän ongelmaan. Perinteisessä luterilaisessa teologiassa evankeliumi nähdään vastauksena lain toisen käytön (L_2) paljastamaan ongelmaan.

Yksi tapa mieltää mallien ero on nähdä suhteiden b, c ja d suunta alla olevassa kuviossa. Siinä, mitä on kutsuttu termillä L_1 , on kysymys yksittäisen ihmisen suhteista luomakunnassa, jossa hän itse on toimijana – ks. alla (b), (c) ja (d). Suhteiden suuntien lähtökohtana on siksi yksittäinen ihminen.

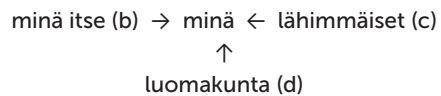
---

tava samankaltaisuus on Agne Nordlanderin kirjassa *Korsets mysterim* (suom. Ristin salaisuus), jossa hän päättyy suosittelemaan, että nykyään ristin julistuksessa tulisi taistelu–voitto-mallin tulla ennen uhri-, lunastus- ja sovitusalustoja, jonkinlaisena aikamme armonjärjestyksenä. Nordlander 1982, s. 146–157.

Edellä olemme käyttäneet lain toisesta käytöstä määritelmää, jonka mukaan se, mikä on särkynyt suhteissa (b), (c) ja (d), merkitsee syyllisyyttä Jumalan edessä (a) ja paljastaa ihmisen tarpeen evankeliumille – anteeksiannolle ja sovinnolle Jumalan kanssa. Sillä tavoin on nähtävillä läheinen yhteys suhteissa L_1 ja L_2 .

Kun ihmistä kuvataan uhriksi, suunnat ovat päinvastaiset. Hän on itse kohde eikä pidä itseään syyllisenä. Näin ollen L_B voitaisiin havainnollistaa seuraavasti:

Tästä seuraa sekin, että ihmisen on helppoa ymmärtää, että hän tarvitse jonkun itsensä ulkopuolisen auttajakseen. Kun ihmistä kuvataan uhrina, kuvauksen voi muotoilla niin, etteivät ikävyyksien aiheuttajina ole tiukasti vain maailmansisäiset mahdit. Moni voi kertoa joutuneensa pahojen rakenteiden, sokeiden voimien tai ”kohtalon” armoille, mikä voi saada aikaan entistä selvempää ymmärrystä siitä, että tarvitaan joku, jolla todella on valta tehdä asioille jotakin. Maailman pahuuden vuoksi ihminen on uhri, joka tarvitsee toivoa ja vapautusta, jotka Kristus voi antaa.

Olemassaoloa paljastava laki (L_B) muistuttaa lain toista käyttöä (L_2) juuri siinä, että se paljastaa ihmisen toivottaman tilanteen ja Jumalan avun tarpeen. Tämä samansuuntaisuus antaa eväitä sellaiselle lain ja evankeliumin julistukselle, joka antaa vastauksen ihmisen todelliseen hätään. Kun olemassaoloa paljastavaa lakia

(L_B) julistetaan niin, että se liitetään evankeliumiin Kristuksesta voittajana (E_B), olen edellä esitetyn pohdinnan perusteella sitä mieltä, että se voidaan nähdä yhtenä lain toisen käytön muotona (L_{2B}). Voidaan ehkä sanoa niinkin, että kun evankeliumia E_B julistetaan L_B :n yhteydessä, L_B :sta tulee yksi L_2 :n muoto? L_B :sta tulee ilman E_B :n julistusta lähinnä L_1 :n muoto.

Edellä sanotun johdosta voi todeta, että voimme puhua lain toisen käytön kahdenlaisesta lajista: L_{2A} (joka paljastaa synnin) ja L_{2B} (joka heijastaa olemassaolon voimien armoille joutumista).

Broschén ja Oberdeckin mallien pohdinta

Meillä on siis kaksi mahdollista vaihtoehtoa julistaa lakia ja evankeliumia narsistisessa kulttuurissa: Broschén malli ($L_1 \rightarrow L_2 \leftrightarrow E \rightarrow L_3$) ja Oberdeckin malli ($L_{2B} \rightarrow E_B \rightarrow L_{2A} \rightarrow E_A$). Ensimmäinen (eli Broschén ym:n malli) lähtee luomisen korostamisesta (L_1), jotta ihminen sen sanoman vahvistamana voi ottaa myös vastaan sanoman syyllisyydestään Jumalan edessä (L_2) ja sen ohella myös sanoman anteeksiannosta (E). Sen jälkeen malli etenee kuvaukseen ihmisen uudesta tehtävästä (L_3). Toinen ehdotus malliksi (Oberdeck) lähtee ihmisen siitä kokemuksesta, että hän on uhri, ahdistavien voimien pelikenttää (L_{2B}), jatkuu Kristuksessa tarjotun toivon ja voiton kuvauksena (E_B) ja päättyy sen jälkeen lakiin ihmisen paljastajana Jumalan edessä (L_{2A}) ja evankeliumiin Kristuksesta sovittajana (E_A).

Yhteistä molemmille etenemistavoille on, ettei kumpikaan edellytä ensimmäiseksi kosketuspinnaksi kuulijan kanssa tältä tietoista syyllisyydenkokemusta tai huonoa omaatuntoa, vaikka kummassakin pidetään syyllisyyttä todellisena. Molemmat mallit edellyttävät, että on mahdollista syventää kokemusta laista, niin

että syyllisyys voidaan tunnistaa ja että sille voidaan tehdä jotakin. Molemmilla on myös yhteisenä keskeisenä tavoitteena viedä kuulija käsittämään ja kokemaan evankeliumi syntien anteeksiantajana, vaikkakaan se ei ainakaan Oderbeckin mallissa ole ainoa evankeliumin määritelmä.

Mielestäni Broschén malli on Oderbeckin mallia kehittyneempi, koska siinä pyritään selvemmin työstämään kulttuurinarsistin itsetuntoa ja antamaan tälle ohjeet, miten tämän kutsumus elää kristittynä voi vastedes saada vahvistusta. Broschén malli voi kenties kohdata paremmin ihmisen, joka on joutunut voimakkaaseen kulttuurinarsismin vaikutuspiiriin ja on ehkä jopa kyvytön tuntemaan syyllisyyttä. Sitä vastoin Broschén malli ei hyödynnä narsistisessa kulttuurissa usein esiintyvää tunnetta uhrina tai ahdistavien voimien kohteena olemisesta. Ajattelen, kuten edellä on käynyt ilmi, että useimmat kulttuurinarsistit eivät ole kadottaneet kykyään kokea syyllisyyttä. Sen sijaan he ovat kehittäneet kyvyn paeta syyllisyyttä. Niinpä aina ei ole tarvetta vahvistaa itsetuntoa, ennen kuin voidaan lähestyä syyllisyyssyksejä. Uskon sitä paitsi monien kantavan sisimmässään enemmän tai vähemmän tiedostettuna kysymystä syyllisyydestä. Sanan julistaja voi siksi kulttuurinarsisteja kohdatessaan yleensä menestyksekkäästi Oderbeckin mallia hyödyntäen lähteä liikkeelle ihmisen kokemuksesta objektina ja uhrina olemisesta.

Broschén mallin vahvuutena on, että sillä on jotakin sanottavaa myös jatkosta, kristittynä elämisestä. Kun elämästä on tullut yhä valtavampi identiteettiprojekti, moni kysyy, miten mennä eteenpäin. Siitä syystä on olemassa tarve opastukselle, kuinka ihminen voi vahvistaa uskoaan ja elämäänsä Jeesuksen seurajana. Tarvetta on myös saada rohkaisua hyvien tekojen tekemiseen, kuntoon tul-

leen jumalasuhteen seurauksena. Mielestäni uusitamentilliselle kehottamiselle on paljon käyttämätöntä potentiaalia. Sen tarkoituksena on rohkaista kristittyä kasvamaan pelastuksen seurauksien käytäntöön panemisessa. Uusitamentillisen kehotuksen perusmuotona on: ”Tule siksi, mitä Kristuksessa olet.”⁴¹ Näin kehotuksella on myönteinen, identiteettiä vahvistava lähtökohta-ajatus. ”Tule siksi, mitä Kristuksessa olet” -kehotuksessa on kysymys lahjasta. Kristityn kasvussa ei ole ensisijaisesti kysymys syyllisyysongelman vaan uuden identiteetin mahdollisuuksien parissa askaroimisesta, minkä luulisi olevan kulttuurinarsistille helpommin omaksuttavissa. Tämän kaiken voi koota otsikon ”lain kolmas käyttö” alle, joka nähdäkseni antaa aivan erityiset avaimet narsismin vaikuttamien ihmisten kohtamiseen, jossa identiteetin kehittämiseen liittyvät kysymykset ovat keskiössä.⁴²

Pidän sekä Broschén että Oberdeckin malleja käyttökelpoisina. Mallin valinta voi johtua kuulijakunnasta ja siitä, kumpi sopii parhaiten tutkittavana olevaan raamatunkohtaan. Koska kumpikaan malli ei sodi toistaan vastaan, mikään ei estä niiden yhdistämistä. Yksi tapa on sisällyttää Oberdeckin malli kokonaan Broschén malliin:

$$L_1 \rightarrow L_{2_B} \rightarrow E_B \rightarrow L_{2_A} \rightarrow E_A \rightarrow L_3$$

Ottaen huomioon mallin vaiheiden suuren määrän lienee parasta ajatella tässä olevan kysymys pikemminkin opetussarjasta kuin yksittäisestä saarnasta. Toinen vaihtoehto on täydentää Oderbeckin malliehdotelmalla Broschén viimeisellä vaiheella eli kasvu-ulottuvuudella:⁴³

⁴¹ Nordlander 1989, s. 89–92.

⁴² Nygren 2007, s. 224–226.

⁴³ Kirkko, joka todella tahtoo kohdata evankeliumilla kulttuurinarsistin, voi tuskin tyytyä vain ajattelemaan julistusta. Tarvitaan myös

$$L_{2_B} \rightarrow E_B \rightarrow L_{2_A} \rightarrow E_A \rightarrow L_3$$

Onko tarpeellista nostaa esiin synnin ja syyllisyyden tajuamista?

Koko edellä olevassa esityksessä on edellytetty, että on tärkeää johtaa ihmiset synnin ja syyllisyyden tajuamiseen. Mutta jos nyt monet aikamme ihmiset ovat kulttuurinarsisteja, jotka välttävät syyllisyysongelman käsittelyä mahdollisimman pitkään, sen esiin nostaminen ei liene kovinkaan tähdellistä?

Ajattelen, ettei sen, mitä monet tuntevat ajavan kulttuurissamme, tule olla normaani kirkolle, jonka perustana tulee olla Raamatun sanoman julistaminen. On selvää, että syyllisyyskysymyksillä on tärkeä

sija niin *Vanhassa* kuin *Uudessa testamentissa*.⁴⁴ Ne ovat selvästi esillä niin Paavaliin kirjeissä kuin Heparalaiskirjeen liitoteologiassakin.⁴⁵

Eikä syyllisyyskysymys ole sitä paitsi tuntematonta omassakaan kulttuurissamme. Pikemminkin se osoittaa syyllisyyden olevan väistämättömästi siinä mukana. Lukuisia ovat ne romaanit, elokuvat, TV-ohjelmat, jotka tavalla tai toisella koskettavat syyllisyyskysymyksiä. Niin on erityisesti dekkareissa, olivat ne sitten kirjoja tai tv-elokuvia tai -sarjoja. Oikeastaan joka ikinen uutisohjelma käsittelee tavalla tai toisella syyllisyyskysymystä. Median

---

täydentäviä strategioita, jotka edistävät mm. yhteyttä, kokemuksellisuutta ja kertomuksia. Ks. esim. Edsinger 2001.

⁴⁴ Ks. esim. Nordlander 1982, s. 147, 154.

⁴⁵ Vaikka ajattelenkin, että kysymys syyllisyydestä/anteeksiannosta on tärkeällä sijalla Raamatussa, väitän, ettei se ole ainoa tapa kuvata pelastusta. Esim. Johanneksen evankeliumissa on käsitteparilla kuolema/elämä tärkeä sijansa.

toimeenpanemassa julkisuuden henkilöiden ja ennen muuta poliitikkojen seurannassa on usein keskeisenä aiheena, miten nämä ovat toimineet suhteessa voimassa oleviin säädöksiin ja millaista moraalialueita he ovat toimissaan osoittaneet. Suurimmat uutiset mediassa liittyvät lähes aina syyllisyyskysymyksiin. Oma halumme ja median tarve löytää syntipukkeja eivät näytä milloinkaan loppuvan. Vaikka voisimme torjua luotamme itseemme kohdistuvat syyllisyyskysymykset, näytämme olevan vahvasti kiinnostuneita toisten ihmisten syyllisyydestä.

Mielestäni kristinuskon erityinen apu ihmisille, anteeksiannon mahdollisuus, näkyy kaikkein selvimmin silloin, kun syyllisyyskysymykset nousevat esiin. Yhtenä esimerkkinä olkoon *Svenska Dagbladetin* aliokirjoitus, jossa Helsingin yliopiston kirjallisuuden emeritaprofessori **Merete Mazzarella** tiivistää pääajatuksen **Herant Katchadourianin** kirjasta *Guilt: The Bite of Conscience*. Teoksessa pyritään antamaan kokonaiskuva ilmiöstä syyllisyys. Mazzarella välittää kirjoituksessaan myös omia huomioitaan aiheesta. Artikkelin lopulla hän kertoo miehestä, joka tunsi syyllisyyttä siitä, että toivoi vaikeasti sairaan vaimonsa kuolemaa. Vaimolle, joka hieman ennen kuolemaansa kysyi asiasta häneltä, mies oli valehdellut ja kieltänyt sellaista ajatelleensa. Lainaan Mazzarella: ⁴⁶

Mutta se, mitä sen jälkeen tapahtui, liikkutti minua eniten. Mies oli sen jälkeen mennyt kirkkoon pyytämään Jumalalta anteeksi. Hän olisi voinut mennä myös psykologin luo, mies totesi, ja psykologi olisi voinut antaa hänelle selityksen ja kertoa, että hänen tuntemuksensa olivat aivan ymmärrettäviä ja anteeksiantettavia. Mutta mies ei kaivannut

selityksiä, ymmärtämystä ja tekosyitä. Hän tahtoi, että hänen tunteitaan ja toimintaansa ei yksinkertaistettaisi, vaan että ne otettaisiin todesta, niin että ne voisivat olla kertomassa siitä suuresta inhimillisestä vajavuudesta, josta ne olivat todisteena, mutta että ne voitaisiin sulkea jumalallisen anteeksiannon piiriin ja että hän siten pääsisi vapauteen. Luulen, että silloin ensimmäistä kertaa täysin ymmärsin, mitä anteeksianto on.

Ihminen, joka ottaa todesta syyllisyytensä, lisää myös mahdollisuuksiaan romuttaa tuhoavia malleja ja jatkaa elämäänsä vapaana ihmisenä. Tämä seikka tulee todistetuksi yhä uudestaan, mm. AA-liikkeen ohjelmassa.

Esimerkki Raamatusta ja muutamia pohdintoja

Lopuksi tahdon antaa Vanhasta testamentista otetun kertomuksen havainnollistaa sitä, kuinka lakia ja evankeliumia voidaan julistaa niin, että ihminen tulee tietoisiksi synnistään ja syyllisyydestään. 2. Sam. 12 kertoo, kuinka profeetta Natan kohtaa kuningas Daavidin sen jälkeen, kun tämä oli syyllistynyt aviorikokseen Batsaban kanssa ja murhauttanut tämän miehen Urian. Daavid näyttää olleen vailla tunnontuskia vääryyksistään huolimatta. Kulttuurinarsistin tavoin hän kykeni pitämään syyllisyyden itsensä ulkopuolella. Kuninkaana hänellä oli paljon mahdollisuuksia toteuttaa harhautusoperaatioita sekä itsensä että muiden suhteen. Natan kertoo tarinan rikkaasta miehestä, jolla oli paljon lampaista. Tämä päättää varastaa ja teurastaa köyhän miehen ainoan lampaan tarjotakseen ruokaa vieraalleen. Natanin kertomus vie Daavidin prosessiin, joka johtaa siihen, että hän tulee tietoiseksi omasta syyllisyydestään. Se tapah-

⁴⁶ Mazzarella 2011, s. 23.

tuu, kun Daavid pääsee katsomaan tapah-
tumaa uhrin näkökulmasta. Daavid saa
itse julistaa tuomion rikkaalle miehelle,
joka oli syyllistynyt rikokseen. Tuomio pi-
ti sisällään myös hyvityksen uhrille. Sen
jälkeen Daavid saa kuulla Natanin suusta
sanat, jotka paljastavat, että hän, Daavid
itse, on syyllinen.

Liike laista evankeliumiin, kertomuk-
sen ongelmasta armoon, voidaan kuvata
seuraavasti: L_{2_B} (jakeet 1–4) $\rightarrow E_B$ (jakeet
5–6) $\rightarrow L_{2_A}$ (jakeet 7–10) $\rightarrow E_A$ (jake 13).⁴⁷

Kertomus osoittaa, kuinka lakia ja
evankeliumia voidaan julistaa siten, että
ihminen, jonka näyttää sysänneen syylli-
syyden tajun pois mielestään, tulee syn-
nistään tietoiseksi ja on valmis ottamaan
vastaan anteeksiannon. Lisäksi kertomuk-
sesta paljastuu muitakin asioita, esimer-
kiksi se, että lakia ja evankeliumia juliste-
taan parhaiten silloin, kun näitä termejä
ei lainkaan käytetä. Tärkeintä on itse asia.
Teksti paljastaa senkin, että kaikkein te-
hokkain vaikutus tulee siitä, kun kuulija
itse saa langettaa itselleen tuomion, joka
on osa lainjulistusta. Toisin sanoen lain
julistaminen auttaa ihmistä diagnoosin
laatimisessa, niin että tämä oivaltaa tar-
vitsevansa lääkkeeksi evankeliumin.

Loppusanat

Myös kulttuurinarsistit tarvitsevat lu-
terilaisen teologian mukaan syntien an-
teeksiantoa. Syyllisyysongelmaa ei voida
välttää, vaikka se olekaan yhtä ajankoh-
tainen kaikissa kulttuurikonteksteissa.
Laki ja evankeliumi eivät ole aikansa elä-
neitä, vaikka niitä joissakin kohdin tulee

---

⁴⁷ Toki siitä voidaan keskustella, missä määrin
vaihe 2 (E_B :n julistaminen) ansaitsee tulla kut-
sutuksi evankeliumiksi. Itse olen kuitenkin sitä
mieltä, että kysymyksessä on ainakin tietty
vastaavuus, koska siinä käsitellään uhrin asian
kuntoon saattamista, sovintoa.

päivittää. On olemassa keinoja saavuttaa
ihmisiä käyttämällä lähtökohtana lakia ja
evankeliumia, mistä esimerkkeinä ovat
Brosché ja Oberdeckin mallit. Tähän voi-
daan lisätä, että laki ja evankeliumi (tai
”ongelma ja armo”) ovat Paul Scott Wilsonin
arvion mukaan nykyään Pohjois-Ameri-
kassa hedelmällisimmät julistuksessa
käytetyistä paradigmoista.

Vanhat teologiset käsitteet tarvitsevat
jatkuvasti työstämistä ja tarkastelua uusis-
ta kulttuurikonteksteista käsin, jotteivät
ne menetä sisältöään ja keskeisyyttään. Tä-
mä pätee lakiin ja evankeliumiin, ja kaik-
kiin muihinkin teologisiin käsitteisiin. Tä-
män vaihtoehdona on hylätä käsitteet tai
muodostaa kirkollinen karsina, jossa kyllä
käsitteet ja termit säilytetään, mutta me-
netetään niiden yhteys aikaan. Sellainen
vaihtoehto ei houkuta, sillä kirkon perus-
tehtäviin kuuluu missionaarisuus. ●

Suomennos **Jukka Norvanto**.

KIRJALLISUUS

Aboujaoude, Elias: ”Nätets Narcissister”, i
Axess nr 3/2011, s. 44–49.

Althaus, Paul: *The Theology of Martin Lut-
her*, Philadelphia: Fortress Press 1966.

Alvesson, Mats: *Sociala störningar av självet:
om den narcissistiska karaktärsstörningens
utbredning*, Lund: Studentlitteratur 1989.

Andersen, Leif: *Teksten og tiden: En midler-
tidig bog om forkyndelsen*, Bind 1, Fredericia:
Kolon 2006.

Brosché, Fredrik: ”Syndernas förlåtelse åt
allt Sveriges folk’: Att predika lag och evan-
gelium för narcissistiska nutidsmänniskor”,
i *Tro åt Svenska folket* (**Gärtner, Bertil E.**,
Brosché, Fredrik), Uppsala: Pro Caritate 1987,
s 27–53.

Edsinger, Olof: ”Det kristna budskapet i en
narcissistisk tid”, i *ingång*, nr 3/2001, s 4–37.

Johannelund 150 år: red. Eriksson, LarsOlov,
Larspers, Torbjörn, Uppsala: Johannelunds
teologiska högskola (eget förlag) 2012.

Johansson, Thomas: *Socialpsykologi – mo-*

derna teorier och perspektiv, Lund: Studentlitteratur 1999.

Kempe, Fredrik: "Popular", sångtext i bidrag till Eurovision Song Contest 2011, återfinns på *Internet*: <<http://www.eurovision.tv/event/lyrics?event=1543&song=26213>> (2012-12-02).

Lasch, Christoffer: *Den narcissistiska kulturen*, Stockholm: P.A. Nordstedt & Söners Förlag 1983.

Lundin, Anette: *Postmodernt identitetsskapande* s. 1–21, uppsatsen finnas på *Internet*: <www.his.se/PagesFiles/16389/postmoderntidentitetsskapande.pdf> (2011-11-17).

Mazzarella, Merete: "Skuld känslan en samvetsfråga på modet" i under strecket, *Svenska Dagbladet*, 2011-05-08, s. 23.

Moein, Sara: "Popsånger speglar vår tids narcissism, har forskare i USA kommit fram till", artikeln återfinns på *Internet*: <<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=3980&artikel=4474263>> (2011-12-16).

"Narcissistisk personlighetsstörning": Artikel på *Wikipedia*, *Internet*: <http://sv.wikipedia.org/wiki/Narcissistisk_personlighetsstörning> (2011-11-17).

Nordlander, Agne: *Korsets mysterium*, Stockholm: EFS-förlaget 1982.

Nordlander, Agne: *Helighetens återkomst*, Uppsala: EFS-förlaget 1989.

Nordlander, Agne: "Jesus Kristus och honom som korsfäst – om försoningens plats i förkunnelsen", i *Med smak av nåd: Festskrift till Agne Nordlander* (red. **Nygren, Tomas; Eriksson, LarsOlov; Rehnman, Sebastian**), Örebro: Libris 2000 s. 229–242.

Nygren, Tomas: *Lag och evangelium som tal om Gud – en analys av synen på lag och evangelium hos några nutida lutherska teologer: Pannenberg, Wingren och Scaer*, Skellefteå: Artos & Norma bokförlag 2007.

Oberdeck, John W.: "Law, Gospel and the Postmodern Mind", har funnits på *Internet*: <<http://www.RE-Connected.com>> (2007) – finns i utskrift på Johannelunds teologiska högskola.

Pannenberg, Wolfhart: *Systematic Theology – Volume 3*, Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company 1998.

Stuempfle, Jr., Herman G.: *Preaching Law and Gospel* (nytryckning, publicerad ursprungligen 1978), Ramsey, New Jersey: Sigler Press 1991.

Svenska Psykiatriska Föreningen: *Personlighetsstörningar – kliniska riktlinjer för utredning och behandling*, Stockholm: Förlagshuset Gothia 2006.

Svensson, Per: "Relativismen är indignationens moder", i *Axess* nr 9/2011, s. 12–13.

Twenge, Jean M., m fl: "Further Evidence of an Increase in Narcissism Among College Students" i *Journal of Personality*, årg 76, nr 4/2008, s. 919–927.

Wilson, Paul Scott: *Preaching and Homiletical Theory*, St. Louis, Missouri: Chalice Press 2004.

Wilson, Paul Scott: "The Trouble/Grace School of Homiletics", s. 1–12, återfinns på *Internet*: <<http://www.ehomiletics.com/papers/04/wilson04.php>> (2011-12-19).

Wingren, Gustaf: *Predikan: En principiell studie* (omtryckning, publicerad ursprungligen 1949), 3:e upplagan, Skellefteå: Artos bokförlag 1996.

Tervetuloa ensi syksynä jatkamaan kesää Keski-Eurooppaan

Erityisesti Perustan lukijoille soveltuva opintomatka Seija & Raimo Mäkelän johdolla mm. Husin, Lutherin, Katharina von Boran, Müntzerin, Böhmen, Spenerin, Comeniuksen, Zinzendorfin ja Klepperin jäljille Kaakkois-Saksaan (Dresdeniin, Herrnhutiin ym.), Sleesiaan ja Prahaan 19.-26.9.

Tarkemmat tiedot: www.sro.fi tai paula.makipaa@sro.fi.

50-vuotisjuhlavuoden pääjuhla lauantaina 5.4. klo 16 Astoria-salissa

Helsinki, Iso Roobertinkatu 14.

Tervetuloa juhlimaan 50 vuotta nuorten ja uskon puolesta Helsinkiin Astoria-saliin 5.4.2014 klo 16. Luvassa on historian siipien havinaa ja yhteyttä yli sukupolvien. Olet sitten opiskelija, työntekijä tai muu OPKOn ystävä, tervetuloa juhlimaan!

Juhlaa vietetään kaksikielisenä. Juhlapaikkaan mahtuu 500 henkeä ja sinne on vapaa pääsy. Ennakkoilmoittautuminen on järjestetty pyynnöstä, jotta pitkämatkalaiset ja muut halukkaat voivat varmistaa sisäänpääsyänsä. Juhlava puukeutuminen.

Halutessasi varmistua sisäänpääsystä, voit ilmoittaa tulosi 21.3. mennessä osoitteessa www.opko.fi/juhlavuosi tai puhelimitse ma-pe klo 9-15 p. (09) 612 9940. Etukäteen ilmoittautuneet päästetään sisään klo 15.20-15.40 ennen ovien avautumista mulle.

OPKOn liittokokous pidetään samassa paikassa klo 10.15-14.00. Kokous on avoin Suomen OPKOn tai paikallisyhdistysten jäsenille.

Juhlan kulku:

klo 15.20-15.40 ovet auki ilmoittautuneille

klo 15.40 ovet aukeavat

klo 16-17.50 juhlaohjelmaa

klo 17.50-18.50 väliajalla kahvia ja pientä syötävää.

klo 18.50-20.10 juhlaohjelmaa

Oikeus muutoksiin varataan.

OSALLISTU OPKON 50V. JUHLAKERÄYKSEEN!

Keräystili: FI26 8318 6710 0053 04

Viite: 5050

Osallistu keräykseen soittamalla:

0600 13 411 (hinta 20,45 e + pvm)

0600 14 606 (hinta 10,26 e + pvm)

KERÄYS UUDEN SUKUPOLVEN HYVÄKSI Suomen Ev. lut. Opiskelija- ja Koululaislähetyskeskuksen juhlakeräyksen tuotto käytetään opiskelija-, nuoriso- ja koululaistyöhömme sekä työtämme varten olevan leiri- ja kurssikeskus Enä-Sepän kehittämiseen.

Politiisallitus on myöntänyt Suomen Ev. lut. Opiskelija- ja Koululaislähetyskeskukselle 4.2.2013 rahankeräysluvan 2020/2012/4178 ajalle 1.2.2013-31.12.2014.

Lisätiedot ja paikallistapahtumat:
www.opko.fi/juhlavuosi

● Luterilainen herätysjulistus – vaikeaa ja ihanaa

Raimo Mäkelä

Kirjoittaja piti teologisilla opintopäivillä Suomen Raamattuopistossa 4.1.2014 luterilaisesta herätysjulistuksesta luennon, joka julkaistaan tässä.

1. Mitä kuulemme ja olemme kuulleet?

Kuulen evankelioimispuheita ja oikeoppisia saarnoja, joiden rakenteen, sisälön ja lopun tiedän jo, kun olen kuullut viisi sanaa alusta. Niissä ei ole mitään yllättävää kenellekään, ei saarnaajalle itselleenkään, vaikka hän omasta mielestään olisi ehkä valmistautunut tehtävänsä hyvinkin.

Kuulen hengellisiä puheita, joilla ei näytä olevan merkitystä niiden pitäjälle. Ne eivät sisällä harhaoppia vaan ovat päinvastoin hyvän luterilaisen dogmatikan mukaisia. Teologina, ammattisaarnaajana ja kokeneena kuulijana pystyn analysoimaan niitä. Ne houkuttelevatkin minua siihen. Arvioinnin tulos voi olla aika hyvä – esimerkiksi kouluarvosana 8+ – mutta ne eivät kosketa minua eivätkä muuta minua.

Kuulen saarnoja, jotka ovat ”monofysiittisiä”: ne ovat ikuisia mutteivät ajallisia. Ne olisi hyvin voitu pitää 1600- tai 1700-luvulla ja voitaisiin pitää 2100-luvulla – mutta niillä ei ole sanottavaa minulle minun ajassani eikä minun tilanteessani.

Kuulen julistusta, jossa on vauhtia ja menoa, tunteita ja haasteita, itkua ja nauhua, itkettämistä ja naurattamista. Se kuitenkin jättää minut sitä tyhjemmäksi ja tympääntyneemmäksi, mitä vanhemmaksi ja väsyneemmäksi tulen. Tunteeni eivät

jaksa syttyä, kun tiedän kokemuksesta, että puheen innokkuus on vain kuin liikaista vaahtoa veden pinnalla. Julistajalta puheen sisältö on valahtanut tyhjäksi jo kauan sitten.

Olenko sitten itse parempi julistaja kuin ne hyvät, joita en koe (ainakaan riittävän) hyväksi? En. Tiedänpö itse, mitä on luterilainen herätysjulistus? En. Osaanko opastaa toisia sellaiseen? En tietenkään. Osaanko itse julistaa niin, että ihmiset heräävät? En, totisesti en!

Tunnistatko sinä ehkä omia tuntemuksiasi minun kokemuksistani?

Olen onneton, koska tunnen yhä uudestaan epäonnistuneeni luterilaisena julistajana. Motiiviani ja toivoani en ole kuitenkaan menettänyt. Jos minkä julistuksen tulisi olemukseltaan ja vaikutukseltaan olla herättävää raamatullisessa ja hengellisessä mielessä, niin luterilaisen. Se voi totisesti olla sellaista, vaikka se vain harvoin on.

2. Mitä luterilainen herätysjulistus ei ole?

Luterilainen herätysjulistus ei ole **Martti Lutherin** saarnojen lukemista nykyihmisille, vaikka ne ovat ehtymätön aarreaitta jokaiselle saarnaajalle ja ”tavalliselle” ”riivuskovalle”.

Luterilainen herätysjulistus ei ole 1600-luvun luterilaisen teologian puhtaan pelastusopin esittämistä, vaikka julistuksesta täytyy olla esiin piirrettävissä selkeä raamatullinen oppi.

Luterilainen herätysjulistus ei ole **Urho Muroman** kasettien kuunteluttamista nykyihmisillä, vaikka Muroma oli sekä vaikuttavin herätysaarnaaja että intohi-

moisimpia Lutherin lukijoita, vaikkei ehkä kaikessa hänen parhaita ymmärtäjiään – mutta kukapa olisi ollut? Lutherin teologiasta esitetään yhä uusia tulkintoja, jotka kumoavat edellisiä.

Luterilainen herätysjulistus ei ole fraasiksi tyhjentyneiden käsitteiden latelemista: *herätys, Pyhä Henki, synty, armo, laki, evankeliumi, sana, kaste, ratkaisu, uudestisyntyminen, usko, uskoontuleminen*, vaikka näiden käsitteiden kuvaamat asiat todellistuvat, kun ihminen herää. Saarna ei ole lakia ja evankeliumia sillä perusteella, että siinä puhutaan niistä.

Luterilainen herätysjulistus ei ole pelastuksen järjestyksen (*ordo salutis*) kuvailemista, vaikka sen täytyy sisältyä julistukseen kristallinkirkkaana.

Luterilainen herätysjulistus ei ole menneiden herätysten haikailemista, vaikka se liittyykin olennaisesti niihin.

Luterilainen herätysjulistus ei puhu ihmisestä yleensä, kolmannessa persoonassa, vaan puhuttelee häntä toisessa persoonassa, tiettyinä yksilönä, sinänä: ”*Tua res agitur* (’Sinusta on kysymys’).” ”Se mies olet sinä” (2. Sam. 12:7).

Luterilainen herätysjulistus ei puhu Jeesuksesta (vain) menneisyyteen kuuluvana poissa olevana vaan nykyhetkessä läsnä olevana, vaikka julistettava sanoma perustuukin menneisyyden kertakaikkisiin tapahtumiin.

Luterilainen herätysjulistus ei ole viittaamista siihen, että sen kohde on kas-tettu ja häneen kohdistuu kasteen armo, vaikka heräämisen päämääränä on kasteen armoon turvautuminen. Kasteesta puhuminen sulkee kastamattomat ulkopuolelle ja jää vieraaksi monille kasteuillekin. Kukaan ei herää kuulemalla, että kasteen armo on tullut hänen kohdalleen.

Luterilainen herätysjulistus ei ole puhumista ratkaisun tekemisestä, vaikka heräämisen päämääränä on ihmisen va-

pautuminen tahtomaan ja tekemään ratkaisuja – oikein.

Luterilainen herätysjulistus ei edellytä, että ihminen tuntee syntinsä kuin luonnostaan, vaikka hänessä on liittymäkohta synnin tajuamiselle ja ainakin hänen tiettyt syntinsä tuottavat hänelle hankaluuksia, ehkä tuskaa, häpeää, halua vapautua niistä – samalla kuin hän kuitenkin myös rakastaa ja puolustaa samoja syntejään. Hän ei rakasta Jumalan lakia mutta kylläkin lakihenkisyyttä, legalismia, siis sitä uskoaan, että hän voi elää Jumalan käskyjen mukaan, kunhan hän vain motivoituu tekemään niin ja päättää tehdä niin ja saa Jumalalta siihen sen lisävoiman, mitä hän ei vielä koe itsellään olevan. Todellisuudessa hänen suurin hengellinen ongelmansa on itsevanhurskaus, joka ilmenee ennen kaikkea suruttomuutena siitä, että hän olisi rikkonut Jumalaa vastaan.

Luterilainen herätysjulistus ei ole syntiensä seurauksista kärsivän lohduttelemista sillä, että Jumala kyllä ymmärtää kaikki erheemme eikä edellytäkään, että olisimme virheettömiä, vaikka julistus välittää Jumalan ehdottoman sovituksen ja anteeksiantamuksen. Ei kukaan herää uuteen elämään Jumalan yhteydessä uskolla, että Jumala on kiltti ja vaaraton – ja halpa.

3. Keihin julistus kohdistuu?

Luterilaisessa herätysjulistuksessa Isän luomisteot, Pojan lunastusteko ja Hengen pyhitystyö ovat tasapainossa keskenään mutteivät tasapaksusti. Ne läpäisevät toisensa. Kolmiyhteisen Jumalan toiminnan keskus on Pojan teko. Se ei kuitenkaan ole irrallaan Isän eikä Hengen teosta.

Julistuksen on saatettava ihminen samastumaan tiettyihin henkilöihin, jotka ovat tulleet herätetyiksi – tai eivät ole. Nämä voivat olla todellisia Vanhan ja Uuden testamentin syntisiä tai myöhemmän

seurakunnan piirissä heränneitä halki aikojen. Nämä voivat myös olla kuviteltuja esimerkkihenkilöitä niin kuin profeettojen ja Jeesuksen vertauksissa.

Luterilaisen herätysjulistuksen antropologia on konkreettinen, ei teoreettinen. Se lähtee toisaalta siitä, mitä kuulija kokemuksessaan on, toisaalta siitä, mitä Raamattu sanoo hänen olevan. Tätä se ei kuitenkaan kuin kättelyssä lausu hänelle suoraan, vaan se saattaa hänet samastumisen ja eläytymisen tietä kokemaan itsensä sellaiseksi kuin hän todellisesti Raamatun valossa on. Julistusta kuunneltuaan kuulijan on kyettävä kokemaan, että hän on arvokas ihminen, jota Jumala rakastaa, mutta hän asennoituu perustavimmissa sielunliikkeissä väärin itseensä, häntä lähimpänä oleviin ja Jumalaan, jota hän ei ehkä ole ajatellut lainkaan tai josta hänellä on kotikutoinen käsitys.

Jos julistaja sanoo tämän kaiken kuulijalleen suoraan, hän luultavasti menettää kosketuksen tähän. Kuulija voi pitkästyä: hän ei käsitä, mistä ja kenestä puhutaan. Hän saattaa suuttua tarpeettomasti, koska häntä pidetään niin huonona ja moititaan. Hän voi torjua kuulemansa: ”Enhän minä ole tuollainen – se ja se ihminen ehkä kyllä mutten minä!” Näin julistus vahvistaa kuulijan itsevanhurskautta, joka sen tuli murtaa. Siksi herätysjulistuksen säännölliset kuulijat eivät yleensä ole (enää) heränneitä eivätkä siitä herää vaan todellisuudessa vastustavat sitä.

Julistajan tulisi saada kuulija ”pahaa aavistamatta” mukaansa matkalle, jolla hänelle ei väännetä rautalangasta kuvaa siitä, millainen hän on, vaan hänen on henkilökohtaisella kokemuksella vastaanansomatomasti itse se tajuttava. Silloin sanoma menee perille, ja kuulijan omatunto tulee sidotuksi. Silloin on toivoa siitä, että edes jonkinlainen pelastuksen tarve syntyy.

Nykyjulistuksen perusongelmia ei raamatullisissa piireissä ole ”evankeliumin”

puute vaan evankeliumin tarpeen puute: kuulijalla ei ole todellista käyttöä sille ”ihanalle” sanomalle, jota hänelle tarjotaan – ehkä jopa palavasti ja kyynelin höystettynä. Niin sen ”ihanuuskin” jää julistajan subjektiiviseksi toteamukseksi, jota kuulija voi kohteliaasti kunnioittaa, mutta johon hän ei motivoitu yhtymään.

Herätysjulistuksen yhtenä pohjana on kaksi erilaista, jopa vastakkaista antropologiaa, jotka ovat kuitenkin todellisia samanaikaisesti ja joiden mukaan on julistettava.

3.1. HERÄTYSJULISTUS KOHDISTUU JUMALAN LUOMIIN IHMISIIN

On aluksi lähdeittä ”optimistisesta”, ”idealistsesta” luomisen antropologiasista, ikään kuin ihminen yhä olisi vain luomisen jäljiltä eikä mitään pahaa lankeemusta kauheine pysyvine seurauksineen olisi koskaan ollutkaan. Niin ihmistä kunnioitetaan Jumalan luomana hänen syntistään huolimatta ja häntä lähestytään sellaisena, siis ikään kuin hän ei olisi lainkaan syntinen.

Tällöin ihminen oletetaan ensinnäkin järkiolennoksi, jolle puhutaan asiallisesti, uskoen hänen perusteluntarpeeseensa ja ajattelukykyynsä – tietysti ottaen mahdollisimman pitkälle huomioon ihmisten väliset yksilölliset erot. Tällöin ihmistä ei sahata silmään eikä hänelle syötetä pajunköyhtä, niin kuin erityisesti ns. herätysjulistuksessa usein tapahtuu. Sitä kuunnellaan tuntuu kuin helposti siltä, kuin kuulijat olisivat idiootteja, mutta julistaja uskoo yleensä puhuneensa vain ”yksinkertaisesti”.

Jos julistaja osaa vedota kuulijansa ajatteluun, hän saa luottaa siihen, että hänen sanomansa tunkeutuu myös kuulijan tunteisiin – mutta tässä järjestyksessä. Hän ei pidä kuulijaansa tunteettomana psykoopaattina vaan toisten kokemuksiin eläytymään pystyvänä ihmisenä, joka itkee

ja nauraa, ihastuu ja vihastuu, inhoaa ja mieltyy, jopa ottaa omakseen toisten ahdistusta ja kärsimystä. Julistaja ei kuitenkaan yritä ostaa kuulijaansa itselleen tunteilla, joihin hän ehkä pystyisi vetoamaan, vaan antaa tämän kokea omat tunteensa, ei saarnaajan tunteita – jotka saattavat olla vain loppuun kulutettuja teatteritunteita.

'Uskoa' tarkoittava Uuden testamentin sana *pistis* tulee 'vakuuttamista' tarkoittavasta verbistä *peithoo*, joka on pohjana myös latinan sanoille *fides* 'usko' ja *foedus* 'liitto'. Ihmisen on ensiksi vakuuttettava totuudesta. Sitten totuus vaikuttaa hänen tunteisiinsa ja yhdessä näiden kanssa syysää liikkeelle hänen tahtonsa. Julistaja saa ja hänen tietysti tuleekin puhua (myös) tahdolle, koska ihminen on Jumalan kuvaksi luotuna tahtova olento: hän himoittaa sisimpänsä syövereissä ja tekee päätöksiä. Julistaja ei saa syöttää kuulijalle omaa tahtoaan, sillä tämän tulee itse saada tahtoa, jotta hänen uskonsa olisi todellista.

Järjen, tunteen ja tahdon tulee siis herätysjulistuksessa olla luomisjärjestyksen mukaisessa keskinäisessä suhteessa – vaikkei niin todellisuudessa olekaan kuulijan kohdalla. Niille tulee antaa myös oikea sisältö ja suunta, niin että niiden keskuksessa ovat Jumala, johon ihminen luottaa, jota hän rakastaa ja jolle hän on kuuliainen, ja lähimmäinen, johon hän asennoituu vanhurskaasti ja rakastaen.

Jumalan luomisteon mukainen ajattelu, tunteen ja tahdon keskinäinen suhde ja siten ihmisen lähestymisen oikea kanava ilmenee siitä, miten Edenin puutarhassa Käärmeen oli lähestyttävä ihmistä (1. Moos. 3:1–7):

(1) Käärme sanoi naiselle. – – ”Ette saa syödä mistään puutarhan puusta.” – – Nainen vastasi käärmeelle: ”Kyllä me saamme syödä.” – – → (2) ”Teistä tulee Jumalan kaltaisia, niin että tiedätte kaimen, sekä hyvän että pahan.” – – Nainen

näki nyt, että puun hedelmät olivat hyviä syödä ja se oli → (3) kaunis katsella ja houkutteleva, koska se antoi ymmärrystä. → (4) Hän otti siitä hedelmän ja söi ja antoi myös miehelleen, – – ja mieskin söi. Silloin heidän silmänsä avautuivat, ja he huomasivat olevansa alasti.

Saatanan oli aloitettava ihmisen vietteleminen sanoilla ja vedottava ensin hänen tietämiseensä ja ymmärryksiensä. Kun Eeva oli vakuuttunut käärmeen ehdotuksen hyvydestä aksiologisesti ja moraalisesti, se vetosi hänen esteettisyyteensä ja tunteisiinsa. Älyllisen vakuuttumisen ja tunnekokemuksen motivoimana hän teki tahdonpäätöksen ja toteutti sen.

Samaa kanavaa julistajan on yhä suosituttava käyttämään, jos hän haluaa kunnioittaa kuulijaansa niin kuin Jumala tätä kunnioittaa huolimatta hänen synnistään, joka vaikuttaa myös näihin asioihin ja joka julistajan on myös otettava huomioon, jotta hän olisi realististi eikä idealisti. Julistuksen ongelmana usein onkin, ettei se ota kuulijan syntisyyttä tosissaan. Siksi se ei herätä ketään.

3.2. HERÄTYSJULISTUS KOHDISTUU SYNTIINLANGENNEISIIN IHMISIIN

Toiseksi julistuksen pohjana olevan antropologian on oltava samanaikaisesti lankeemuksen mukaisesti ”realistista” ja pessimististä. Lankeemuksessa ajattelun, tunteen ja tahdon tasapaino on järkkynyt. Niiden keskinäinen järjestys on vaihtunut. Syntinen ei kykene asennoitumaan Jumalaan eikä lähimmäiseen oikein eikä tahdokaan sitä. Hän ajattelee, tuntee ja tahtoo jotakin muuta. Tätä kuvaa apostoli Paavali kouriintuntuvasti (Ef. 4:17–19):

(1) Pakanoiden ajatukset ovat turhanpäiväisiä, heidän ymmärryksensä on hämärtynyt, ja se elämä, jonka Jumala

antaa, on heille vieras, sillä he ovat tietämättömiä ja → (2) sydämeltään paa-tuneita. Heidän tuntonsa on turtunut, ja he ovat → (3) heittäytyneet irstailuihin sekä kaikenlaiseen saastaisuuteen ja ahneuteen.

Ihmisen ajattelu, tunne-elämä ja tahto toimivat edelleen syntiinlankeemuksen jälkeenkkin – mutta ne suuntautuvat nyt olennaisesti väärin. Siitä huolimatta ja juuri siitä syystä profeetat, Jeesus, Johannes Kastaja ja apostolit vetosivat kuulijoihinsa yhä uudestaan: ”Muuttakaa mielenne / kääntykää / tehkää parannus ja uskokaa evankeliumi!”

Julistukseen sisältyy siis antropologinen paradoksi: sen on suhtauduttava koh-teeseensa ensinnäkin ikään kuin tämä edelleen olisi yksinomaan Jumalan luoma, hyvä ja turmeltumaton. Vain tällä tavoin julistuksen kohde voi syvässä mielessä kokea olevansa täysiarvoinen ihminen. Julistuksen on siis kohdeltava häntä, ikään kuin hän tahtois ja voisi ymmärryksel-lään tajuta Jumalan tai Jumalaa, ikään kuin hän tahtois ja voisi kokea Jumalasta iloa ja tyydytystä ja kaikkea hyvää ja ikään kuin hän voisi vapaasti tahtoa hyvää eli sitä, mitä Jumala tahtoo.

Toiseksi julistuksen on otettava huomioon, että ihmisen persoonallisuuden rakenne on vääristynyt ja hänen ajattelunsa, tunteensa ja tahtonsa ovat suun-tautuneet väärin. Rakenteellisesti tunne hallitsee nyt ajattelua ja tahtoa. **Lars Levi Laestadius** väitti: ”Ihmistä ei ohjaa järki vaan passiot [’intoshimot’].” Tunteellaan, ajattelullaan ja tahdollaan syntinen ei rakasta Jumalaa yli kaiken eikä lähimmäis-tään niin kuin itseään, vaan hän on itse oma keskuksensa suhteessa Jumalaan ja lähimmäisiin. Hän ei kuitenkaan tiedosta sitä tai tiedostaa sen vain osaksi.

Kun julistaja lähestyy kuulijaa luomi-sen optimistisen ja idealistisen antropo-

logian mukaisesti, hänen on koko ajan pidettävä mielessään lankeemuksen rea-listinen ja pessimistinen antropologia. Hän ei saa antaa kuulijalle sellaista luuloa, että tämä olisi yhä turmeltumaton Jumalan kuva ajattelussaan, tunteessaan ja tah-dossaan. Kuulijan tulee kuitenkin päästä itse kokemaan totuus ihanteesta ja todellisuudestaan ja niiden huutavasta ristiriidasta itsessään.

Kuulija ei usko sitä, mitä julistaja hänelle sanoo, vaikka tämä vetoaisi Raamattuun miten paljon tahansa. Hän uskoo vain itseään, ajatuksiaan, tunteitaan ja kokemuksiaan. Hän on itsekeskeinen myös tässä tiedostamisessa. Se pitää julistajankin uskoa, sillä Jumala tietää sen, toimii sen mukaan ja on ilmoittanut sen.

Julistuksen tulisi käyttää draamaa, niin kuin Jeesus käytti sitä vertauksissaan, jotka olivat katuteatteria. Teatteri on täydellisin ja kattavin ilmaisumuoto, enemmän kuin kertomus tai laulu tai kuva, koska siihen sisältyvät kaikki muodot ja se vetoaa kokemukseen, tapahtumaan, ei vain ajatteluun eikä tunteeseen. Luther kai-ken muun hyväksi uudisti myös teatterin, vaikkei luterilainen kirkko kyennyt sitä sitten omaksumaan, vaan menetelmän ot-tivat käyttöönsä jesuiitat. Tutkimuksessa-kin tämä historiallinen tosiasia Lutherista on tiedetty vasta puoli vuosisataa, Suo-messa tuskin lainkaan.

Jeesus sanoi erälle rikkaalle nuorukai-selle: ”Jos tahdot olla täydellinen, niin mene ja myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna rahat köyhille. Silloin sinulla on aarre tai-vaissa. Tule sitten ja seuraa minua.” (Matt. 19:21.)

Jeesus kertoi laupiaasta samarialaisesta lainopettajalle, joka tiesi, että ikuisen elämän periminen edellyttää Jumalan rakastamista koko sydäimestä ja koko sielusta, koko voimalla ja koko ymmärryksel-lä ja lähimmäisen rakastamista niin kuin oman itsen rakastamista. Lopuksi Jeesus

sanoi: ”Mene ja tee sinä samoin.” (Luuk. 10:25–37.)

Juutalaisille Jeesus sanoi: ”Joka tahtoo noudattaa Jumalan tahtoa, pääsee kyl- lä selville siitä, onko opetukseni lähtöi- sin Jumalasta vai puhunko omiani. – – Mooses antoi teille lain, vai kuinka? Silti yksikään teistä ei noudata sitä. Miksi te haluatte tappaa minut?” (Joh. 7:17–19.)

Jeesus ei tarkoittanut, että rikas nuorukainen olisi saanut itselleen aarteen taivaaseen luopumalla omaisuudestaan köyhien hyväksi. Hän tiesi, ettei mies pys- tynyt siihen eikä tahtonut sitä. Kuitenkin tämä väitti noudattaneensa kaikkia Juma- lan käskyjä nuoruudestaan asti ja ihmet- teli, mitä vielä puuttuisi. Jeesus tahtoi hän- nen tulevan omakohtaisesti yrittämällä ja tekemällä kokemaan, ettei hän todelli- suudessa tahtonut luopua omaisuudes- taan eikä voinut tahtoa sitä, vaan hän tah- toi omistaa ja hallita. Hän tahtoi itseään ja omaansa. Jeesus pyrki osoittamaan hän- nelle kokemuksellisesti, ettei hän ollut noudattanut kaikkia käskyjä – eikä mi- tään käskyjä – niin kuin hänen olisi tullut. Mies tajusikin sen – muttei niin syvästi, että olisi hätäännytynyt siitä ja etsinyt apua eli pelastusta. Hän heräsi vain puoliksi ja nukahti uudelleen tai ei herännyt ollen- kaan. Jeesus siis epäonnistui herätysaar- naajana.

Uskaltaisimmeko me hoitaa sieluja ja julistaa samalla tavoin kuin Jeesus? Il- man tätä tietoa, tajua ja kokemusta ei kui- tenkaan kukaan herää eikä etsi pelastusta evankeliumista.

4. Kuka on herätysjulistuksen keskus?

Julistuksella herätettävää kuulijaa keskei- sempi siinä on kuitenkin Jeesus Kristus, julistuksen lähde ja päämäärä. Kuulijalle on tärkeintä saada tietää, ku- ka Jeesus on, mitä hän on tehnyt ja mitä

hänelle on tapahtunut ja miksi. Se kaik- ki vaikuttaa väistämättä jo sinänsä kuuli- jaan, hänen ajatteluunsa ja tunteisiinsa, sillä se on niin poikkeuksellista ja käsittä- mätöntä.

Jeesuksesta on kerrottava seuraavat vii- si pareittain ilmaistua perusasiaa mut- tei dogmaattisena luettelona kuten tässä vaan elävänä todellisuutena:

1. Jeesus on **ihminen ja Jumala**, Jumal- ihminen, Jumalan Poika ja meidän vel- jemme. Hänen jumaluutensa ja ihmi- syytensä läpäisevät toisensa mutteivät sekoitu toisiinsa eivätkä irtaudu toi- sistaan. Jeesuksen ihmisyydestä pitää lähteä, koska se on meille tuttua ja yhe- teistä hänen kanssaan. Hänen synnittä- myytensä ihmisenä poikkeaa kuitenkin meistä. Se osoittaa meidät väijäämät- tömästi syntisiksi ja tuomitsee meidät. Jeesuksen jumaluus on meille vierasta ja ällistyttää meitä. Silti ja siksi se on julistuksessa osoitettava.
2. Jeesus on Jumalihmisenä **ristiinnau- littu ja ylösnoussut** – ja siis elää yhä. Ristillä kuoli todellinen Jumala, ikui- nen ja ääretön, vanhurskaus ja pyhyys, ei vain ajallinen ja rajallinen ihminen. Haudasta nousi ylös todellinen ihmi- nen ruumiillisesti, ei suinkaan opetus- lasten usko kuviteltuun ylösnousemuk- seen. Jeesus ei ole enää ristillä, mutta hän on yhä ristinnaulittu. Hän ei ole enää haudassakaan, sillä hän on ylös- noussut, ja hauta on tyhjä. Ristiinnau- litseminen ja ylösnousemus läpäisevät toisensa.
3. Jeesus on meille **esikuva ihmisenä ja sijainen** Jumalana ja ihmisenä, Jumal- ihmisenä. Myös nämä kaksi asiaa lä- päisevät toisensa Jeesuksessa. Hän on henkilössään ja teoissaan aina uh- rautuvaa kuolemaansa myöten mei- dän ihanteemme – mutta saavuttama- ton ihanteemme. Vaikkemme kykene

seuraamaan hänen esikuvaansa, niin kuin hän meitä käskee, hän ei silti turhenna itseään esikuvanamme. Sijaisnämme Jeesus on meidän puolestamme ja meidän hyväksemme juuri se ihminen olemukseltaan ja teoiltaan, joka meidän tulee olla, mutta joka emme voi emmekä tahdo olla. Jeesus kelpaa puolestamme Jumalalle. Kun me uskomme, turvaudumme ja luotamme häneen, Jumala näkee meidät hänessä ja hänen lävitseen, ikään kuin olisimme kaikkea sitä, mitä hän on, ja ikään kuin olisimme tehneet kaiken, minkä hän teki, vaikkemme olekaan, vaan tämän kaiken Jumala lukee hyväksemme, kun uskomme Jeesukseen.

4. Esikuvanamme ja sijaisnämme Jeesus on **laki ja evankeliumi**. Ne eivät ole raamatullisuudessaan abstraktisia käsitteitä vaan elävä henkilö. Niistä ei puhuta oikein mieltämällä ne vain asiaksi. Niissä meille välittyy henkilö. Nekin läpäisevät toisensa sekoittumatta toisiinsa ja irtoamatta toisistaan.
5. Jeesus on **Vapahtaja ja Herra**. Vapahtaja vapauttaa, pelastaa, antaa synnit anteeksi. Herra luo ikuisen elämän ja antaa kaikki sen lahjat, nyt uskossa täydellisesti, elämässä alkavasti ja kerran kirkastumisessa ehdottomasti kaikessa.

Jeesus on omalta puoleltaan jo asettunut kohtalonyhteyteen meidän kanssamme. Herätysjulistuksen tehtävänä on saattaa kuulija siihen omalta puoleltaan. Jeesuksen ja meidän välillä vallitsee suhde. Meidän on reagoitava häneen jotenkin.

Julistuksen tehtävänä on saattaa kuulija yhteyteen Jeesuksen kanssa. Se tapahtuu Jumalan erityisen ilmoituksen, Raamatun, välityksellä, sillä vain se kuvaa oikein Jeesuksen ja hänen merkityksensä ihmisille. **Josefus, Tacitus**, gnostilaiset kirjoitukset ja *Koraani* eivät voi kertoa totuutta Jeesuksesta.

5. Mikä on saanut yksilöiden hengellisen heräämisen aikaan?

5.1. MIKÄ HERÄTTI ”TUHLAAJAPOJAN”?

”Tuhlaajapoika” on ehkä ollut herätysjulistuksen suosituin raamatullinen aihe. Monet kuulijat ovat lukemattomia kertoja kuulleet hänestä. Jokainen herätyssearaaja lienee puhunut hänestä usein. Tätä Jeesuksen draamanmuotoista vertausta (Luuk 15:11–32) avaa syvästi **Kenneth E. Bailey** selitysteoksessaan *Yhtä juhlaa ja näytelmässään Ei minulla ole kahta poikaa*.

Vertauksen päähenkilö ei ole tuhlajapoika: hänen rinnallaan on hänen vanhempi veljensä. Tähän kohdistuu jopa ankarampi tuomio kuin tuhlajapoikaan. Päähenkilö on kuitenkin poikien isä, jonka nämä kumpikin omalla tavallaan hylkäävät. Kummankin ”ongelma” eli synty on ytimessään siinä, etteivät he rakasta eivätkä kunnioita isäänsä vaan käyttävät häntä vain hyväkseen. Kumpikin on sydämessään murtumattoman itsevanhurskas. Tuhlaajapojan sydän ei murru vielä vieraalla maalla kaiken tuhlattavan loputtua ja kurjuuden alettua vaan vasta hänen tultuaan kotiin ja nähdessään, miten isä nöyryyttää itsensä hänen edessään ja kaikkien ihmisten edessä ja ottaa hänet vastaan osoittaen ansaitsematonta ja kalliiksi käyvää rakkautta. Vanhempi veli pysyy tälle isän murtumisellekin kovana ja vain syyttää tätä vääryydestä ja epävanhurskaudesta, jolla isä menettää kunniansakin ihmisten silmissä. Veljen viha kohdistuu perimmältään isään eikä veljeen. Poikia onkin varsinaisesti vain yksi. Isän kaltainen on ja voi olla vain Jumala.

Herätysjulistus pyrkii paljastamaan ja murtamaan ihmisen itsevanhurskauden, jotta hän tarvitsisi Jumalan antamaa (vieraasta) vanhurskautta, jonka julistus hä-

nelle välittää Jeesuksessa hänen sijaisnaan.

5.2. MIKÄ HERÄTTI

JERUSALEMILAISIA HELLUNTAINA?

Jeesuksen lyhyt toimintakausi tuotti ilmeisen suuren hengellisen herätyksen. Se sai jatkoa Jerusalemissa helluntaina. Sen välitti Pietarin *ex tempore* pitämä puhe. Ensimmäinen herännyt oli Pietari itse. Hänhän oli aikanaan kieltänyt Jeesusta menemästä Jerusalemiin kärsimään ja kuolemaan. Sitten hän oli itse kolmesti kieltänyt Jeesuksen kiirastorstaiyönä. Muiden apostolien ja paikalla olleiden kanssa hänkin nyt kuuli taivaalta tuulenuuskaa muistuttavan kohahduksen ja näki tulenlieskojen laskeutuvan jokaisen päälle ja alkoi puhua jotakin itselleen vierasta kieltä, jota jotkut paikalla olleet juhlan viettäjä ymmärsivät. Sitten hän puhui äidinkielellään arameaksi kaikille.

Pietarin sanomana oli Jeesus, Jeesuksen ristiinnaulitseminen ja kuolema, Jeesuksen ylösnousemus ja taivaaseenastuminen sekä näiden merkitys. Nyt vasta hän itse oli tullut ymmärtämään sen – ehkä ensimmäisenä kaikista.

Pietarin todistus Jeesuksen suorittamasta sovituksesta onkin Uuden testamentin kirkkaimpia. Se ilmenee kaikista hänen puheistaan, jotka on talletettu Apostolien tekoihin, ja hänen kahdesta kirjeestään.

Teitä ei ole lunastettu isiltä perimästäne tyhjänpäiväisestä elämästä millään katoavalla tavarella, hopealla tai kullalla, vaan Kristuksen, tuon virheetömän ja tahrattoman karitsan, kalliilla verellä. Hänet oli valittu jo ennen maailman perustamista, ja nyt aikojen lopulla hänet on tuotu julki teitä varten. Hänen kauttaan te uskotte Jumalaan, joka herätti hänet kuolleista ja

antoi hänelle kirkkauden, niin että te uskoessanne myös panette toivonne Jumalaan. (1. Piet. 1:18–21.)

Kristus kärsi teidän puolestanne ja jätti teille esikuvan, jotta seuraisitte hänen jälkiään. – Hän ei syntiä tehnyt, hänen suustaan ei valhetta kuultu. Häntä herjattiin, mutta hän ei vastannut herjauksella, hän kärsi, mutta ei uhkailut, vaan uskoi itsensä oikeamielisen tuomarin haltuun. Itse, omassa ruumiissaan, hän ’kantoi meidän syntimme’ ristinpuulle, jotta me kuolisimme pois synneistä ja eläisimme vanhurskaudelle. ’Hänen haavansa ovat teidät parantaneet.’ Te olitte ’eksyksissä niin kuin lampaat’, mutta nyt te olette palanneet sielujenne paimenen ja kaitsijan luo. (1. Piet. 2:21–25.)

Helluntaina Pietarin herätysaarnan ydin-sanoma oli, että Jeesuksen oli Jumala antanut pelastajaksi. Sen toisena juonteena oli kuitenkin, mitä ihmiset olivat tehneet Jeesukselle: ”Tämän Jeesuksen te surmasitte. – Tämän Jeesuksen te ristiinnaulitsitte.” (Ap. t. 2: 23, 36.) Sanoma ihmisten syyllisyydestä Jeesuksen kuolemaan ja Jeesuksen suorittamasta sovituksesta vaikutti kuulijoihin niin, että ”kaikki tunsivat piston sydämessään ja sanoivat Pietarille ja muille apostoleille: ’Veljet, mitä meidän pitää tehdä?’” (j. 37). Tämä on hengellisen herätyksen aito tunnus aina. Sen saa Pyhä Henki aikaan ja vain hän. Ellei tätä tapahtu, Pyhä Henki ei ole vaikuttanut herättävästi, tapahtuupa mitä muuta tahansa kuinka suurelle ihmisjoukolla tahansa.

Pietarin sanomana ei siis ollut se, mitä ihmiset kokivat, vaan se, mitä Jumala oli tehnyt. Helluntain keskuksena eivät olleet Pyhä Henki eikä hänen vaikutuksensa ihmisiin vaan Jeesus ja se, mitä hän syntisten tähden ja syntisten sijasta on tehnyt. Sille, joka uskoo Jeesukseen

pelastajanaan, pelastus on ilmainen lahja. Jeesukselle, joka pelastaa, se on maksanut kaiken. Ilman sitä ei ole hengellistä herätystä.

Sanomansa herättämään kysymykseen Pietari vastasi: ”Kääntykää ja ottakaa itse kukin kaste Jeesuksen Kristuksen nimeen, jotta syntinne annettaisiin anteeksi. Silloin te saatte lahjaksi Pyhän Hengen. Teitä tämä lupaus tarkoittaa.” (J. 38–39.) Tämä on herätyksen tarkoitus.

5.3. MIKÄ HERÄTTI SAUL TARSOLAISEN?

Kun Saul oli matkalla Damaskokseen vangitsemaan Jeesuksen seuraajia, Jeesus ilmestyi yllättävästi hänelle ja sanoi: ”Saul, Saul, miksi vainoat minua? – – Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat.” (Ap. t. 9:4–5.) Herätyksen ydin on sen tajuamisessa, että ihminen vainoaa Jeesusta kaikesta uskonnollisuudestaan huolimatta ja juuri sen tähden. Saul sai kuulla sen Jeesukselta, joka siis puhutteli häntä henkilökohtaisesti ja suhteessa itseensä. Ennen kuin ihminen on Jeesukselta itseltään kuullut, että hän vainoaa Jeesusta, ja tajunnut sen, hän ei ole herännyt Raamatun tarkoittamassa mielessä, olkoon miten uskonnollinen, harras ja itsesäälän murtama muuten tahansa.

Myöhemmin Paavali kuvaa tätä tapahtumaa:

Syntiä en olisi tullut tuntemaan muuten kuin lain kautta, sillä en olisi tieninyt himosta, ellei laki olisi sanonut: ’Älä himoitse.’ Mutta kun synti otti kääntöpuoleksi aiheen, se herätti minussa kaikenlaisia himoja, sillä ilman lakia synti on kuollut. Elin ennen ilman lakia, mutta kun käskysana tuli, synti virkosi, ja minä kuolin. Niin kävi ilmi, että käskysana, jonka oli määrä olla minulle elämäksi, olikin minulle kuolemaksi. (Room. 7:7–10 KR 1938.)

Todellisia ympärileikattuja olemme me, jotka Jumalan Hengessä palvelemme Jumalaa ja ylpeilemme Kristuksessa Jeesuksessa emme luota lihaan [= mihinkään omaamme]. Olisi minulla tosin aihetta luottaa lihaankin. – – Lain noudattajana olin fariseus, intoni ja kiivauteni osoitin vainoamalla seurakuntaa, lakiin perustuva vanhurskaute ni oli moitteeton. Mutta kaiken tämän, mikä oli minulle voitto, olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi. – – Herani Kristuksen Jeesuksen tunteminen on minulle arvokkaampaa kuin mikään muu. Hänen tähtensä olen menettänyt kaiken ja heittänyt kaiken roskana pois, jotta voittaisin omakseni Kristuksen ja kävisi ilmi, että olen hänessä ja omistan, en omaa vanhurskautta, joka tulee laista, vaan sen vanhurskauden, joka tulee uskosta Kristukseen ja Jumalasta uskon kautta. (Fil. 3:3–9.)

Saul ei siis olisi tajunnut olevansa syntinen, ellei hän olisi kokenut, että hän tahtoi intohimoisesti kuolemaa Jeesuksen seuraajille ja Jeesukselle itselleen, vaikka Jumala oli kieltänyt sen laissaan, jonka ehdoton noudattaminen oli Saulin suurin intohimo. Pyrkinessään siis tulemaan Jumalalle kelpolliseksi – tuhoamalla Jeesuksen seuraajia ja tekemällä siten suurimman synnin lähimmäistään vastaan – Saul joutui rikkomaan Jumalan lain käskyä: ”Älä tapa!” Se osoitti hänelle kokemuksellisesti, että hän himoitsi pahaan, vaikka hän uskoi olevansa hyvä. Laki murskasi hänen itsevanhurskautensa, niin että hän kuoli.

Paavali sanoikin lain tehtävästä ja vaikutuksesta (Room. 3:19–20 KR 1938):

Kaiken, minkä laki sanoo, sen se puhuu lain alaisille, että jokainen suu tukittaisiin ja koko maailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä; sentähden, ettei mikään liha tule hänen edessään vanhurs-

kaaksi lain teoista; sillä lain kautta tulee synnin tunto.

Näin oli tapahtunut Saulille. Niin tapahtuu jokaiselle, jonka Jumala herättää: hänen suunsa tukkiutuu, hänestä tulee syyllinen, hän kuolee. Sen saa aikaan Jumalan laki eli Jeesuksen esikuva, ja se on välttämätöntä.

5.4. MIKÄ HERÄTTI JOHANN GEORG HAMANNIN?

Merkittävä saksalainen ajattelija ja kirjoittaja **Johann Georg Hamann** (1730–88) Königsbergistä, **Immanuel Kantin** tuttava ja kriitikko, koki oman kuvauksensa mukaan hengellisen heräämisen ja kääntymisen ja uskoon tuleminen sillä tavoin kuin Jeesus oli sitä kuvannut vertauksessaan tuhlaajapojasta ja Paavali kertonut omasta kokemuksestaan. Hamann oli tämä tapahtuessa 27-vuotias.

Unohdin kaikki kirjani. Häpesin, että olin joskus verrannut niitä Jumalan kirjaan ja joskus asettanut ne sen rinnalle ja joskus jopa jonkin muun kirjan sen edelle. – – Tunnistin omat rikkomukseni Juudan kansan historiasta. Luin siitä oman elämäkertani ja kiitin Jumalaa hänen kärsivällisyydestään kansaansa kohtaan, koska vain sellainen esimerkiksi saattoi antaa minulle oikeutuksen samanlaiseen toivoon. – – Näin mietiskellen luin maaliskuun 31. päivän iltana 1758 Viidennen Mooseksen kirjan viidennen luvun, vaivuin syvään pohdintaan ja ajattelin Abelia, josta Jumala sanoi: 'Maa avasi suunsa ottaakseen vastaan veljesi veren.' Tunsin sydämeni lyövän, kuulin sen syvyyksissä jonkin äänen huokailevan ja valittavan niin kuin veren ääni, niin kuin kuoliaaksi löydyn veljen ääni. – – Tunsin yhtäkkiä sydämeni vuotavan, se vuodatti itsen-

sä kyyneliin, enkä kestänyt sitä enää, en voinut enää peittää Jumalaltani, että minä olin veljenmurhaaja, hänen ainosyntyisen Poikansa veljenmurhaaja.

Jumalan Henki ilmaisi minulle edelleen – huolimatta suuresta heikkoudestani ja pitkällisestä vastustuksesta, jonka olin siihen asti kohdistanut hänen todistukseensa ja kosketukseensa – yhä enemmän Jumalan rakkauden salaisuutta ja hyvää tekoa, joka seuraa uskosta armolliseen ja ainoaan Vapahatajaamme. Jatkoin edelleen Jumalan sanan lukemista huokaillen – ja sain juuri sen avun, jonka varassa kirja oli kirjoitettu, ainoana tienä tämän kirjoituksen ymmärtämiseen.

6. Mihin herätysjulistus tähtää?

6.1. ENSIKSI ITSEVANHURSKAUDEN MURTUMISEEN

Kuulijan itsevanhurskautta eivät murra hyväksyminen eikä sääli, vaatiminen eikä syyttely. Sen murtaa vain Jeesuksen kärsimyksen näkeminen niin, että ihminen tajuaa olevansa siihen syyllinen: ”Kun katson ristin ihmettä, / niin pääni painuu häpeillen. / Jo murtuu mieli ylpeä / ja suuruus, valta ihmisen.” (Virsi 70:1. ks. myös virret 56:4; 75:3–4 ja 1938, 444:3)

Herätysjulistuksen tehtävänä on ihmisen kuolettaminen, itsevanhurskautuksen murtaminen, hengellisen itseluottamuksen poistaminen – jotta syntyisi luottamus Jumalaan, jotta ihminen saisi Jumalan vanhurskauden, jotta hän uudestisyntyisi elämään.

6.2. PERIMMÄLTÄÄN KUULIJAN VANHURSKAUTUMISEEN YKSIN ARMOSTA JA YKSIN USKOSTA

Jeesuksen kärsimys ja kuolema ovat toisaalta niiden tuomio, jotka ovat ne

aiheuttaneet. Toisaalta ne ovat kuitenkin myös niiden armahdus, jotka tämän tuomion tunnustavat. Niiden edessä on sekä syyttävä että vapauttava etumerkki, ne ovat sekä lakia että evankeliumia. Niiden päämäärä on ikuinen vapautus tuomios- ta ja kadotuksesta ja ikuinen elämä, joka alkaa jo nyt. Jeesuksen ylösnousemus on vain evankeliumia, elämää.

Tämä vapautus ja uudeksiluominen ovat herätysjulistuksen – ei herätysjulista- jan – tehtävä ja varsinainen päämäärä. Ne saa aikaan kuulijaan kohdistettu ehdot- toman sovituksen ja anteeksiantamuksen sanoma. (Ks. virret 70:3–5; 62:10–11)

7. Millainen herätysjulistajan tulee olla?

Antiikin retoriikan ja sitä toteuttaneiden suurten reetoreiden puheessa oli kolme menetelmällistä peruselementtiä: *logos*, *pathos* ja *eethos*. *Logos* tarkoittaa esityk- sen perusteluja, argumentointia, sisäis- tä johdonmukaisuutta, sisällöllistä pai- noa. *Pathos* tarkoittaa puhujan tunnetta, joka miellyttää kuulijaa ja vaikuttaa hän- nen tunteeseensa. *Eethos* ilmaisee puhu- jan luonteen, olemuksen, persoonallisuuden: puhuja on myös itse oma sanomansa.

Jos ihmisten on uskottava asiaa, heidän on ensin uskottava sen esittäjää. Aposto- lit pitivät sekä valmistetut että spontaanit puheensa tämän mallin mukaisesti, niin kuin erityisesti Apostolien teoista ilme- nee.

Herätysjulistajan omantunnon on en- sin oltava herännyt, hänen on ensin tullut itse olla tilillä omasta itsevanhurskaudes- taan, epäuskostaan, epätoivostaan, itse- säälistään, itsekorotuksestaan, hänen tu- lee ensin itse turvautua Jeesukseen, hänen omien syntiensä tulee ensin olla anteeksi- annetut, ennen kuin hän voi tätä kaikkea varsinaisesti välittää muille. Hänen oman sydämensä tulee olla syttynyt Jeesuksen rakkaudesta. Hänen julistuksessaan tulee olla tavalla tai toisella omakohtainen to- distus Jeesuksesta, ja hänen elämänsä tu- lee olla sopusoinnussa sen kanssa. Se to- sin ei ketään pelasta, ei häntä itseään eikä hänen kuulijoitaankaan, vaan pelastus tu- lee vain Jumalan sanasta.

Jumala voi kyllä käyttää sanaansa myös sellaisen julistajan välittämänä, joka on ristiriidassa sen kanssa. Tuo ristiriita on kuitenkin ihmisille este Jumalan sanan kuulemiseen ja siten heräämiseen. Sik- si usko ja elämä kuuluvat yhteen, samoin diakonia ja herätys. ●

Kunnossa kaiken aikaa

Hyvää kuntoa itselle tai lahjaksi läheiselle

Kunnossa kaiken aikaa -teemaviikot kutsuvat irtiottoon, hengähdystauolle ja latautumaan.

24.–28.3. niska-hartiaseututeema
5.–9.5. alaraajateema
2.–6.6. luonto- ja ulkoiluteema

www.sro.fi/kuka

Ilmoittaudu nyt!

Opintotoimisto palvelee ma-pe klo 9-16, p. 09 5123 910, info@sro.fi.

TARJOUS: Täydennä edullisesti STI:n Iustitia-sarjaa

STI:n 26-vuotisen historian aikana on Iustitia-sarjassa ilmestynyt 29 kirjaa. Jäljellä olevia kirjoja on saatavilla tarjoushintaan. Tietoa kirjoittajista, sivumäärästä ym. löytyy STI:n kotisivuilta. www.sti.fi. STI:n internetsivuilla on myös loppuunmyytyjä Iustitioita (Julkaisut: netissä olevat Iustitiat)

Tarjouskirjat:

1. Vaihtoehto kirkon parhaaksi. Vuosikirja 1990	3,-
2. Muuttumaton ja muuttuva. Vuosikirja 1991	3,-
16. Uhri ja anteeksiantamus. Sovitus VT:ssa, juutalaisuudessa ja UT:ssa. Antti Laato	3,-
17. Vanhurskauden apostoli – Juutalaista Paavalia etsimässä. Timo Eskola	3,-
18. Osmo Tiililä ja uskon teologia	3,-
19. Kolminaisuudesta osallinen. Piirteitä Martin Chemnitzin (1522–1586) teologiasta. Olli-Pekka Vainio	3,-
21. Salattu ja ilmoitettu Jumala. Dogmatiikan pääkysymyksiä Jumala-opin näkökulmasta. Simo Kiviranta	3,-
22. Reformoitu Raamattu	3,-
23. Murreksen merkki. STI 20 vuotta	3,-
24. Uuras Saarnivaara – herätysteologi	3,-
25. Oppi ja historian draama. Vanhoozerin postliberaali teologia	5,-
26. Lähetys on rakkautta. Jumalan dialogi islamin kanssa – kristityn puheenvuoro. Martti Vahtoranta	5,-

Normaalihintaiset Iustitiat:

27. Metodien jälkeen – esseitä Raamatun lukutavoista. Timo Eskola	12,-
28. Teksti, tunnustus ja tulkinta. Eksegetiikasta kirkon dogmaan	12,-
29. Lähetys globalisoituvassa maailmassa	12,-

Tilaan Iustitiat nro .....

Toimitukseen lisätään postituskulut.

Nimi .....

.....

Osoite .....

.....

.....

tai tilaus sähköpostilla sti@sti.fi

Suomen
teologinen
instituutti
maksaa
postimaksun.

Suomen teologinen
instituutti
Vastauslähetys
Sopimus 5006510
00003 HELSINKI

Tässä ja nyt

101 | Jehovan todistajat, Räisänen ja kolminaisuusoppi

Kolminaisuusoppi on Jehovan todistajien hyökkäysten kohteita kristillisessä uskossa, ja he ovat löytäneet tukea muun muassa professori **Heikki Räisäseltä**.

102 | Helluntailainen usko

Helluntailaikirkko on julkaissut viikkosen ”Suomen helluntaiseurakuntien uskon pääkohdat”.

104 | Raamattu Kotimaan ja arkkipiispan käsittelyssä

Kotimaa-lehdessä tekstinselityksen paikalla on saatu lukea Raamatun merkitystä turhentavia kirjoituksia, eikä Raamattu selviä arkkipiispankaan käsittelyssä.

105 | Lähetyseuran kriisi

Lähetyseuran ulkomaiset yhteistyötahot eivät tue Lähetyseuran johdon ratkaisuja, ja jotkut työntekijät ovat jättäneet Lähetyseuran.

106 | Ekumeniaa ja erimielisyyksiä

Maaailman evankelisen allianssin (WEA) lokakuulle 2014 Seouliin suunniteltu yleiskokous on päätetty siirtää myöhempään ajankohtaan ja toiseen paikkaan sisäisten erimielisyyksien tähden.

● Jehovan todistajat, Räisänen ja kolminaisuusoppi

Kun professori **Lauri Thurén** kirjoitti kirja-arvostelun **Heikki Räisänen** suurteoksesta *Rise of Christian Beliefs* (2010), hän kiinnitti huomiota erikoiseen yksityiskohtaan. Thurén pani merkille, että keskellä kirjaa, pitkien uskonnonhistoriallisten analyysien jälkeen Räisänen alkoi äkkiä kirjoittaa varsin ankarasti kirkon perinteistä kolminaisuusoppia vastaan. Tekstiä riittää kokonaisen alaluvun verran, ja siinä puhutaan dramaattisesti ”munkkien armeijoista”, jotka tuhoavat toisiaan – Räisänen mielestä mitättömien oppikiistojen tähden. Thurénin mukaan Räisänen ei pysy objektiivisessa kuvailussa. ”Tutkimusta ajankohtaistavat paikoin preskriptiiviset jaksot, kuten kolminaisuusoppia koskeva saarna”, joka ei Thurénin mukaan ”vaikuta neutraalilta uskontotieteeltä”.

Asia tuli mieleeni törmätessäni juuri alkaneen vuoden alussa erääseen Jehovan todistajien lehtiseen, joka käsittelee samaa aihetta. Lehtinen on jo vanha, ilmeisesti 1990-luvulta (suomalainen painos Vantaa 1994), ja nimeltään ”Tulisiko sinun uskoa kolminaisuuteen?” Aihepiiri on ymmärrettävä, koska kolminaisuusoppi on (Kristuksen jumaluuteen liittyen) Jehovan todistajien hyökkäysten keskeisin kohde kristillisessä uskossa.

Jehovan todistajien lehtiset ovat yleensä pelkkiä käännöksiä Yhdysvalloissa tehdyistä alkuperäislaitoksista, mutta tämä numero on poikkeus. Tekijöiden tarkoitus on ensinnäkin nostaa esille kristittyjä teologeja, jotka erottavat kolminaisuusopin Raamatusta. Esimerkkejä tarjotessaan he lainaavat muun muassa **Karl Barthia** ja **Bernhard Lohsea**, sekä jokusta tietosanakirja-artikkelia. Suomalainen paikall-

lisiväri on kuitenkin lisätty lehtiseen ihan täällä kotimaassa. Tekijät lainaavat nimittäin Heikki Räisänen suomenkielistä kirjaa *Koraani ja Raamattu* (1986). Lainattu kohta kuuluu lehtisessä:

”Helsingin yliopiston Uuden testamentin eksegetiikan professori Heikki Räisänen sanoo: ‘Nykyinen raamatuntutkimus on hyvin selvillä siitä, ettei Uudessa testamentissa ole paljoakaan kiinnekohtia myöhäisemmälle kolminaisuusopille.’ – *Koraani ja Raamattu.*”

Lainaus on oikein ja sanatarkka. Se löytyy sivulta 57 Räisänen kirjassa. Kyseinen teos kuuluu muutenkin otteeltaan Räisänen radikaaleimpiin teksteihin. Hän romuttaa kirjassa ensinnäkin koko uskon Uuden testamentin tekstien luotettavuuteen. Hänen mukaansa kaikki Uuden testamentin kirjoittajat eivät pidä Jeesusta Jumalan Poikana. Sitten hän rinnastaa Raamattua Koraaniin ja pitää niitä molempia melko mitättöminä uskonnollisten ajatusten kuvaajina. Koraani taitaa itse asiassa olla Räisänen mielestä teksteistä uskonnonfilosofisessa mielessä parempi, koska siinä sentään on osattu kyseenalais- ta ensimmäisten vuosisatojen hellimä kolminaisuusoppi (ks. s. 30–31).

Uskonnonhistoriallisessa mielessä rinnastus on mielenkiintoinen. Räisänen ei edusta kirjoissaan kristillistä uskoa, mutta hän tukee siitä huolimatta tiettyä käsitystä lahkoutuneen kristillisyyden kokonaisuudessa. Hänen näkemyksensä mukainen tulkinta Raamatusta tukee selvemmin Jehovan todistajien ja ehkä mormonikirkonkin käsitystä Jeesuksesta ja kolminaisuudesta kuin ekumeenista kristillistä käsitystä kristillisen opin ytimestä.

Samalla hänen kirjansa *Koraani ja Raamattu* pyrkii (kuten hänen käyttämänsä lainaus eräästä dialogista osoittaa) ”veljelliseen yhteisymmärrykseen Aabrahamin lasten kesken” monissa pyrkimyksissä oikeudenmukaisuuteen. Kristologia ja kolminaisuus eivät Räisäsen mukaan ole todellisia esteitä tälle kehitykselle. Ehkäpä yhteys Jehovan todistajiinkin löytyy eksegeettien johdolla vielä uudelleen.

Kristillistä oppia ajatellen tilanne on käymätön. Jos Suomessa ihmetellään, miksi luterilainen dogmatiikka ja Helsingin yliopiston vuosikymmeniä edustama eksegeetiikka eivät ole kohdanneet tai löytäneet yhteistä säveltä, nämä esimerkit selittävät tilannetta. Luterilainen opinkäsitys on viime vuosikymmeninä keskittynyt nimenomaan triniteettioppiin – kat-

sottakoon vaikka **Braatenin** ja **Jensonin** dogmatiikan esityksiä, jotka ovat pitkään olleet tenttikirjoina systematiikan laitoksella (vrt. **Timo Tavastin** väitöskirja: *Ajassa identifioituva Jumala. Robert W. Jensonin triniteettioppi*, vuodelta 2006). Sama korostus on ohjannut ekumeniikkaa ja jopa osaa missiologiasta.

Esiin nouseva vaikeus on ilmeinen. Teologian avainkohdassa dogmaattikkojen ja Räisäsen kaltaisten eksegeettien välillä on ollut syvä juopa. Keskusteluyhteyttä ei voi odottaa, jos eksegeetit pitävät triniteetin korostajia pelkkinä tervettä järkeä vastaan hyökkäävinä munkkien armeijoina. Toisaalta raamatuntutkijat ovat noine näkemyksineen kristillisestä uskosta yhtä kaukana kuin Jehovan todistajat. ●

Timo Eskola

● Helluntailainen usko

Suomen helluntaiseurakuntiin kuuluu noin 47 000 ihmistä. Osa heistä on myös luterilaisen seurakunnan jäseniä. Suomen helluntaikirkkoon kuuluu noin 8000 jäsentä. Heidän ei ole mahdollista kuulua luterilaiseen kirkkoon. Hyvin hitaasti helluntailaiset siis näyttävät siirtyvän oman kirkon jäsenyyteen.

Helluntailaiset ovat olleet varovaisia oppinsa määrittelyssä. Nyt helluntaikirkko on kuitenkin julkaissut suppean vihoksen, jonka nimenä on ”Suomen helluntaiseurakuntien uskon pääkohdat”. Varmuutta ei ole siitä, kuinka suuri osa seurakunnista ja seurakuntalaisista kokee linjauksen omakseen. Asiat on kuitenkin pyritty ilmaisemaan niin, että mahdollisimman moni voisi tekstiin yhtyä.

Prosessi on ollut perusteellinen. Lähtökohdiana oli vuonna 2001 hyväksytty hyvin suppea ”Helluntaiseurakunnan uskon pää-

kohdat”. Siitä lähdettiin muodostamaan hieman laajempaa tekstiä helluntaikirkon eettis-opillisessa toimikunnassa. Lausuntokierroksen jälkeen toimikunta lähetti tekstin helluntaikirkon hallitukselle, jonka hyväksymä lopullinen teksti on.

Johdannon mukaan tekstissä tulevat esiin sekä ”klassisen kristinuskon teologiset perusnäkemykset” että ”helluntaiseurakunnille ominainen Pyhän Hengen toiminnan painotus”. Johdannossa todetaan myös, että niissä kysymyksissä, joissa helluntaiseurakunnissa vallitsee näkemuseroja, ei tekstissä ole haluttu määrittää yhtä ainoaa linjaa.

Tekstissä on kymmenen kohtaa: (1) Raamattu, (2) Jumala, (3) Jeesus Kristus, (4) Ihminen, synty ja vanhurskaus, (5) Pyhä Henki, (6) Seurakunta, (7) Kaste, (8) Ehtoollinen, (9) Ylösnousemus ja (10) Jeesuksen paluu ja vanhurskaiden ikuinen osa.

Johdannossa mainitut klassisen kristinuskon perusteet ja helluntailiikkeelle tyypillinen Pyhän Hengen korostus ovat kautta linjan jännitteessä. Raamattukysymyksessä se näkyy niin, että sen jälkeen kun on ilmaistu Lausannen liikkeen julistuksen sanoilla pitäytyminen Raamattuun Jumalan sanana, jatketaan toteamalla, että ”helluntaiseurakunnissa uskomme Jumalan puhuvan myös karismaattisten lahjojen välityksellä”. Tekstin mukaan pidetään tärkeänä Jumalan sanan ja Pyhän Hengen välittömän vaikutuksen tasapainoa. Tällaisena teksti avaa oven pikemminkin klassiselle sisäisen sanan hurmahenkisyydelle kuin klassiselle kristinuskolle.

Eräässä helluntailiikkeen kannalta keskeisessä kohdassa teksti näyttää avaavan uuden suunnan. Tekstin mukaan kaikki ihmiset ovat jo syntymässään perineet turmeltuneisuuden. Tämän sanotaan merkitsevän sitä, ettei ihminen pysty pelastamaan itseään. Tekstissä hyväksytään myös näkemys sidotusta tahdosta. ”Ihminen on hengellisesti kuollut, eikä hänen tahtonsa ole vapaa.”

Tämän jälkeen todetaan kuitenkin, että pieni lapsi on Kristuksen sovitustyön tähden vapaa kadottavasta tuomiosta. Lapsen varttuessa vastuulliseksi, ”synnistä tulee hänen elämäänsä henkilökohtaista todellisuutta”.

Vanhurskauttamisessa Jeesuksen pelastustyö lahjoitetaan ihmisen hyväksi. Vanhurskauttaminen tapahtuu armosta uskon kautta, ja se merkitsee aseman muutosta Jumalan edessä. Uskon sanotaan syntyvän ”evankeliumin sanoman vastaanottamisesta, minkä Pyhä Henki vaikuttaa”. Ilmaisut tulevat lähelle luterilaista näkemystä, mutta erokin on selvä. Usko ei tekstin mukaan synny evankeliumin sanasta vaan sen vastaanottamisesta. Se tuo ihmisen osuuden pelastukseen.

Sama näkemys tulee esiin opetuksessa Pyhästä Hengestä. Pyhä Henki herättää

ihmisen niin että ”hän voi ottaa vastaan pelastuksen”. ”Pelastuksen vastaanottaessaan ihminen uudestisyntyy.” Klassisen helluntailaisen opin mukaan opetetaan, että Pyhän Hengen kaste on ”uudestisyntymistä seuraava hengellinen kokemus”. Se on Hengen ”toiminnan laajentumista uskovassa”. Kielilläpuhumisesta sanotaan, että se on ”yleisesti esiintyvä merkki Pyhän Hengen kasteesta”. Armolahjoja kehoitetaan tavoittelemaan ja harjoittamaan.

Kasteesta opetetaan perinteiseen baptistiseen tapaan, että se toimitetaan ”uskoa tunnustavalle henkilölle”. Sitä edeltää uskon syntyminen ja ”sitä seuraava elämänmuutos”. Moneen kertaan tulee vahvistetuksi, että ”raamatullinen kaste otetaan uskon ehdon toteuduttua”. ”Kaste ei välitä pelastuksen lahjoja vaan vahvistaa niiden merkityksen. Näin kaste itsessään ei pelasta vaan toimii syntyneen uskon tunnustuksena.” Myös kastetapa määritellään: Se tapahtuu ”veteen upottamalla, joka eroaa vedellä valelusta ja vedellä pirsrottamisesta”.

Ehtoollinen on tekstin mukaan ennen muuta muisto- ja yhteysateria, mutta sen sanotaan myös julistavan Jeesuksen sovitustyötä ja olevan ”osallisuutta hänen kuolemaansa ja ylösnousemukseensa”. Ilmaisut tulevat paikoin lähelle reaali-presenssiä: ”Kristus on läsnä todellisesti uskon kautta”, mutta lopulta teksti edustaa kuitenkin reformoitua näkemystä, jonka mukaan kyse on ”Jeesuksen pelastustyön näkyvästä merkistä”. Leipä ja viini ”edustavat Kristuksen ruumista ja verta” ja ne ”vakuuttavat Golgatan työn riittävydestä”. Selvää ilmaisua siitä, että Kristus antaa ehtoollisissa itsensä ja synnit anteeksi, ei tekstissä ole.

Viimeinen luku on sekava. Se osoittaa lähinnä vain sen, että eskatologia kiinnostaa ylen määrin, mutta eri seurakunnissa opetetaan siitä eri tavoin.

Helluntaikirkko on tehnyt palveluksen määritellensä helluntailaisen opin.

Vaikka esitys on vaatimaton ja osaksi riskitriitainen, se antaa kuitenkin riittävän kuvan siitä, miten helluntaiseurakunnissa opetetaan. Joiltakin osin teksti tukee näkemystä, että luterilainen ympäristö on saattanut hieman vaikuttaa suomalaisen helluntailiikkeeseen. Pääosin teksti kuitenkin vahvistaa sen käsityksen, että keskeisissä opin kohdissa kasteesta ja Pyhän Hengen työstä meikälinen helluntailiike opettaa kansainvälisten

esikuviansa mukaisesti ja että ero suhteessa luterilaiseen oppiin on merkittävä. Vaikka teksti ei kaikin osin ole täysin onnistunut – onpa joukkoon livahtanut erikoinen virhekin, kun sanotaan, että Raamatun kaanon on vahvistettu nykyiseen muotoon uskonpuhdistuksen yhteydessä – on helluntaikirkkoa syytä kiittää opillista tilannetta selkiyttävästä dokumentista. ●

Timo Junkkaala

● Raamattu Kotimaan ja arkkipiispan käsittelyssä

Kotimaa-lehti aliarvioi lukijoitaan viime vuonna julkaisemalla sunnuntain tekstinselityksen paikalla maallikon mietteitä. Vika ei ollut kirjoittajan vaan lehden. Maallikon mietteet ovat tärkeitä ja mielenkiintoisia. Raamatun selittämisessä tarvitaan kuitenkin enemmän Raamatun ja teologian tuntemusta kuin valitulla kirjoittajalla oli.

Kun täksi vuodeksi saatiin tekstien selittäjäksi eksegetiikasta väitellyt teologian tohtori, olisi voinut luulla, että tilanne paranee. Valitettavasti niin ei käynyt. Kerran toisensa jälkeen tekstinselityksen sijaan on saatu lukea tekstile täysin vastakkaisia ja Raamatun merkitystä turhentavia kirjoituksia.

Hämmentävä oli tekstinselittäjän aloitus. Hän kirjoitti, ettei hän löydä kysymyksiinsä vastauksia Raamatusta. Niinpä lopputulos ns. Raamatun selityksestä oli, että jos aikoo ymmärtää uskoa syvemmin, on tieto haettava muualta kuin Raamatusta. Raamattua hän piti maitoruokana ja suositteli jotain sivistävämpää, aikuista tietoa ja ymmärrystä. Sen jälkeen kirjoittaja on tuolle periaatteelle uskollisena

päätynyt usein aivan toisenlaisiin johtopäätöksiin kuin mistä teksti puhuu.

Kun tekstinä olivat Paavalin sanat, että hän pitää kaiken roskana Kristuksen tuntemisen rinnalla, tekstinselittäjä sanoo, että puhe uskoon kääntymisestä johtaa harhaan. ”Siitä saa sellaisen käsityksen, että ihminen siirtyy selvästi rajan yli.” Raamatusta todella saa sellaisen käsityksen – Jeesus lähetti Paavalin saattamaan ihmisiä pimeydestä valoon ja Saatanan vallasta Jumalan luo –, mutta tämä viesti ei kirjoittajaa miellyttänyt, ja siksi hän päätyi tekstin vastaiseen sanomaan. Lopuksi hän suositteli etäisyyden ottamista uskoon ja Jumalan unohtamista vähäksi ajaksi. Vaikka tuota sanomaa yrittäisi selittää parhain päin, varmaa on, ettei se ainakaan ole Raamatun tekstin selittämistä.

Jos Raamattua ei pidetä tärkeänä, tuntuu oudolta, että sen tekstien käsittelyyn käytetään joka lehdessä koko sivu. Ja mikä mieli mahtaa olla siinä, että tekstin selittämisen sijasta pyritään sen sanoman turhentamiseen? Ei ihme, jos levikki laskee.

Yhtään paremmin Raamattu ei selviä arkkipiispankaan käsittelyssä. Piispaanko-

kouksen avajaispuheessa hän totesi, että Raamatun ihmiskäsitys vierastaa määrittelyjä ja selityksiä. Olennaista ei arkkikiispan mukaan ole, onko esimerkiksi Abrahamin uhrausmatka, jota hän puheessa sivusi, faktisesti tapahtunut juuri niin kuin se on Raamatussa kerrottu, vai onko se yhteisön kesellä muotoutunut myyttinen kertomus.

Raamatulle on arkkikiispan mukaan tyypillistä moniaineksisuus ja pirstaleisuus. Raamatun kirjat ovat hänen mukaansa ”keskenään eriparisia”. Raamatussa historia etenee ”oikullisesti, katkelmallisesti, ristiriitaisesti ja sekavasti”.

Arkkikiispan mukaan ne, jotka mielellään kutsuvat itseään raamatullisiksi, ovat lähempänä Homeroksen edustamaa näkemystä kuin Raamatun omaa. Raamatun maailma on arkkikiispan mukaan täynnä ”ristiriitaa, horjuntaa, moniulotteisuutta ja muutosta”. Lukkoon lyöty, valmiina esitetty ja staattinen elämä ja ihminen ovat Raamatulle vieraita.

Sillä kirkolla ei mene hyvin, jonka oppi on näin huteran ja epäselvän kirjan varassa. ●

Timo Junkkaala

● Lähetyseuran kriisi

Suomen Lähetyseuran viime kesän vuosikokous nosti yleiseen tietoisuuteen seura jo pitkään koetelleen kriisin. Kyse ei ole ainoastaan viime kesänä julki tulleesta samaa sukupuolta olevan parin siunaamisesta ja lähettämisestä lähetystyöhön. Taustalla on jo usean vuoden ajan jatkuvasti kasvanut huoli koko Lähetyseuran linjasta. Siinä on kysymys mm. lähetysten ja kehitysavun suhteesta.

Viime kesän päätös osoitti, että Lähetyseuran puhe moniäänisyydestä kärsi totaalisen haaksirikon, kun Lähetyseuran johto ja Helsingin piispa valitsivat ratkaisun, joka saattoi sekä Lähetyseuran että hiippakunnan johdon yhden kirkkoa vakavasti pirstaloivan ryhmittymän edustajaksi ja äänitorveksi.

Jo viime kesänä Lähetyseura sai useita viestejä, jotka osoittivat, että luottamus seuran johtoa kohtaan on vakavasti horjunut. Nopeasti koottuun vetoomukseen tuli lähes 900 allekirjoitusta. Myös useat Lähetyseuran entiset ja nykyiset työntekijät ilmaisivat vakavan huolensa. Erityisen painava puheenvuoro oli aiemman lähe-

tysjohtajan haastattelu *Kotimaa*-lehdessä. Kaikkien sanoma on sama: Lähetyseuran johto on tehnyt virheitä, jotka tulee korjata, jos luottamus halutaan palauttaa.

Sen jälkeen samansuuntaisia viestejä on kuulunut maailmalta. Kun Norjan Israelin-lähetys sanoi yhteistyön irti, koko Lähetyseuran pitkä ja erittäin merkittävä juutalaistyö näyttää romahtavan. Etiopian ja Tansanian kirkot antavat ilmeisesti Lähetyseuralle jonkin aikaa mahdollisuuden peruuttaa viimekesäinen päätös, ennen kuin katkaisevat yhteistyön. Tietävästi yksikään yhteistyökirkko tai seuran ulkomainen työkenttä ei tue seuran johdon viimekesäistä ratkaisua. Muutamat Lähetyseuran työntekijät ovat jo ilmaisseet kantansa konkreettisesti siirtymällä pois Lähetyseuran palveluksesta.

Muille paitsi Lähetyseuran johdolle on tullut selväksi, että ellei Lähetyseura pian ymmärrä tehdä tarvittavia johtopäätöksiä, seuraukset ovat katastrofaaliset. Luottamus, jota on rakennettu vuosikymmenten työllä, on romuttumassa sekä kotimaassa että lähetyskohteissa. ●

● Ekumeniaa ja erimielisyyksiä

Maailman evankelisen allianssin (WEA) Seoullissa lokakuussa 2014 pidettäväksi suunniteltu yleiskokous *Following Jesus Christ into the World* on päätetty siirtää myöhempään ajankohtaan ja toiseen paikkaan. Syynä ovat sisäiset erimielisyydet. Joka kuudes vuosi kokoontuvaa yleiskokousta on valmisteltu Etelä-Koreassa neljän vuoden ajan. Paikalle odotettiin 4000 edustajaa WEA:n kansallisista alliansseista, liitännäisjäsenistä ja yhteysverkostoista.

WEA:n 2014 yleiskokouksen yhdeksi tavoitteeksi oli kirjattu kristittyjen ja kirkkojen yhteyden vahvistaminen. Kirkkojen välisiä erimielisyyksiä Koreassa yritettiin ratkoa jo ennen marraskuussa 2013 maassa järjestettyä Kirkkojen maailmanneuvoston (KMN) 10. yleiskokousta. Tuolloin KMN:n yhteistyökumppanin Korean kansallisten kirkkojen neuvoston (NCCK) ja WEA:n yhteistyökumppanin Kristillisen kirkkojen neuvoston Koreassa (CCK) yhteistyöpyrkimykset kariutuivat.

Edellinen WEA:n yleiskokous järjestettiin 2008 Pattayalla. Tuolloin esillä oli vahvasti yhteiskunnallinen vaikuttaminen, köyhyyden poistaminen, ilmastomuutos ja aids – asioita, jotka perinteisesti on nähty ekumeenisen liikkeen

asialistalla. Evankelisen allianssin aiemat korostukset Raamatun arvovallasta, Kristuksen sijaissovituksesta, henkilökohtaisesta kääntymyksestä ja lähetystyöstä eivät joidenkin mielestä nousseet riittävästi esiin.

Sisäiseltä kritiikiltä ei ole säästynyt ekumeeninen liikekään. Liikkeen 100-vuotiskonferenssista Edinburghissa vuonna 2010 tuli pannukakku. Kokoukselta, jonka tarkoituksena oli koota mahdollisimman kattava otos maailman kristillisyydestä, puuttui toteuttava rakenne, rahoittajia ei löytynyt, henkilövalinnoissa tehtiin virheitä. Kokous kuitenkin pidettiin, vaikka varsinaisia edustajia oli vain 300 alkuperäisen 1400 sijasta. Asiaankuuluva julkilausumakin (*Common Call*) annettiin.

Ekumeenisen liikkeen ja evankelisen liikkeen agendat ovat viime vuosina lähentyneet toisiaan. Siitä on osoitukseksi WEA:n, KMN:n ja Vatikaanin yhteinen asiakirja ”Kristillinen todistus moniuskontoisessa maailmassa” vuodelta 2011. Toisaalta liikkeet ovat sisäisesti entistä hajanaisempia ja haavoittuvaisempia. ●

Pekka Mäkipää

E.lut. Lähetysyhdistys Kylväjän lähetysjohtaja

Lähde kiireen keskeltä Kainuun kauneuteen

Vuokatinranta on hiljentymistä hakevien ja monipuolisia harrastusmahdollisuuksia kaipaavien suosikki. Uudet korkeatasoiset lomaosakehuoneistot täyttävät vaativankin matkailijan toiveet.

3.-7.3. Lumiviikko III, mukana mm. Mika Pouke

10.-14.3. Lumirarkki, mukana mm. Pekka Heiskanen ja Lasse Pesu

24.-28.3. Kevätarkki, mukana mm. Lauri Vartiainen

31.3.-4.4. Lumiviikko IV, mukana mm. Jari Nordman

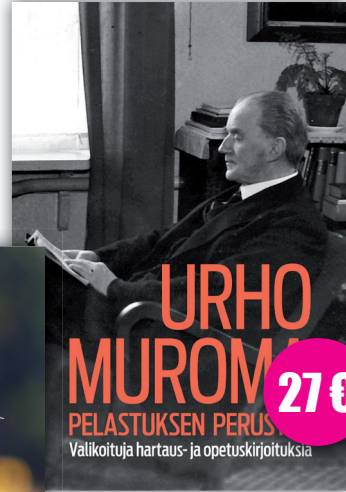
Varaa paikkasi heti,
soita p. 08 619 470!
www.vuokatinranta.fi

Kevättä kirjassa

Urho Muroma

Pelastuksen perustus

Uusi kokoelma Muroman valikoituja hartaus- ja opetuskirjoituksia.

27€

Urho Muroma

Aamun ensimmäinen

Hartausteksti kuukauden jokaiselle päivälle. Uudistettu painos, jossa kuvituksena Erkki Jokisen luontokuvat.

5€

Juha Vähäsarja

Ilon ja kiitoksen sanoja Siunauksen ja virvoituksen sanoja Toivon ja lohdutuksen sanoja

Juha Vähäsarjan uusissa hartauskirjoissa yhdistyvät kauniin koskettavat kuvat sydämeen käyviin sanoihin

17€

Tilaukset

www.perussanoma.fi | puh. 09 5123 9120 (klo 9-16) | tilauspalvelu@perussanoma.fi

PERUSSANOMA - USKON JA TIEDON LÄHTEELLÄ

Kirjat

Tässä numerossa arvioidaan seuraavat kirjat:

109 | Alister McGrath: *EC. S. Lewis - Elämä* (Markus Korri)

111 | Carl-Erik Sahlberg: *Kasvava seurakunta* (Timo Junkkaala)

112 | Aloitamme tällä palstalla uuden sarjan *Näistä kirjoista en luovu*. Ensimmäisenä kirjoittajana ja kirjoitussarjan aloittajana on **Keijo Rainerma**.

Mittava elämäkertateos C. S. Lewisin elämästä

Alister McGrath: *C. S. Lewis: Elämä.*
Suomennos *Anne Leu.* Perussanoma
2013. 542 s.

Kirjan kirjoittaja **Alister McGrath** on Oxfordin yliopiston historiallisen teologian Hän on vierailut useamman kerran Suomessa luennoimassa, vuonna 2011 myös Suomen Raamattuopistossa. Hän on erittäin tuottelias teologi. Useita hänen kirjojaan on suomennettu. Lewisin elämäkerta osoittaa, miten paljon meillä on tältä maallikkoteologilta ja Narnia-sarjan luoja kristinuskosta opittavaa.

McGrathille on ominaista akateeminen analyttisyys ja taustojen perinpohjainen selvittäminen, huolimatta hänen poikkeuksellisen tiiviistä julkaisu tiheydestään. Tätä teosta varten McGrath kertoo käyneensä läpi Lewisin kaiken muun tuotannon lisäksi koko tämän uran aikaisen kirjeenvaihdon. (Kirjeenvaihtokokoelma sisältää noin 3500 sivua. Tätä aineistoa aiemmilla biografeilla ei ole ollut käytettävissään.) Tämä elämäkerta on aiemmin julkaistuihin nähden erilainen. McGrath kirjoitti sen tutkimusten ja Lewisin jättämän aineiston pohjalta tuntematta tätä henkilökohtaisesti. Lewisin tavoin McGrath on kotoisin Irlannin Belfastista mutta on tehnyt uransa pääosin Oxfordissa – McGrath katsoo siis elämää täysin samoista maisemista käsin. McGrathin vahvuus on hänen analyttisyytensä. Hän tekee Lewisin kirjeenvaihdon pohjalta muun muassa tarkennuksia joihinkin ajoituksiin (kuten Lewisin uskoontulon ajankohtaan) ja tulkintoihin Lewisin elämäkulusta ja arvioi uudelleen joitain Lewisin tarkoituspäriä sekä hänen persoo-

naansa ja teoksiaan.

Lewisin tekstien äärellä McGrath kiinnittää erityistä huomiota Lewisin viitekehukseen. Ensinnäkin Lewis on maallikko puhuessaan kristinuskon asioista ja maalaillaan mielikuvituksellisia kuvia kristinuskon sisällöstä. Teologista tarkuutta häneltä ei voida odottaa, eikä toisaalta Lewis siihen näytä pyrkivänkään – hänen tarkoituksenaan on puhua kristinuskosta yleisellä tasolla.

Toiseksi Lewis on keskiajan kirjallisuuden tutkija. Hänen kerrontatapansa tulee monilta osin ymmärrettäväksi tästä näkökulmasta. Lewis käyttää teoksissaan hyödyksi keskiajan runouden tuntemustaan. Keskiajan suurille mysteerinäytelmille ominaista oli kristillinen sanoma, joka ei useinkaan ollut kaikilta osin teologisesti tarkkaa mutta vaikutti silti syvästi ihmisten kokemusmaailmaan ja hyödynsi mielikuvituksen rajattomuutta. Siksi Narniaa ei tule lukea analogisesti, vaikka selviä vastaavuuksia kristinuskon käsitteisiin onkin.

Kolmanneksi McGrath kiinnittää Lewisin teksteissä erityistä huomiota niiden aikalaisuuteen. Esimerkiksi scifi-kirjallisuuden piiriin kuuluvassa *Ransom-trilogiassa* Lewis ottaa vahvasti kantaa 1940-luvun maailmanlaajuiseen rodunjalostusohjelmaan, jonka ongelmiin herättiin *Ransom-trilogian* viimeisen osan ilmestymisen aikoihin, samana vuonna päättyneen toisen maailmansodan jälkeen – natsien toiminta oli paljastanut rodunjalostuksen mielivaltaisuuden.

Lewisin elämä on monivivahteinen matka. McGrathin kirjassa on kiinnostavasti yhdistetty Lewisin teosten analyysiä

ja ymmärtämistä sekä Lewisin elämän eri vaiheita. Ottamalla huomioon Lewisin elämänvaiheiheet onkin helpompi ymmärtää myös hänen teoksiaan. Äidin varhainen kuolema, sitä seurannut sisäoppilaitoskierre, maailmansotien vaikutus ja kääntyminen ateismista takaisin kristinuskoon auttavat meitä ymmärtämään joitakin puolia Lewisin elämästä ja tuotannosta. Lewisilla esimerkiksi oli uskoontulonsa jälkeen tarve perustella uskoaan älyllisesti myös muille. McGrath näkee Lewisin lähtökohdan olleen seuraava:

Jos kristinuskko oli totta, se ratkaisi ne älylliset ja mielikuvitukseen liittyvät arvoitukset, jotka olivat askarruttaneet häntä nuoruudesta saakka. S. 102.

Lewisin kristinuskkoa älyllisesti selittävät radio-ohjelmat saivatkin toisen maailmansodan aikaan laajaa huomiota, joiden pohjalta myöhemmin julkaistiin kirja *Tätä on kristinuskko*. Kaunokirjallinen tuoteliaisuus rikasti Lewisin analyttistä ja rationaalista ilmaisutapaa. Läpi Lewisin tuotannon näkyy hänen yleiskristillinen lähestymistapansa. Hän ei pitänyt oppirakennelmia niin tärkeinä kuin itse asiaa. Meillä on Lewisin mukaan olemassa tietty luonnos tai kaava, mutta sitä ei tule sekoittaa itse asiaan. Lewis kuvaa tätä näkökulmaansa *Broadcast Talks* -artikkelikokoelmassaan seuraavasti:

Meille on kerrottu, että Kristus surmatiin meidän puolestamme, että hänen kuolemansa on pessyt pois syntimme ja että hän on kuolemallaan riistänyt vallan itse kuolemalta. Tämä on kaava. Tätä on kristinuskko. Tähän on uskottava. Kaikki teoriat, joita laaditaan siitä, kuinka Kristuksen kuolema sai kaiken tämän aikaan, ovat minun mielestäni aivan toisarvoisia: ne ovat pelkkiä luon-

noksia ja kaavioita, jotka on jätettävä sikseen, jollei niistä ole apua, ja joita ei tule sekoittaa itse asiaan silloinkaan, kun niistä on apua. S. 360.

Narnia-sarjan ymmärtämistä McGrath on edesauttanut monesta eri näkökulmasta. Narniassa näkyy ennen kaikkea Lewisin pyrkimykset siirtyä suorasta kristinuskon puolustamisesta ja sen järjellisestä selittämisestä syvemmälle, ihmisen kokemusmaailmaan. Tässä pyrkimyksessään Lewis ei silti unohda asioiden älyllistä puolta vaan toisinaan haastaa lukijaa filosofisten kysymysten pohdintaan. Tätä yhtenä esimerkkinä on kirja *Hopeinen tuoli*, jossa maan alla asuva kansa saa ensimmäistä kertaa vihiä ulkomaailman olemassaolosta. Tässä kertomuksessa on selvä viittaus klassiseen **Platonin** luolavertaukseen, jossa koko elämänsä luolan pimennossa eläneet ihmiset näkevät nuotion loimussa ainoastaan seinään heijastuneet varjot. Heidän todellisuutensa muodostuu siitä, millaisia nimiä he ovat erilaisille varjoille antaneet. Niinpä luolan ulkopuolella vierailut voi kertoa ulkomaailmasta käyttämällä ainoastaan niitä nimiä, sanoja ja kuvia, joita luolan asukkaatkin käyttävät.

Lewis jatkaa Narniassa ikään kuin siitä, mihin hänen apologeettiset teoksensa *Tätä on kristinuskko* ja *Kärsimyksen ongelma* olivat päässeet. Narnia-kirjojensa avulla Lewis halusi herättää lukijat kokemaan, että ne älylliset totuudet, joita hän oli käynyt aiemmassa tuotannossaan läpi, vastasivat myös sisäistä, hyvin syvää kaipausta, jonka kohteesta ne saivat täyttymyksensä. McGrath kuvaa *Tätä on kristinuskko* -kirjan ja Narnian suhdetta seuraavasti:

Lewisin harvinainen saavutus on siinä, että Narnian lukijat pääsevät sisälle tähän suureen kertomukseen, saavat tuntea, millaista on olla osa sitä. Tätä

on kristinusko auttaa lukijaa ymmärtämään kristillisiä näkemyksiä; Narria-kirjojen kautta hän saa astua sisälle kristinuskon kertomukseen, kokea sen ja arvioida sitä sen mukaan, kykeneekö se selittämään todellisuutta ja onko se sopusoinnussa sen kanssa, mitä hän siimmässään uskoo totuuden, kauneuden ja hyvyyden merkitsevän. S. 348.

Käännöksen huolellisempi asiataarkastus olisi tällaisessa merkkiteoksessa ollut paikallaan. Jotkin käännösvirheet eivät tee oikeutta teokselle, kuten *Magician's nephew'n* kääntäminen ”Taikurin veljenpojaksi” (perehtyminen kirjan sisältöön paljastaa, että kyseessä on *taikurin sisarenpoika* – kirjan suomennetun laitoksen otsikostakin tämän olisi voinut tarkistaa) tai vaikkapa *Aquinasin* kääntäminen ”Akvinakseksi” (**Tuomas Akvino-laisen** suomenkielinen käännösasuhan on

varsin vakiintunut). Teologiaan ja Lewisin tuotantoon perehtyneitä lukijoita tällaiset pienet virheet saattavat häiritä. Yleisesti ottaen **Anne Leun** suomenos on hyvä. Kirjassa on luettelo kaikista Lewisin suomennetuista teoksista, mutta yksi puuttuu: *Till we have faces* ilmestyi nimellä *Kasvoista kasvoihin* samana vuonna kuin elämäkerta ja olisi ehtinyt mukaan.

C. S. Lewis: Elämä toimii erinomaisena käsikirjana ja johdantona Lewisin elämään ja tuotantoon. Myös elämäkertojen ystävien kannattaa tämä teos ehdottomasti lukea. Tässä kirjassa on teologille paljon ammennettavaa saarnanvalmistuksen avuksi, mutta myös asiaan vihkiytymättömän on helppo lukea sitä. McGrath onkin kirjoittanut kirjan niin kuin Lewis olisi sen tehnyt – nerokkaasti, tarkasti, kiinnostavasti ja vaikuttavasti. ●

Markus Korri

● Kristus-sanoma ja rakkauden palvelu seurakunnan kasvun edellytyksinä

Carl-Erik Sahlberg: *Kasvava seurakunta*. Vapaa evankeliumisäätiö 2014. 105 s.

Viime vuosina moni Suomesta on käynyt ihmettelemässä Tukholman keskustassa toimivaa Santa Klaran seurakuntaa. Kun **Carl-Erik Sahlberg** aloitti siellä työnsä, kirkkoon tuli kolme iäkästä naista. Joku piispa oli jo suositellut tyhjentyneiden kirkkojen muuttamista muuhun käyttöön. Muutamien seurakuntalaistensa kanssa Sahlberg alkoi rukoilla ja lähti kaduille jakamaan leipää ja kahvia.

Tässä kirjassa Sahlberg kertoo, mitkä hänen mielestään ovat seurakunnan

kasvun edellytykset. Viisaudet hän on ammentanut kirkkohistoriasta, mutta myös lähetystyökokemukset Tansaniasta ovat olleet avuksi. Tutkittuaan viittä kirkon kasvun aikaa, alkukirkkoa, kelttiläistä liikettä, jesuiittoja, pietismia ja nykyajan kasvavia kirkkoja hän oli löytänyt yhdeksän tärkeää asiaa. Kasvava kirkon tulee olla kaikille avoin, sen tulee kantaa huolta hädänalaisista, sielä tulee vallita rakkaudellinen yhteys, Kristuksen tulee olla keskipisteenä, sielä tulee elää pyhitettyä elämää, sen tulee olla valmis kärsimään, sen tulee etsiä Jumalaa rukouksessa, sen tulee käyttää

maallikoita ja sen tulee olla avoin Pyhän Hengen voimalle.

Ohjelma kuulostaa karismaattisen liikkeen sanomalta, mutta siinä on paljon miettimisen aihetta niillekin, jotka eivät usko, että karismaattinen liike on oikea Raamatun mukainen vastaus kirkon kriisiin. Kristukseen keskittyminen ja rakkautellinen ihmisten kohtaaminen ja palvelu ovat eittämättä olleet ydinasioita useissa herätyksissä ja kasvavissa seurakunnissa. Sahlberg sanoo saaneensa eniten kritiikkiä siitä, että hän on puhunut pyhitetystä elämästä. Hän tarkoittaa sillä yksinkertaisesti sitä, että tulee pyrkiä elämään Jumalan sanaa totelleen ja että opetuksen ja elämän tulee olla sopusoinnussa.

Sahlbergin ohjelmaa voidaan ja on syytäkin arvostella esimerkiksi siitä, että Pyhän Hengen voimasta puhuessaan hän karismaattisen liikkeen tavoin puhuu esimerkiksi ylistämisestä tavalla, joka antaa aiheen ajatella, että ihmiset voisivat jotenkin vaikuttaa Pyhä Hengen toimintaan tietäytyypillisellä toiminnalla. Mutta kirjassa on paljon tärkeää sanottavaa. Tässä muutama esimerkki.

”Jos hänen opetuslapsensa ovat noin epäystävällisiä, millainen heidän mestarinsa mahtaakaan olla.”

”Saarnaajan tehtävä on täyttää saarnaustuoli – seurakunnan tehtävänä on täyttää kirkko.”

”On vaikea puhua pahaa työtoverista, jonka kanssa on viettänyt kaksi tuntia rukouksessa.”

”Uskoa ei saa hengiltä tappamalla. Se kuolee vain nälkään näännyttämällä.”

”Suosionosoitusten kohteena olevassa kirkossa on todennäköisesti melko tyhjä penkit.”

Sahlberg on lähtenyt eläkepäivillään takaisin Tansaniaan. Hänen seuraajansa **Ivan Giertz**, joka on kuuluisan **Bo Giertzin** veljen poika, tulee maaliskuun lopussa Tampereella pidettävään kirkon evankelioimiskonferenssiin. Häneltä voi kuulla, mitä Santa Klaraan nyt kuuluu.

Sahlbergin kirja jättää meille ainakin sen kysymyksen, miksi konkreettinen rakkauden palvelu ja kirkas evankeliumi Jeesuksesta niin harvoin meillä ovat yhdessä. Mietittävää suomalaisen tilanteeseen antaa myös se, että Santa Klaran kirkko on vuokrattu yhden kruunun vuosivuokralla EFS:lle, Ruotsin kirkon suurimmalle herätyksiliikejärjestölle. Miksi jotain samaa ei voisi tapahtua meillä? ●

Timo Junkkaala

● Näistä kirjoista en luovu

Hyllystön supistaminen ja kirjojen heivaaminen on surullista ja vaikeaa puuhaa. Rouvan kriittisistä kommenteista huolimatta olen koonnut kirjoja, jotka aion lukea, mutta tätä nykyä alleviivatuisinkin kirjoista, lukemattomista puhumatakaan, on luovuttava. On käsittämätöntä, ettei lapsillekaan kelpaa – kirjat! Vielä kirjoja on hyllyyn jäänytkin. Toki luovut-

tava on: tyhjin käsin tulimme, tyhjin lähdemme.

Vastaheränneen lyseolaispoikana luin **Auk. Oravalan** romaaniin *Erämaan profeetta*, joka kertoi **Paavo Ruotsalaisesta**. Sen taidollinen ja kaunis kuvaus hengellisestä herätyksestä ja heränneestä talonpojasta sen ahjona teki voimakkaan vaikutuksen. Oli kuin olisin itse istunut tuvan

penkillä laimmaisena seuravieraana ja sielläkin silmät kyyneltyivät. Nuorukaisen sielu saatettiin kysymään: onko herätys kansanliikkeeksi asti vielä mahdollinen?

Erämaan profeetta sai välitöntä ja myöhempää jatkoa. Oli körttiherättäjiä, herätyssearnaajia ja muita. Suuri kirjallisuus on elämäkertakirjallisuutta samaan tapaan kuin julistus on syvimmältään todistusta. Elintilani laajenee: katson toistenkin silmin. Kaksi uutuutta, **Bonhoefferin** ja **Lewisin**, olivat erinomaiset. Elämäkerroista Lewisin sanoin: ”Minusta tulee tuhat ihmistä, mutta pysyn silti omana itsenäni.” Elämäntarinoista en halua luopua.

Uusi vuosi ja uusi päivähartauskirja. Vuosien takaa mainitsen yhden, jonka äärellä herkuttelin: metodistilähetyssaarnaaja **Stanley Jonesin** hengellinen testamentti *Sana tuli lihaksi*. Jos ”elämäni on sanottavani”, niin mitä sillä on sanottavana? Stanleyng hengellisen omaelämäkerran *Pyhiinvaeltajan laulu* sain vuonna 1973 johdattamani pyhäkoulunopettajatiimiltä ensimmäisessä papinvirassani Kotkassa. Oli tartuttava muihinkin tämän hengellisen ashram-liikkeen perustajan kirjoihin, joita alleviivasin saarnojeni höysteeksi. Hyllyssä ovat.

Rukoilevaiset julkaisivat vuonna 1982 **Friedrich Wilhelm Krummacherin** teoksen *Elija Tisbiläinen*. Erinomaisessa esipuheessa **Simo Kiviranta** taustoittaa tämän raamattuteologin vaikutusympäristön ja vuoden 2014 ensimmäisessä *Perustassa* vielä laajemmin. Rationalismi oli autoioittanut kirkot ja vienyt saarnat alennustilaan. Vanhat pietistiset ja herrnhutilaiset ryhmät elivät hiljaiseloaan. **Napoleonin** sotien jälkeen syntyi herätys. Se alkoi hajanaisesti pienistä nuorten maaseutupastorien kokoamista uskovien piireistä, mutta levisi epidemian

tavoin. ”1800-luvun Khrysostomos” tuo viestin suuren hengellisen herätyksen ajalta, Vanha testamentti elää ja kilvoittelijan sielu tulee hoidetuksi. Kymmenen vuotta oli pappisvuosia itselläni ja janoisin herätystä, kun luin vastajulkaistun kirjan. Miksi en saarnaisi Vanhasta testamentista? Muistin kansakoulunopettajani. Kun **Veikko Österlund** 1950-luvun lopulla uskontotunneilla kertoi poikaluokalleen Jaakobista, Joosefista ja Mooseksesta, istutettiin sieluamme Jumalan pelko ja kristillinen moraalit. Opettelimme raamatunhistorian kertomukset suorastaan ulkoa ja mielestäni tajusimme, mistä on kysymys. **Scriferin** *Sielun aarre* on minulla kesken ja vanhoja postilloja ja **Lutheria** en ole tohtinut antaa pois. Nyt on tartuttava Krummacherin *Kärsivään Kristukseen*.

Uskon kilparadalla -tutkistelu Heprealaiskirjeen 12. lukuun johti minut joskus **Erich Sauerin** kirjojen ystäväksi vähän samaan tapaan kuin luettuani yhden on tullut into lukea saman kirjoittajan muutkin. Raamatun hakusanakirjoista **Aapeli Saarison** ja kommentaareista **Morrisin** ja **Brucein** ovat minulle olleet käytetyimmät ja nyttemmin Perussanomman *Raamattukirjasto*-sarjassa julkaistut **Erkki Rannan** mehevät selitysteokset. Alleviivatuista ei haluaisi luopua vaan niihin palata, ja lukemattomien aika vielä tulee, niin toiveikkaasti uskon. Paavali kaipasi kirjojaan Rooman vankityrmässä (2. Tim. 4:13). Nakkilan Tattaran kylän **Matti Paavolan** (virsi 311) kerrotaan seuranneen tyynenä vähäisen omaisuutensa pakkohuutokauppaa, mutta itku tuli, kun kirjatkin myytiin. ”Oლისին kirja”, olen kuullut rouvani jonkun kerran huokaisevan. ●

Keijo Rainerma

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa hiljaisen viikon maanantaista 14.4. ja päättyy kolmanteen pääsiäisen jälkeiseen sunnuntaihin ja äitienpäivään 11.5.

Jeesus Getsemanessa

JOH. 18: 1–27

HILJAISEN VIIKON MAANANTAI 14.4.

Hiljaisen viikon aikana käydään Kristuksen kärsimyshistoria läpi, mutta ei kailta osin siinä järjestyksessä, kuin asiat etenivät. Maanantaina siirrymme tapahtumiin, jotka liittyvät vasta torstain myöhäisiltaan. Sitä ennen Jeesus oli asettanut yläsalissa ehtoollisen, jonka muistona vietämme kiirastorstaita. Tänään muistamme Jeesuksen viimeistä iltaa yhdentoista opetuslapsensa kanssa Getsemanessa ennen hänen vangitsemistaan.

Jeesus kävi usein opetuslapsineen Getsemanessa. Puistot ja puutarhat ovat aina edustaneet levon ja rauhan paikkaa, johon on ollut hyvä paeta arkikiirettä ja hälinää. Jeesus vetäytyi yksinäisyyteen levähtämään ja rukoilemaan. Hän väsyi ja tarvitsi lepoa, sillä hän oli luopunut osoittamasta jumalallista voimaansa ja suuruuttaan ollessaan täällä maailmassa. Vain synnitömydessään hän poikkesi meistä. Tällä viimeisellä kerralla Getsemane merkitsi hänelle paikkaa, jossa hän valmistautui raivaamaan meille paluutien takaisin siihen täydelliseen puutarhaan, jonka menetimme syntiinlankeemuksessa.

Uusi testamentti kertoo muutamisesta Jeesuksen rukouskeskusteluista Isänsä kanssa. Niissä hän ylisti ja kiitti Isää, purki ahdistustaan, piti ylimmäispapillisen esirukouksensa, rukoili Getsemanessa, piti esirukouksen ristiinnaulitsijoidensa puolesta ja lausui kuolinsanansa ristillä. Ne ovat paljon enemmän kuin pelkkiä esimerkkejä erilaisista rukouksista. Niiden kautta näemme, millainen oli Jeesuksen täydellinen ja luja usko siihen, että kaikki yhdessä vaikuttaa niiden parhaaksi, jotka Jumalaa rakastavat.

Kidroninpuro oli vain vähäinen vedenuoma. Kuitenkin se sellaisenaan muistutti siitä valtavasta kuilusta, joka repesi

meidän ja Jumalan välille syntiinlankeemuksessa. Jeesukselle puron ylittäminen merkitsi kadotuksen vaivan kärsimistä, joka olisi muuten odottanut meitä kuilun toisella puolella. Jeesus tiesi kohtaavansa kärsimyksen. Hän ei kieltäytynyt siitä, koska oli kuuliainen Isän tahdolle. ”Vaikka hän oli Poika, hän joutui kärsimyksistä oppimaan, mitä on kuuliaisuus” (Hepr. 5:8). Jumala tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden. Vapahtajan tehtävää ei voinut täyttää kuin yhdellä tavalla.

Jeesus lausui kolme sanaa kiinniottajilleen: ”Minä se olen.” Monta kertaa aikaisemminkin hän oli käyttänyt itsestään ilmaisua: ”Minä olen.” Vain hän voi olla Hyvä Paimen. Hän on ainoa ovi ikuiseseen. Hän on tie, totuus ja elämä. Kukaan ei pääse Isän luo muuten kuin hänen kauttaan. Myrkyssä olevat pelokkaat opetuslapset kuulivat: ”Älkää pelätkö; minä se olen.” Sanat toivat levollisuuden. Jeesuksen vastustajan, Saulus Tarsolaisen, elämä muuttui sanoista: ”Minä olen Jeesus, jota sinä vainoat.” Päivän evankeliumissa korostuu se, että Jeesus meni vihollisiaan vastaan. Hän sanoi olevansa se, joka pitää ottaa kiinni ja tuomita, että muut pääsisivät vapaaksi. ”Minä se olen. Antakaa näiden toisten mennä.”

Jumala oli tehnyt pelastussuunnitelmansa valmiiksi kysymättä muiden mielipidettä. Kaikki tapahtui, kun oli aika. Kirjoitukset kävivät toteen. Jeesus oli rohkea ja levollinen, koska asiat eivät edenneet sattumanvaraisesti. Siksi hänen vastustajansa joutuivat hämmennyksiin. He perääntyivät, jotkut kaatuivat maahan avuttomuuttaan, kokiessaan Jeesuksen ihmeellisen suuruuden.

Oma lukunsa päivän evankeliumissa on se, mikä koskettaa Pietaria. Kalastaja Simonista tuli Jeesuksen palveluksessa ihmisten kalastaja Pietari. Hän oli Jumalan suunnitelmassa ja antamassa tehtävässä.

Voidakseen suorittaa elämäntehtävänsä loppuun hänen täytyi käydä kova koulu ja olla Jeesuksen kasvatettavana. Jeesus näki hänen lävitseen, varoitti häntä, mursi ja pelasti hänet. Pietari joutui kokemaan monia tappioita ja nöyryytyksiä, mutta hän pääsi myös tuntemaan Jeesuksen uskollisuuden ja rakkauden. Jeesuksen lohdutus ja lupaukset nostivat hänet, kun hän oli joutumassa epätoivoon omasta itsestään.

Ylösnousemuksensa jälkeen Jeesus lähetti erikseen terveiset Pietarille. Näin hän vakuutti antaneensa hänelle anteeksi. Pietari oli kolmesti kieltänyt hänet. Hänen piti yhtä monta kertaa vakuuttaa Herralleen rakkauttaan. Jeesus osoitti hyväksyvänsä Pietarin vilpittömän tunnustuksen asettamalla hänet paimenen tehtävään muiden apostolien läsnä ollessa. Lankeemus opetti Pietarille paljon. Usein malttamaton ja itsevarmana esiintynyt mies joutui nöyrytymään, opettelemaan kärsivällisyyttä ja luottamaan vain Kristuksen lupauksiin ja rakkauteen. Pietarista tuli ennen kaikkea toivon apostoli.

Päivän evankeliumin tapahtumat päättyvät ylipappi Hannaksen ja Kaifaksen luo. Jeesus oli Hannaksen luona kuulusteltavana. Hän osoitti, että usko ei merkitse alistumista vääryyteen vaan pahalle on tehtävä vastarintaa. Hän vaati selitystä sotilailta, joka oli ilman syytä lyönyt häntä. Hannas oli erotettu ylipappi mutta erittäin arvostettu juutalaisten keskuudessa. Häntä pidettiin yhä ylipappina. Hänen luotaan Jeesus vietiin sen vuoden virallisen ylipapin, Kaifaksen, luo köysillä sidottuna. Kaifaksen ehdotuksesta juutalaisten uskonnolliset johtajat päättivät tappaa Jeesuksen. ”Olisi parasta, jos yksi mies kuolisi koko kansan puolesta.” Jumalan vastustaja saattaa tietämättään lausua tärkeän totuuden. Jumalalla oli vain yksi ratkaisu meidän syntiongelmaamme: Jeesuksen oli kuoltava. Meidän kannaltamme parasta, mitä voimme kuulla, on, että Ju-

mala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa. ●

Antti Herkkola

Kirkkoherra, Kalvolan seurakunta

Jeesus tutkittavana

JOH. 18: 28–40

HILJAISEN VIIKON TIISTAI 15.4.

Jeesus oli tutkittavana, mutta millainen oli hän, joka häntä tutki? Pilatus – täydelliseltä nimeltään Pontius Pilatus – on ainoa henkilö Jeesuksen ja hänen äitinsä lisäksi, joka mainitaan apostolisessa uskontunnustuksessa. Hän oli roomalainen maaherra, joka tuomitsi Jeesuksen kuolemaan ja ristiinnaulittavaksi. Hän asui Kesareassa Välimeren rannalla ja kävi Jerusalemissa oikeastaan vain suurten juhlien yhteydessä, jolloin sinne kokoontui paljon kansaa. Hänen piti olla paikalla harjoittamassa tuomarintointia ja johtamassa roomalaisia joukkoja, mikäli kansa alkaisi kapinoida. Juutalaiskirjailijat Filon ja Josefus syyttivät häntä monista vääryyksistä ja ilkeydestä. Virkaan astuttuaan hän oli muun muassa antanut joukkojensa marsia Jerusalemiin mukanaan keisarin kuvalla varustetut sotamerkit ja roomalainen hopeakotka. Aikaisemmat maaherrat ottivat huomioon kansan tunteet ja välttivät tällaisia tekoja. Kuolemanrangastuksen uhasta huolimatta juutalaiset reagoivat voimakkaasti. Pilatus antoi heille periksi ja kuvat poistettiin.

On arveltu, että Luuk. 13:ssa mainittu tapahtuma viittaa tapahtumaketjuun, joka alkoi Pilatuksen otettua osan tempelien aarteista rakentaakseen vesijohdon. Sen piti tuoda vettä kaupunkiin lähteestä, joka oli 40 kilometrin päässä kaupungista. Kansa osoitti mieltä pyhäkönryöstöä vastaan. Sen seurauksena suuri joukko sai sotilaiden kädestä surmansa. Luukas kertoi, että Pilatus surmautti Jerusalemin tempeliin tulleita galilealaisia.

Pilatus oli vähällä joutua vastaamaan keisarille julmasta toiminnastaan maaherrana, mutta keisari kuoli hänen ollessaan vielä matkalla. Oikeudenkäynnin tulos ei ole tiedossa, eikä Pilatuksen myöhemmistä vaiheista ole varmuutta. Erään tiedon mukaan hän teki itsemurhan, toisen mukaan hänet teloitettiin. Vuonna 1961 löydettiin Kesareasta ensimmäinen arkeologinen todiste Pilatuksen olemassaolosta: kivilaatta, johon on hakattu muun muassa hänen nimensä.

Pilatus tunnetaan parhaiten Jeesuksen tuomarina. Hän oli sitä mieltä, että juutalaiset olivat kateudesta luovuttaneet Jeesuksen hänen käsiinsä. Maaherra itse olisi mieluummin laskenut hänet vapaaksi. Mutta ratkaisevalla hetkellä Pilatus antoi periksi juutalaisten johtajien ja kansanjoukon ristiinnaulitsemisvaatimukselle. Se, että hän lopulta suostui oikeusmurhaan, ei johtunut halusta olla mieliksi juutalaisille, vaan pikemminkin keisarin epäsuosion pelosta. Hän ei halunnut keisarin saavan kuulla, että Juudeassa oli taas ollut levottomuuksia. Tämä käy selvästi ilmi pilkallisuudesta, jolla hän torjui juutalaisten pyynnön saada oikaistuksi ristin päällekirjoitus. Hän tunsu mielihyvää, kun sai surmauttaa hankalan kansan kuninkaan.

On sanottu, että Pilatus osoitti enemmän arvontoa ja myötätuntoa Jeesusta kohtaan kuin moni tämän päivän kristityn nimeä kantava. Pilatus halusi ottaa selvää, olivatko Jeesukseen kohdistetut syytökset oikeita. Tänä päivänä kohtaamme usein tilanteita, joissa Jeesusta arvostellaan ja halveksitaan, mutta ei tiedon vaan tiedon puutteen tähden. Pilatus tahtoi herättää sääliä Jeesusta kohtaan ja päästä pois hankalan ratkaisun tekemisestä. Hän päätyi samaan, mihin moni muukin ja mikä on totuus Jeesuksesta: ”En voi havaita hänen syyllistyneen mihinkään rikokseen.”

Jeesus oli synnitön. Siksi hän saattoi olla kuoleman voittaja. Kukaan muu ei sii-

hen olisi kyennyt. Kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla. Kuolemalla on luja ote koko ihmiskuntaan. Jeesus ei nennyt tuskien tielle saadaakseen osakseen sääliä. Se ei meitä auttaisi. Säälin kyyneleitä vuodattaville naisille hän sanoi: ”Älkää minua itkekö, vaan itkekää itseänne ja lapsianne.” Jeesus haluaa olla – ei säälin vaan omantunnon herättäjä. Jeesus on kuningas valtakunnassa, jota hallitsee totuus. Siksi hänen kruununsa-kin on tässä maailmassa toisenlainen.

Totuus meistä on karvas, mutta totuus Jumalan rakkaudesta on ihana. Syntinen on oikeutettu turvautumaan uskossa Jeesukseen ja hänen puhtauteensa. Kun totuuden piikki painaa meidän tuntoamme, sitä ei pidä jäädä säälitellen katselemaan. Ainoa lääke tunnon vaivoihin on Jumalan evankeliumi. Pilatus kohotteli olkapäitään ja kyseli, mikä on totuus. Hän näytteli rehellistä, mutta vältteli totuutta. Mitä paljon elämä muuttuisikaan hyvään suuntaan, jos tultaisiin Vapahtajan tykö. Moni kieroön kasvanut elämä on tullut suoraksi hänen seurassaan. Tärkeintä on se, että hänen seurassaan kuljetaan kohti ikuista elämää. Ei ole mitään kadotustuomiota niille, jotka Jeesuksessa Kristuksessa ovat. ●

Antti Herkkola

Jeesus tuomitaan

JOH. 19: 1–16

HILJAISEN VIIKON KESKIVIIKKO
16.4.

Päivän evankeliumi alkaa riipaisevalla kuvauksella. Jeesus ruoskittiin, ja sotilaat pilkkasivat häntä pukien hänet ylipapin virkapuvun kaltaiseen asuun. Vanha testamentti kuvaa Jumalan ja hänen sanansa pilkkaamista, halveksimista ja häpäisemistä ja ennustaa Messiaan saavan kaikeksi tämän osakseen. Erityisesti profeetta Jesajalla on keskeisenä aiheena Messiaan

häväistys, pilkka kärsimys ja halveksitus tuleminen. Uudessa testamentissa jotkut kreikan pilkkaamista tarkoittavat sanat voidaan ymmärtää jonkun maineen vahingoittamiseksi tai panetteluksi. Jeesukseen kohdistettu pilkka, herjaus ja halveksunta olivat ennen kaikkea Pyhän häpäisyä.

Jumalanpilkka, kunnioituksen puute, julkea ylimielisyys, Jumalan häpäiseminen sanoin ja teoin eivät ole vain suoranaista herjaamista, vaan usein Jumalan syyttämistä siitä, että hän on paha tai epäoikeudenmukainen. Usein ummistetaan silmät ja kielletään se hyvä, mitä hän on antanut, tai ei suostuta näkemään todistuksia hänen olemassaolostaan. Näin kävi Jeesuksen kohdalla. Hän ei joutunut ainoastaan ihmisten pilkkaamaksi. Häntä itseään syytettiin jumalanpilkasta. Hän oli sanonut olevansa Jumalan Poika.

Syytös jumalanpilkasta ei tullut Jeesukselle yllätyksenä. Hän tiesi kärsimyksensä etukäteen. Fariseukset herjasivat häntä syyttäen, että hän ajoi ulos riivaajia pahojen henkien päämiehen voimalla. Roomalaiset sotilaat pilkkasivat häntä pukemalla hänen ylleen tulipunaisen viitan, panemalla hänen päähänsä orjantappurakruunun ja asettamalla ruo'on valtikaksi hänen oikeaan käteensä, koska hän oli sanonut olevansa kuningas. Suuressa neuvostossa häntä syljettiin kasvoihin ja lyötiin. Hänen kasvonsa peitettiin, ja lyöjät sanoivat: ”Profetoi meille, Kristus, kuka se on, joka sinua löi.” Hänen riippuessaan ristillä ohikulkijat, hallitusmiehet, roomalaiset sotilaat ja toinen hänen kanssaan ristiinnaulituista ryöväreistä pilkkasivat häntä. Tämä on toistunut kautta aikojen. Murheellista on, että eivät ainoastaan ei-kristityt, mikä on luonnollista, vaan heidän mukanaan monet nimikristityt halveksivat häntä. Usein halveksunta tulee niiltä, jotka ovat luopuneet uskostaan. Raamattu varoittaa kristittyjä istumasta siellä, missä pilkkaa-

jat istuvat. Herjaus on pantava pois. Saakoon Jumalaa uskoviltaan osakseen kunnioitusta ja kiitosta, ei sitä, että hänen nimensä tulee pilkatuksi ja häväistyksi.

Kuninkaaksi kruunatun tulee astua kansansa eteen. Jeesus tuli omiensa tykö, mutta hänen omansa huusivat: Ristiinnaulitse! Kuningas vaikenä, sillä kansan vaatimuksen olikin toteuduttava. Se oli erityisesti Jumalan tahto. Jo ensimmäiset ihmiset tulivat tietoisiksi naisen jälkeläisestä, joka voittaa pahan, mutta tulee haavoitetuksi. Hän avaa kuitenkin paluutien takaisin Jumalan yhteyteen. Kadotuksen sijaan avautuu tie iankaikkiseen elämään. Vanhan testamentin monien Jeesuksesta annettujen esikuvien joukossa oli pääsiäislammas. Egyptin orjuudesta vapautuville se oli kuin sinetti vapauteen pääsemiselle.

Esikuvat Jeesuksesta lakkasivat silloin, kun Jumalan Karitsa uhrattiin Golgatan ristillä. Johannes sanoo, että noin kuudennen hetken vaiheilla, puolen päivän aikaan, Pilatus antoi periksi. Samaan aikaan kun viimeisen kerran esikuvallinen pääsiäislammas teurastettiin, luovutettiin Jeesus ristiinnaulittavaksi. Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa. Jeesus otti meidän syntiemme tuomion kannettavakseen. Hän otti pois maailman synnin, jotta me saisimme vapautua tuomiosta. Pilatuksen esitettyä viimeisen vetoimuksensa Jeesuksen puolesta ylipapit sanoivat, ettei heillä ole muuta kuningasta kuin keisari. Oli uskomatonta, että juutalainen saattoi sanoa niin. Jumalahan oli Israelin ainoa kuningas. Mutta kun Jumala tuli persoonallisesti kansansa luo, se hylkäsi hänet ja vakuutti uskollisuutta keisarille, häikäilemättömälle pakanalle.

Jeesukseen sovellettiin jumalanpilkasta säädettyä rangaistusta. Syytös oli väärä, koska syytöksen tekijät eivät nähneet totuutta. Jeesus sanoi vapaana ollessaan,

että jokainen synti ja pilkka annetaan ihmisille anteeksi, mutta Hengen pilkkamista ei anneta anteeksi. Monille se hetki Pilatuksen palatsissa, jolloin Jeesus tuomittiin, oli tietoista tunnon kovettamista. Aiheen Jeesus sanoille Hengen pilkkaamisesta antoivat fariseukset. He sanoivat Jeesuksen ajaneen pahoja henkiä ulos saastaisen hengen voimalla. Pyhän Hengen nimittäminen saastaiseksi hengeksi ja Jumalan Hengen kautta tehdyn työn leimaaminen paholaisen työksi on jumalanpilkkaa. Jos joku sanoo sanan Ihmisen Poikaa vastaan tai pilkkaa tietämättömyydestä Jumalan Poikaa hänen esiintyessään halpana ihmisenä, hän saa uskoa sen anteeksi. Jos ihminen sen sijaan on tullut tuntemaan jumalallisen Hengen, joka ilmaisee voimansa Kristuksen kautta, mutta kuitenkin vastustaa ja herjaa Henkeä, hän osoittaa paatuneensa siinä määrin, että katumus ja samalla myös anteeksisaaminen käy mahdottomaksi. Nämä varoituksen sanat ovat edelleenkin ajankohtaisia.

Kristillisen julistuksen ydin on siinä, että Jumalan Pojan veri puhdistaa kaikes-ta synnistä. Lohdullista on, että Jeesuksen sovitustyö avaa syntiselle varman mutta ainoan tien pelastukseen. Varmaa on senkin, että sitä, joka tulee Jeesuksen tykö, ei heitetä pois. ●

Antti Herkkola

Pyhä ehtoollinen

JOH. 13: 1–15

KIIRASTORSTAI 17.4.

Kiirastorstain evankeliumin äärellä olemme tulleet Johanneksen evankeliumissa taitekohtaan. Jeesuksen tunnusteot ovat tähän asti saaneet paljon huomiota osakseen. Tästä alkaen Jeesuksen kärsimystien kuvaaminen saa päähuomion. Se huipentuu ylösnousemukseen. Siinä tulee lopullisesti ilmi Jeesuksen valta ja voima. Hän on maailman Vapahtaja. Hän kirkastaa

meille myös Jumalan olemuksen, anteeksiantavan rakkauden meitä kohtaan.

Johannes painottaa evankeliumissaan, että Jeesus tiesi koko ajan, mitä hänelle tapahtuisi. Hänen ajatuksiaan hallitsi kahden suuren asian odottaminen. Toisaalta hän odotti paluuta Isän tykö kirkkauteen. Se oli riemullinen asia. Toisaalta hän valmistautui myös kärsimään, sillä ilman sitä ei paluu kirkkauteen voinut toteutua. Jumala oli lähettänyt Poikansa maailmaan kärsimään meidän syntisten puolesta, jotta me emme joutuisi kadotukseen. Odottaessaan tulevia tapahtumia Jeesuksen mielen täyttivät myös inhimillinen suru ja kaipaus, niin kuin ne aina liittyvät kuoleman kohtaamiseen. Hänen on luovuttava rakkaistaan, niistä jotka olivat ottaneet hänet vastaan ja tulleet hänen omakseen. Hän halusi osoittaa heille rakkauttaan loppuun asti, niin kuin se vain oli mahdollista.

Johannes sanoo pääsiäisjuhlan olevan tulossa ja Jeesus opetuslapsineen on koontunut aterialle. Hän ei tarkemmin sano, mistä aterialta on kyse. Hän olettaa lukijoiden tietävän muitten evankelistojen kertoman perusteella, että kyseessä oli Jeesuksen viimeinen ateria opetuslastensa kanssa. Vaikka Johannes ei tässä yhteydessä puhu ehtoollisen asettamisesta, hän on muissa yhteyksissä puhunut paljon sen merkityksestä. Sen sijaan hän kertoo Jeesuksen tällä aterialla pesseen opetuslastensa jalat. Se ei sinänsä ollut poikkeuksellista. Oli tapana, että vieraiden pölyiset jalat pestiin ennen aterialle ryhtymistä. Poikkeuksellista oli se, että Opettaja asettui palvelijaksi oppilaittensa eteen. Pietari lausui taas kerran ääneen sen, mitä monet muutkin ajattelivat, mutta olivat hiljaa. Jeesus ei saisi alentua palvelijaksi.

Muuta vaihtoehtoa ei kuitenkaan ollut, sillä Jeesus kertoi tuolla teollaan sellaista, mitä ihmissilmät eivät voineet luonnostaan nähdä. Hänen tulee palvella meitä, muuten me emme tule puhdistetuiksi

synneistämme emmekä voi pelastua. Jumala antaa meille anteeksi vain sillä perusteella, että Jeesus sovittaa meidän syntimme ja me otamme tämän hänen lahjansa uskossa vastaan.

Vaikka päivän evankeliumi ei kiinnitä varsinaista huomiota ehtoollisen asettamiseen, meidän on lupa ja syytäkin niin tehdä juuri kiiristorstaina. Samoin kuin evankeliumin saarna ja kaste, on ehtoollinenkin Jeesuksen säätämä. Sanansa välityksellä hän tekee puhdistavaa työtään ihmisten sydämessä. Tästä hän esikuvallisesti puhui pestessään opetuslastensa jalat. Ehtoolliseen liittyen Jeesus paljastaa odottavansa sitä hetkeä, jolloin hän saa olla ikuisesti omiensa kanssa kirkkaudessa. Siellä ollaan uudistuneina ja täysin puhdainta vaelluksen lioista ja pölyistä. Ajatus onnellisesta jälleennäkemisestä perillä kotona pohjautuu Jeesukseen uskovilla Vapahtajan omiin sanoihin. Kristuksen kirkko viettää ehtoollista viimeiseen päivään asti, jotta uskovat jaksaisivat kilvoitella eivätkä menettäisi osallisuuttaan taivaalliseen juhla-ateriaan. Ehtoollinen auttaa kristittyjä siinä, että he eivät unohtaisi iankaikkista päämääräänsä.

Ennen kaikkea ehtoollinen on kuitenkin vanhurskautuksen väline. Se on puhdasta evankeliumia. Se ei toisin sanoen ole teko, jonka me teemme Kristukselle vaan jonka hän tekee meille. Hän julistaa meille siinä syntien anteeksiantamuksen. Asetussanat ilmaisevat sen selvästi: ”Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini, joka annetaan teidän edestänne” ja: ”Tämä on minun vereni, joka vuodatetaan teidän edestänne.” Nämä sanat merkitsevät, että meidän itsemme ei enää tarvitse maksaa syntivelkaamme Jumalalle, vaan kaikki on maksettu silloin, kun Kristus antoi itsensä meidän edestämme. **Martti Luther** kirjoitti: ”Messu (Ehtoollinen) ei ole mikään teko tai uhri, vaan sana ja merkki Jumalan armosta, ja sen Jumala kohdistaa mei-

hin saadakseen aikaan ja vahvistaakseen meissä uskoa häneen (nimitäin siihen, että hän on meitä kohtaan armollinen).” Apologiassa todetaan: ”Sakramentti on asetettu olemaan lahjaksi saadun syntien anteeksiantamuksen sinettinä ja todistuksena, ja sen tähden sen on määrä kehottaa säikähtyneitä omiatuntoja olemaan aivan varmoja siitä ja uskomaan se, että synnit saadaan anteeksi lahjaksi”.

Ehtoollisessa kaksi persoonaa, Jumala ja ihminen, kohtaavat hyvin henkilökohtaisella tavalla. Siinä Jumala antaa ihmiselle omakohtaisen ja vapauttavan todistuksensa syntien anteeksiannosta. Siinä saadaan leivän myötä Kristuksen ruumis ja viinin myötä Kristuksen veri. Kristus on todellisesti ehtoollisessa läsnä, ei näennäisesti, niin kuin helposti järkeilevä ihminen asian selittää. Ehtoollinen ei ole symboli poissa olevasta Kristuksesta vaan todistus hänen läsnäolostaan. Se ei saa merkitystään niiden kautta, jotka palvelusta toimittavat, eikä edes niiden uskon kautta, jotka sen vastaanottavat, vaan siitä, että Kristus on sen asettanut. Ihmisten lausumat sanat eivät saa Kristuksen ruumista ja verta läsnä oleviksi, vaan sen tekee ainoastaan hänen lupauksensa ja sanansa. Toinen asia on sitten se, että Jeesus lähettää aina opetuslapsensa toimimaan sen esikuvan mukaisesti, jonka hän antoi palvellessaan opetuslapsiaan. Jeesuksen rakkaus tulee edelleenkin näkyviin opetuslasten elämän kautta. ●

Antti Herkkola

Maksettu kokonaan

JOH. 19: 16–30

PITKÄPERJANTAI 18.4.

Ihmiskunnan historiassa on kaksi suurta perjantaita: luomisen ja lunastuksen päivät. Jumala loi ihmisen persoonalliseen ja ikuisen yhteyteen kanssaan, nauttimaan Jumalan töistä ja sanomaan kiitos. Juma-

lan käskyn rikkominen, synti, särki tämän yhteyden ja toi monikertaisen kuoleman. Ymmärtääksemme lunastuksen pitkänperjantain hyvät uutiset, on ensin kuultava huonot uutiset: ”Kaikki ovat syntiä tehneet...” ”Ei ole ketään vanhurskasta, ei ainoatakaan...” (Room. 3.) Mitä hyödyttää toistella ihmisen pahuutta, se masentaa, musertaa itsetunnon ja tukahduttaa pyrkimyksen hyvään? Miksi kampanjoidaan syövästä ja sydänsairauksista? Nehän ovat ikäviä. Eikö niin tehdä, että ihmiset hoitaisivat itseään ja hakeutuisivat ajoissa tutkimuksiin ja hoitoon? Peitteleminen ja puhumattomuus eivät auta. Synti on pahempi kuin syöpä, sillä syöpä tappaa, mutta synti vie helvettiin (Matt. 10:28). Mutta nyt syntiin on sataprosenttinen lääke: Jeesuksen sovintoveri. ”Jeesuksen, Jumalan Pojan veri puhdistaa kaikesta synnistä.” Siksi pitkäperjantai on *Good Friday*.

Jeesus kantoi itse ristiään kaupungin ulkopuolelle Pääkallonpaikalle, jotta me synnin syyllisyydestä vapaina saisimme käydä porteista sisälle ikuisen elämän kaupunkiin (Ilm. 22:14). Johannes kirjoittaa itse näkemänsä ja kuulemaansa. Kuvauksessa ollaan koko ajan ristin juurella. Sinne meidänkin on syytä asettua. Ristillä oli Pilatuksen kirjoituttama taulu, mutta ei maaherra itse. Hänen kaltaisensa voivat lausua käsityksensä Jeesuksesta, mutta eivät tule Jeesuksen ristille. He ovat hyviä ja murtumattomia. Tunnettehan pilatus-tapaukset, aina oikeassa ja kaikkeen syyttömiä, vaikka pelkäisivät ihmisiä enemmän kuin Jumalaa ja omaatuntoaan. Mitä asiaa heillä olisi syntisten hoitopaikalle? Sittemmin sanoma ristiinnaulitusta Kuningaasta on meidänkin kielellämme tullut kyliin ja kaupunkeihin, sinua lähelle. Älä kulje ohi ja jää osattomaksi, sillä tässä elämässä ei kukaan voi päästä pidemmälle kuin Jeesuksen ristin juurelle.

Tyyli ja arvokkuus saavat hetkeksi jäädä, kun selittämätön viha tihkuu kuole-

vaa Jumalan Poikaa kohtaan vihamiesten taholta. Mutta Johannes ei kirjoita tätä. Sen sijaan hän mainitsee jotakin teoloitusryhmän neljästä pakanasotilaasta, jotka jakoivat Jeesuksen ainoan maallisen omaisuuden, vaatteet ja arpoivat ystävän kutoman ja lahjoittaman saumattoman paidan. Johannes mainitsee sellaisia Raamatun ennustuksia Messiaasta, joihin hän havahtui niiden täytyessä ja jotka vahvistivat hänen uskonsa. On yksi kirja, jonka kirjoitukset käyvät toteen. Sekään ei ole sattumaa, että kaikki mitä Jeesus sanoi ristillä, oli suoraa lainausta Vanhasta testamentista. Mitä tämä puhuu Raamatun arvovallasta? Emme rohkene halveksia ketään, joka viittaa Raamatun sanaan.

Evankeliumit ovat tallettaneet seitsemään eri yhteyteen Jeesuksen sanoja ristillä. Viitatkoon täydellisyyden luku siihen, että Golgata saarnaa täydellistä rakkautta, täydellistä kärsimystä, täydellistä pyhyyttä, täydellistä tuomiota ja täydellistä pelastusta. Johannes on kertonut kolme Jeesuksen sanaa: rakkauden, kärsimyksen ja voiton sanat.

Rakkauden sanan hän lausuu äidilleen ja Johannekselle. Heidän lisäksi Jeesuksen ystävistä olivat läsnä kaksi muuta Mariaa, ja niin kuin on arveltu Salome, Jeesuksen äidin sisar, Sebedeuksen puoliso. Jeesus sisaruksista vanhimpana huolehti noin 50-vuotiaasta leskiäidistään. Ehkä sisaruksista kukaan ei ollut edes paikalla. Perimätiedon mukaan Maria oli Johanneksen mukana myöhemmin Efesossa ilmeisesti sen jälkeen, kun evankeliumi oli valmistunut Jerusalemin tärkeän kokouksen syksyn 49 jKr aikoihin. Jeesus ei ollut hurmahenki. Äidin toimentulo olisi voitu hoitaa ihmeelläkin, mutta on Jumalan tahto, että kristityt huolehtivat itsestään ja toisistaan.

Sitten on kärsimyksen sana: ”Minun on jano” (Ps. 22:16; 69:22). Hänen kielenä kuivui, jotta meidän kieleemme olisi vapaa. Mihin? Hänen kätensä ja jalkansa

naulattiin, jotta meidän kätemme ja jalkamme olisivat vapaat. Mihin? Hänen päätään puristi orjantappura, jotta meidän ajatuksemme ovat vapaat. Mihin? Vielä polttavampi oli sielun jano, sillä hän tuli Jumalan hylkäämäksi. (Ps. 22:3) Siinä ei tarvitse tulla hylätyksi, jos sielusi janoaa Jumalaa. Sinulle on avattu elämän lähde.

Kolmas sana on voiton sana: ”Se on täytetty.” Johannes läheltä kuulee sen. Nyt löytyi pään kallistukselle paikka (Matt. 8:20). Nyt oli Jobin kaipaama ratkaisija ihmisen ja Jumalan välillä ja ”puolustajani korkeudessa” tullut (Job 16:19, 21). Nyt oli Vanha testamentti ja Isän antama tehtävä ja tahto täytetty, syntinen sovitettu ja helvetti puolestamme kärsitty (Joh. 4:34; 17:4; Matt. 5:17; Hepr. 2:14,15). Emme kivitä synnintekijää, koska yksi on jo ”kivitetty” puolestamme. Jumalan laki ei ole muuttunut, mutta meidän asemamme sijaisemme uhuriin turvautuvina on muuttunut. Pitkäperjantai on Jeesuksen ajallisen kutsumuksen päätös ja voitto. Pääsiäinen on Isän sinetti ja vastaus sanoihin ”se on täytetty”. Ihmiselle ei jää mitään täytettävääsi Tässä löytää ja saa syntinen armon, rauhaton rauhan, levoton levon, epävarma varmuuden ja iloton ilon.

Jeesuksen ajalta on löydetty papyrusverokuitteja, joiden tekstin yli on kirjoitettu ”telestai” eli ”maksettu kokonaan”. Pyhään Raamattuun on kirjoitettu Jeesuksen sana, jota meiltä ei kukaan voi ottaa pois: maksettu kokonaan! ●

Keijo Rainerma

Rovasti, kirkkoherra,
Kankaanpään seurakunta

Kristus on ylösnoussut!

JOH. 20: 1–10

PÄÄSIÄISPÄIVÄ 20.4.2014

Kuinka moni meistä tahtoisikaan, että haudat aukeaisivat ja kuolleet voisivat he-

rätä henkiin. Kuinka monta rakasta ihmistä olemmekaan joutuneet laskemaan maan poveen, kuinka monet itkut on itketty menetety ikävästä? Kuinka lohdutonta voikaan suru olla! Miten voisin unohtaa pienenä poikana näkemäni ystäväperheen isän murtuneen itkun pienen arkun kantta vasten. Voisinko unohtaa ystäväni yllättävän kuoleman? Voisinko pyyhkiä pois surevan läheisen epätoivoisen katseen?

Kuolema, vihollisista viimeinen, näytetty yhä vielä todellisena vihollisena. Sen edessä on jokaisen kerran taivuttava. Kerran koittaa hetki, jolloin mitkään toimet eivät palauta elämään vaan on siirryttävä ajan rajan toiselle puolelle. Ei kuoleman kieltäminen, unohtaminen tai kiertäminen voi estää sen saapumista. Sen rajan ylitämme jokainen yksin. Vielä ei vihollisista viimeistä ole otettu pois, vaikka sen valta on voitettu.

”Mutta nyt Kristus on herätetty kuolleista, esikoisena niiden joukosta, jotka ovat kuolleet”, julistaa meille Jumala Paavalin välityksellä ja jatkaa: ”Kun kerran kuolema sai alkunsa ihmisestä, samoin kuolleiden ylösnousemus on alkanut ihmisestä. Sillä niin kuin kaikki ihmiset Aadamista osallisina kuolevat, niin myös kaikki Kristuksesta osallisina tehdään eläviksi, jokainen vuorollaan: esikoisena Kristus ja sen jälkeen Kristuksen omat, kun hän tulee.”

Meidän ei siten kristittyinä tarvitse katella elämää tai kuolemaa niiden tavoin, joilla ei ole toivoa. Jeesus nousi kuolleista tai niin kuin sana sanoo: Hänet oli nostettu kuolleista (Mark. 16:6). Jeesuksen ylösnousemus oli Jumalan teko. Kerran myös meistä jokainen herää Jeesuksen lempeään kosketukseen ja varsinainen elämä alkaa.

”Sapatin mentyä, viikon ensimmäisenä päivänä” eli kreikkalais-roomalaisen ajanlaskun mukaan sunnuntaina naiset

menivät haudalle. Pääosassa on Magdalan Maria, jonka Luukas kertoo Jeesuksen vappautaneen pahoista hengistä (Luuk. 8:2–3). Tämän jälkeen hän ei evankeliumeissa enää esiinny. Lohdullista Jumalan valtakunnassa on se, että paljon anteeksisääntä rakastaakin paljon, syvältä noussut pääsee lähelle auttajaansa. Matteus (28:1) mainitsee Magdalan Marian lisäksi ”sen toisen Marian” ja Markus (16:1) vielä Salomen. Luukas (24:1) puhuu vain naisista. Vaikka Jeesuksen kerrotaan myöhemmin ilmestyneen ruumiillisessa muodossaan Jerusalemissa ja Galileassa, niin kaikki eivät tietenkään ihmettä uskoneet. Kristinuskon arkkivihollinen toiselta vuosisadalta, Celsus, sanoi ylösnousemususkon perustuvan ”hysteeristen naisten” hallusinaatioon.

Marialle ja muille naisille hautakiven siirtyminen oli ensimmäinen merkki siitä, että jotain erikoista oli tapahtunut. Kivi ei ollut poissa siksi, että Jeesus pääsi haudasta, vaan siksi, että opetuslapset pääsisivät hautaan todistamaan tapahtunutta. Haudalla olivat käärinliinat, joiden sisältä Jeesus oli ”haihtunut” pois. Torinon liinat toimivat joidenkin mielestä tästä yhtenä todisteena. Käärinliinoja ei ollut poistettu väkivalloin ruumiin ympäriltä eikä niitä ollut ruumiin mukana ”varastettukaan”.

Maria Magdaleena toimi pelästyneiden naisten (Mark. 16:8) viestinviejänä opetuslapsille kertoakseen heille, että ruumis oli varastettu. Opetuslapset ensin kielsivät tapahtuneen, mutta vakuuttelu auttoi ja kilpajuoksu haudalle alkoi, Pietarin ollessa Johannesta vanhempana hidasjalkaisempi.

Kurkistus hautaan ja havainto, että käärinliinat olivat siististi paikoillaan. Se vakuutti evankelista Johanneksen, ”jota Jeesus rakasti”. Johannes ”näki ja uskoi” – autuaat siis ne, jotka uskovat, vaikka eivät näe! Kun Lasarus oli noussut kuolleista,

hän ilmestyi ihmisten eteen käärinliinoissa. Se sopii, sillä kuolevainen hän oli edelleen, sen sijaan Jeesus oli noussut lopullisesti ja peruuttamattomasti, kuoleman valta oli kukistettu. ●

Juha Vähäsarja

Pastori, rehtori,

Suomen Raamattuopisto

Ylösnouseksen kohtaaminen

JOH. 20: 11–18

2. PÄÄSIÄISPÄIVÄ 21.4.

Moniulotteiseksi voisi kuvata Jeesuksen ja Marian välistä vuoropuhelua. Se etenee hyvän elokuvan tavoin: epätoivoa seuraa ihmetys, joka muuttuu lopulta ylitsevuo tavaksi iloksi. Keskustelun loppupuolella Jeesus kutsuu opetuslapsijoukkoaan tavalla, joka avaa ikkunan koko pääsiäiseen. Hän nimittää seuraajiaan veljiksi (*adelphos*). Jeesuksella olisi kaikki oikeus kutsua heitä luopioiksi tai pettureiksi. Onhan kyse siitä seurueesta, joka jätti hänet yksin Getsemanen puutarhaan vangitsijoiden käsiin. Kuitenkin hän valitsee tuon tärkeän sanan, veli. Juuri sen tuomaa lohdutusta ja rohkaisua tarvitsevat opetuslapset kaikkein kipeimmin.

Aikaisemmin evankeliumissa on tullut esille toinen määritelmä, ystävä (Joh. 15:15). Kyseessä ei ole vain pinnallinen ystävä, tuttava (*hetairoi*). Siis sellainen ihminen, johon törmäät silloin tällöin kerrostalon rappukäytävässä. Tiedät hänet, muttet kuitenkaan tunne. Sen sijaan kyseinen kreikankielen sana (*philos*) merkitsee ystävää, johon ollaan sydänjuuria myöten kiintyneitä. Näin ollen Jeesus kutsuu opetuslapsiaan valituikseen ja uskoituikseen.

Tyhjän haudan äärellä asetelma syvenee entisestään. Kun Jeesus käskee Mariaa viemään sanaa veljilleen, hän samalla paljastaa Jumalan suunnitelman. Isä on lähettänyt Poikansa ihmiseksi ihmisten

keskelle eli näiden veljeksi. Kun rikkiviisaat teologit paneutuvat tähän aihepiiriin, esillä on usein kaksi termiä: *inkarnaatio* ja *kenosis*. Jälkimmäinen termi ei tarkoita pelkästään Kristuksen tyhjentymistä jumalallisista ominaisuuksista kuten kunnian ja majesteettisuudesta. Se pitää sisällään myös tulemisen erityisen kurjaksi ihmiseksi. Toisin sanoen Kristuksessa Jumala itse laskeutui alas ihmisten hätään ja lastasi harteilleen ihmiskunnan ahdistuksen, häpeän, synnin ja syyllisyyden. Varhaiskirkon vaikuttaja piispa **Meliton** kiteyttää tämän ytimekkäästi saarnassaan: ”Hänet, joka ripusti maan, ripustetaan. Joka takoi taivaat, on taottu puuhun. Joka kiinnitti kaiken, on kiinni puussa. Valtias on pahoinpidelty. Jumala on surmattu.”

Kaikessa tässä Jeesus on hankkinut ystävilleen lapsenoikeuden: Jeesuksen Isä on tästä eteenpäin myös hänen omiensa Isä. Jumalan Poika on näin ollen lapseuden välittäjä. Siellä, missä hän liikkuu ja vaikuttaa, on läsnä armon ja rakkauden valtakunta, jonka vaikutuspiirissä ihmisen suhde Jumalaan eheytyy, uudistuu ja syvenee. Tähän **Lutherkin** viittaa Isä meidän rukouksen selityksessään: ”Jumala tahtoo näin rohkaista meitä uskomaan, että hän on oikea Isämme ja me hänen oikeita lapsiaan.”

Tarkka lukija saattaa hämmentyä Jeesuksen sanoista: ”oman Isäni ja teidän Isänne”. Miksei hän vain puhu ”meidän Isästämme”? Sehän olisi paljon luontevampi ja ymmärrettävämpi ilmaisu. Mielestäni monimutkainen lauserakenne alleviivaa Jeesuksen erityislaatuisuutta. Vaikka Jeesus on avannut seuraajilleen pääsyn lapsen asemaan, silti hänen suhteensa Jumalaan on erilainen kuin opetuslasten. Selkeämmin tämä piirre tulee näkyviin temppelepisodissa (Joh. 7:28–29). Jeesus huutaa kovalla äänellä: ”Te ette häntä [Jumalaa] tunne, mutta minä tunnen hänet, koska tulen hänen luotaan

ja koska hän on minut lähettänyt.” Jeesuksen sanoista heijastuu vahva kutsu- ja mustietoisuus. Isä on antanut Pojalleen erityisaseman: tämä on saanut elää Isän läheisyydessä. Ja nyt, ajan koittaessa, Poika lähetetään ilmoittamaan tuo tieto koko ihmiskunnalle. Hänen sanomansa on pelastuksen sanoma, jonka kautta välitetään Jumalan lapseus. On tärkeää ymmärtää, ettei Jeesuksen ylösnousemus tuo tähän erityisasemaan muutosta. Tyhjän haudan jälkeenkään ei ole tulossa ketään Pojan vertaista. Päinvastoin juuri ylösnousemisessa ja taivaaseenastumisessa synnin voittaneesta palvelijasta tulee Kristus-kuningas.

Varhaiskirkon pääsiäisajan saarnoissa ei vierastettu tai peitelty Jeesuksen ainutlaatuisuutta. Piispa Meliton asettaa Kristuksen suuhun vahvan kutsun: ”Tulkaa siis tänne, kaikki te ihmisten sukukunnat, te syntien saastuttamat, ja ottakaa vastaan syntien anteeksiantamus – –. Minä teidät vien taivasten korkeuksiin. Minä teidät näytän iankaikkisen Isän. Minä teidät herätän oikealla kädelläni.” Kun ihminen ymmärtää jotakin Jeesuksen todellisesta olemuksesta, silloin hänen sisimpänsä täyttyy hämmästyksestä. Väläys tästä on kuultavissa Marian tervehdyksessä: ”Rabbuuni!” Lausahdus on erityisilmaisu. Se on vielä kunnioittavampi tervehdys kuin pelkkä *rabbi*. Näin Maria tulee ilmaisseeksi oikean asenteen Jeesuksen valtasuuruuden edessä, kunnioituksen. Jumalan Pojan edessä on syytä painua polvilleen ja ruukoilla: ”Herra, olen viheliäinen ihmisraukka. Mutta sinä et häpeä kutsua minua veljeksesi. Opetä minua tuntemaan Isää yhä syvemmin.” ●

Lasse Pesu

Pastori, Pohjanmaan aluejohtaja,
Suomen Raamattuopisto

Ylösnoukseen todistajia

JOH. 21: 1–14

1. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ 27.4.

Jeesuksen erikoisjoukoilta, suuria kokeineilta miehiltä, odottaisi paljonkin ”tarjottavaa”. Opetuslapsilla oli kutsumus julistustyöhön. Israelilaisten kokemus erämaassa pian eksoduksen valtaviin tapahtumien jälkeen oli samoin: heillä ei ole mitään ruokaa. Valtavat hengelliset kokemukset eivät nyt kantaneetkaan. Kaikki-tietävä Jumala tietää tyhjyytemme, mutta tahtoo, että tuomme tilanteemme nöyrästi hänelle, senkin, että ”meillä ei ole mitään”.

Kuolleista noussut Jeesus sanoo: ”Minä pyydän teiltä ruokaa, sillä minun kehoni tuntee nälkää niin kuin teidänkin. Minä syön kanssanne, sillä me olemme samaa joukkoa ja kuulumme yhteen. Kuitenkin minä olen se, joka annan teille saaliin. Tehkää niin kuin sanon ja te tulette saamaan palkkanne.”

Tämä 40 päivän vaihe ennen taivaaseenastumista kuvastaa tietyllä tavalla maan päällä elävän seurakunnan elämää. Seurakunta on syntynyt, kun hengellisesti kuolleet ovat heränneet uuteen elämään, heidät on kastettu Kristuksen kuolemaan ja ylösnousemiseen. Se tarvitsee huolenpitoa. Ruokasaaliin keskellä Jeesus sanoo Pietarille: ”Ruoki minun karitsoitani!” Samoin kuin opetuslapset itse tarvitsevat ruokaa, muistutetaan kutsumuksesta ja hengellisestä ruoasta.

Kun Jeesus ilmestyy opetuslapsilleen, hän haastaa heitä katsomaan omaa todellisuuttaan ja maailman todellisuutta avoimin silmin. ”Näettekö minut arjen aherrustenne keskeltä sellaisena kuin olen? Minä en ole vain palanen historiaa, en harhakuva tai pelkkää henkeä.” Jeesus on lihaa ja verta, todellisesti ylösnoussut vapahtaja tässä ja nyt. Seurakunta on samoin konkreettista ihmisten

elämää maan päällä, tarvitten ravintoa (niin aineellista kuin hengellistä) ja tarjoten ravintoa. Kaikkea mitä seurakunta tarvitsee elämäänsä, se saa sitä Vapahtajaltaan.

Siksi on hyvä 1. tunnustaa oma tarvevuutemme hänelle, 2. kuulla hänen äänensä ja totella sitä, 3. tulla hänen ravitsemakseen.

1. Liian ”rikas” seurakunta ei tarvitse Kristuksen apua. Mammona, ihmisen oma viisaus, syntien tunnustamattomuus paisuttavat. Meidän tulee tunnustaa Kristuksen ääni ja kuunnella sitä. Kampanjat, projektit, toimenpidesuunnitelmat ja muut tempaukset tulisi aina tuoda Kristuksen eteen Sanan äärelle, rukouksin ja anomisin. Hän ei ole hiljaa vaan antaa Henkensä opastaa. Hän kyllä näyttää, minne verkkomme tulisi heittää. Hän on se, joka antaa saaliin.

2. Saalis tulisi tuoda hänen eteensä. Se on kiitollisuutta ja sen tunnustamista, mistä kaikki hyvä on lähtöisin. Meidän tulisi avoimesti tunnustaa uskomme silloinkin, kun työmme on materiaalisen avun tarjoamista ja tuoda myös avun kohde hänen eteensä. Jollemme voi todistuksellamme johdattaa kaikkia Kristuksen eteen, ainakin rukouksin voimme heidät kantaa. Hengellinen todellisuus on kaikessa läsnä.

3. Teemmekö työtämme Kristuksen rakkaudesta vai ihmisen rakkaudesta käsin? Kun kalat tuotiin Kristuksen eteen, hän itse antoikin omat eväät. Kristus täyttää palvelijansa omalla rakkaudellaan. Jumalan omat raadollisuudessaankin saavat maistaa sellaista hyvää, mikä on vain heille varattu.

Opetuslapset toteuttivat uudella tavalla sitä Jumalan kutsumusta, mikä sai alkunsa Israelin eksoduksesta. He tulivat toteuttamaan Kristuksen käskyä, ja heidän kauttaan sai alkunsa seurakunta, joka elää tänäkin päivänä Kristuksen antamalla ”eväillä.” Tämä seurakunta samoin

odottaa sitä viimeisen ajan, ”neljänkymmenen päivän” jälkeistä hetkeä, jolloin sekin nostetaan ylös taivaan kotiin.

Autiomaavaelluksen kiusauksena oli ”Egyptin lihan nälkä”. Meillä on ajassamme sama nälkä. Monet syyttävät Johdattajaamme. Kuulkaamme me, mitä Vapah-tajallamme on sanottavaa. Tuokaamme tyhjyytemme hänelle, eläkäämme hänen täyteydestään. ●

Mika Pouke

Pastori, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin aluejohtaja, Suomen Raamattuopisto

Kalastajaksi ja paimeneksi

JOH. 21: 15–19

2. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ 4.5.

Keväisenä Hyvän paimenen sunnuntaina useimpien tekstien keskuksena on luonnollisesti Jeesus, paras paimen ja muiden paimenten esikuva. Toisen vuosikerran epistolassa ja evankeliumitekstissä valokeilassa on kuitenkin enemmän Pietari, jonka kalastajakutsumukseen liitetään nyt myös paimenuus.

Pietaria on vahvasti seurattu niin kärsimyskertomuksissa kuin ylösnousemuksen jälkeen. Johannes saman sisäpiirin jäsenenä näki läheltä Pietarin uhot sekä lankeemukset. Tänäpäin hän kuvaa kalastajakumppaninsa elämän yhden käännekohdan. Takana olivat kärsimysilmoituksen jälkeinen vakuutus: ”Vaikka kaikki muut luopuisivat sinusta, minä en!” (Mark. 14:29), kiirastorstai-illan lupaus: ”Herra, sinun kanssasi minä olen valmis menemään vaikka vankilaankin tai kuolemaan” (Luuk. 22:33) ja lopulta karvas todellisuus: kolminkertainen Mestarin kieltäminen Jeesuksen ennakoivan sanan mukaisesti.

Tiberiaanjärven rannalla Pietari saa syväsielunhoitoa. Jeesus kutsuu häntä ensinnäkin kolme kertaa *Simon Johanneksen pojaksi* eli samalla nimellä kuin siinä pai-

kassa muutamaa vuotta aiemmin kutsuessaan tätä ihmisten kalastajaksi. Pietari oli ihminen, itsessään kaikkea muuta kuin kallio, jota Pietari-nimi tarkoittaa. Lempeästi Jeesus muistuttaa tästä.

Jeesuksen ja Pietarin keskustelu kuulostaa suomen kielellä oudolta, koska kreikan kielestä poiketen siinä käytetään vain yhtä rakastamista tarkoittavaa teosanaa. Kreikan kielessä sanoja on useita, ja tekstissämme käytetään kahta: *fileoo* ja *agapoo*. Ensimmäinen tarkoittaa veljesrakautta, jälkimmäinen on pyyteetöntä, itsensä uhraavaa, jumalallista rakkautta.

Jeesuksen kolmesta kysymyksestä kahdessa ensimmäisessä Jeesus kysyy: *agapas me* eli rakastatko minua niin kuin minä sinua? Kolmannella kerralla hän vaihtaa verbin: *Fileis me* eli kysymys voitaisiin kääntää: Pidätkö minusta? Kaikkiin kysymyksiin Pietari vastaa *filo se*, sinä olet minulle niin rakas kuin mihin suinkin pysytyn – enkä kykene enempään! Herra, sinä tunnet minut.

Jeesus hyväksyy Pietarin vastaukset. Kolmeen kertaan kieltänyt saa yhtä monta kertaa tunnustaa tahtonsa suunnan. Jokaiseen tunnustukseen liittyy tehtäväksianto. Ison saaliin saaneet (153 kalaa) ammatti-kalastajat lähetettiin pian heittämään pyydyksiä eri puolille tunnettua maailmaa. Saaliskaloista muodostui seurakuntia, ja niiden hoidossa tarvittiin ihmisten ruokkimista ja kaitsemista.

Ruokkiminen on uskon perusteiden opetusta alkeista aina vahvaan ruokaan. Kaitsemiseen liittyy ainakin uskon puolustaminen ja rajankäynti harhaoppeja vastaan. Siinä paimenilla on erityinen vastuu. Ja erityisen tärkeää on karitsoiden ruokkiminen, jonka Jeesus mainitsee ensimmäisenä. Lasten ohjaaminen, varustaminen ja suojaaminen elämän matkaa varten on seurakunnan ja kotien perustehtävä.

Pietari tuli hoidetuksi järven rannalla. Ei hänen perusluonteensa miksikään

muuttanut, mutta hän palveli loppuun saakka uskollisena verkkojen heittäjänä ja seurakunnan johtajana. Epistolateksti kertoo siitä kauniisti. ●

Reijo Huuskonen
Eläkerovasti, Hyvinkää

Äidin kasvot ja Jumalan

JOH. 17: 11–17

3. SUNNUNTAI PÄÄSIÄISESTÄ,
ÄITIENPÄIVÄ 11.5.

Vuosi sitten äitienpäivän alla saatiin hyvä uutinen: Suomi on äideille maailman paras maa. Monet naiset ja äidit omista maistaan haluavat muuttaa Suomeen. Milaista on äitien elämä noissa maissa, sillä tiedämme, ettei suomalaisäideilläkään aina helppoa ole? Vaikeudet johtuvat pääosin meistä miehistä ja isistä. Silti monet urheat naiset ponnistelevat äiteinä ja rohkeat nuoret naiset haluavat tulla äideiksi.

Maailman tunnetuimmalta äidiltä – Maria nimeltään – olemme oppineet, että lapset otetaan vastaan Jumalan lahjana. Heidän puolestaan rukoillaan ja heidät siunaten uskotaan Jumalalle jo silloin, kun he varttuvat ”kohtu”-nimisessä osoitteessa. Heidät kasvatetaan Jeesuksen seuraajiksi eikä lasketa menemään tuhlaajalapsiksi sielunvihollisen matkaan. Vaikka suomalaislapsilla onkin paljon leluja, heille kerrotaan, ettei lelut, raha, omaisuus, ei edes työ ja terveys – ne ovat kyllä Jumalan lahjaa, mutta vain hetkeksi – ole se elämän juttu, vaan suuri juttu on lahjojen antaja, Jumala ja se, että saa olla hänen lapsensa ja taivaan perillinen.

Jokaisen äitienpäivän alla saadaan megahyvä uutinen. Kaiken loppua ei tulekaan! Jeesuksen ylösnousemus on tehnyt tavanomaisen käsityksemme todellisuudesta kyseenalaiseksi. Nykyisellä tietämyksellä ei ole vielä viimeistä totuutta. Jeesuksen ylösnousemus on aikaansa edellä. Jeesus tuli sieltä, mistä koko nyt

näkyvä todellisuutemme on lähtöisin ja palasi sinne Jumalan luo. ”Minä en enää ole maailmassa, mutta he jäävät maailmaan, kun tulen luoksesi.” Edessäpäin on jotakin sen sijaan, ettei olisi mitään. On iankaikkisuuden varmuus ja ikuisen elämän toivo. Kaikki muu puhe toivosta on liian ahdasta ja vähän, sanokaamme toivotonta. Toki ihmisen valinnan vapauden, oikeuden toteutumisen ja itse rakkauden Herran vakavan opetuksen vuoksi meidän on pidettävä esillä molemmat vaihtoehdot: taivas ja helveti. Jos ihmisen elettyään koko elämänsä ilman Jumalaa tulisi ikuisuudeksi pakotetuksi Jumalan läsnäoloon, eikö taivas olisi hänelle kadotusta pahempi?

Jeesus toteaa, että maailma vihaa niitä, joilla on Jumalan sana ja jotka vetoavat siihen. Tässä ”maailma” tarkoittaa ihmisten itseään varten rakentamaa maailmanjärjestelmää, sellaista jossa keskus ja kaiken mitta on ihminen ja Jumalalla ei ole tilaa. ”Suurena Babylonina” sellainen maailma kiehuu kuiviin ja romahtaa mahdolluuteensa. Surullista on, että kristillisen nimeä kantava kirkkokin luopuu uskollisuudesta Herralleen ja maailmaan mukautuneena sortuu yhdessä ”Baabelin” kanssa (Ilm. 17, 18). Jumalattomuususkon peruspilari on tämä: minä määrittelen ja määrään elämäni itse. Turha tulla kenenkään sanomaan – edes Jumalan, jos sellaista on – kuka olen ja kuinka elän. Jumala ja hänen tahtonsa absoluuttinen nollapiste kadotetaan. Sen jälkeen kaikki on kaupan, ihminen ja hänen arvonsa. Selvyys vaihtuu sumuun, oikea ja väärä on suhdanteiden varassa, jalo ja halpainen vahvemman kauraa. Ihminen, joka ottaa oman elämän hallintaansa, haluaa pian hallita toistenkin elämää. Se, joka unohtaa Jumalan ja hänen tekonsa, ei ole tarkka omistakaan teoistaan. Maailman vihan ja kaiken kattavan mukautumisen paineessa eläville seuraajilleen

Jeesus rukoilee kahta asiaa: Että he olisivat yhtä ja että Jumala varjelisi heidät pahasta.

Jeesus varjeli omiaan, muttei varjellut Juudas Iskariotia. Oliko Juudaksen tultava kavaltajaksi, jotta Raamattu kävisi toteen? Oliko hänellä valinnan mahdollisuutta? Onko elämämme ennalta määrätty? Vaikeutemme kysymyksissä on aika. Olemme sidotut aikaan, eilinen on mennyt, huomisesta emme tiedä. Jumala loi ajan, muttei itse ole sidottu aikaan, niin kuin kirjailija ei ole romaanissaan. Jumala ei ole kadottanut eilistä, ja tulevaisuus on hänelle nyt. Hän katsoo ruudullaan sinun tekevän nyt asian, josta on yli 20 vuotta aikaa ja hän näkee kuolemasi hetken, vaikka siihen olisi monta vuotta. Hän näkee Juudaksen kavaltavan ja voi kertoa sen profetalleen. Hän näki sinun tänään tulevan kirkkoon, muttei se vähentänyt sinun mahdollisuuttasi valita, missä vietät sunnuntaiaamun.

Ajatelkaa tätä sidonaisuutta ja vapautta! Kristityt ovat ”maailmassa, mutteivat maailmasta” niin kuin laivan tehtävä on kulkea vedessä, muttei vesi saa tulla laivaan. Täällä Jumalan luomassa maailmassa olemme, mutta emme kuulu tähän maailmaan. Kristinusko nosti vapauden lipun jo vuosisatoja ennen, kuin muut tulivat viireineen. Emme yliarvioi, mutta emme aliarvioikaan tätä nyt näkyvää, mutta hetken kestäväää maailmaa. Kun katsoo riittävän kauas, näkee lähellekin paremmin. Kaukonäkö kunnossa, niin likinäkökin säilyy. Se on mahdollista yhdellä tavalla: Pyhittymällä totuudella ja totuudessa eli Jumalan sanalla ja sanassa. Vain ikuiseseen sanaan sidottu on sydämeltei vapaa. Uskossa vapaa, rakkaudessa sidottu. ●

Keijo Rainerma

Perusta

**Uskon ja ajattelun avuksi
41. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa.**

Julkaisijat

Suomen Evankelisuterilainen Opiskelija- ja Koululaislähetys ry | OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö | SROS
Suomen teologinen instituutti ry | STI

Vastaava päätoimittaja 2014–2016

Timo Junkkaala | timo.junkkaala@sro.fi
09 5123 9110, 050 545 8446

Toinen päätoimittaja 2014–2016

Timo Eskola | timo.eskola@sti.fi
09 668 9550

Toimitussihteeri ja taittaja

Paula Eskola | paula.eskola@sro.fi
050 361 4099

Ulkoasun suunnittelu

Teemu Junkkaala | teemu@gstj.fi

Toimitus 2014–2016

Soili Haverinen | soili.haverinen@opko.fi
Ville Kettunen | ville.kettunen@helsinki.fi
Markus Korri | markus.korri@opko.fi
Leif Nummela | leif.nummela@uusitie.com
Elina Rowland | elina.rowland@gmail.com
Arno Toivanen | arno.toivanen@meili.fi
Lauri Vartiainen | lauri.vartiainen@sro.fi

Neuvottelukunta 2014–2016

Keijo Rainerma (puheenjohtaja), Juha Auvinen,
Ville Auvinen, Ruth Franzén, Markku Ihonen,
Sammeli Juntunen, Lauri Melamies, Jussi
Miettinen, Pekka Mäkipää, Olavi Peltola, Tapio
Puolimatka, Erkki Ranta, Teuvo V. Riikonen,
Niilo Räsänen, Matti Sartonen, Jouko Talonen,
Mauri Tervonen, Lauri Thurén, Juha Vähäsarja

Toimituksen osoite

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilauspalvelu ja osoitteenmuutokset

Yap | tilaajapalvelu@yap.fi
0303 9778

Tilauhinnat 2013

Opiskelijatilaus 15 €/vuosi, kestotilaus 38€/vuosi, määräaikaistilaus 41 €/vuosi, irtonumero 7 €.

Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) × 193 mm (kork.) 250 €,
½ sivu: vaaka 130 mm × 96,5 mm 140 €,
pysty 62,5 mm × 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaveveys 62,5 mm.
Hintoihin lisätään alv. (24 %).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi |
050 361 4099

Kirjapaino

Kirjapaino Uusimaa. Perusta-lehti
painetaan ympäristöystävällisesti.

Aikakauslehtien liiton jäsen.
ISSN 0355-7111